

JARA KAČA O ŠOLI NA POLICI

Odprto pismo županu in občinskim svetnikom

Poličani že dolgo desetletje pričakujemo gradnjo nove šole. Zdaj namreč poteka pouk v dveh, 130 let starih stavbah, med njima pa je speljana cesta. Jasno, da ni telovadnice, da imajo športno vzgojo na majhnem, asfaltiranem igrišču za šolo, pozimi v učilnicah, tek pa, kot v dobrih starih časih, ko ni bilo skoraj nobenega avtomobila, kar na cesti.

Prostorski problemi so se najbolj pokazali pred tremi leti, ko je bil odprt prvi oddelek podaljšane bivanja (22 učencev) in kosila za otroke. In še bolj so se stopnjevali pred dvema letoma z obvezno uvedbo devetletke. Leta 2003/04 sta bila na šoli že dva oddelka podaljšane bivanja (41 učencev), kosila pa je prejemalo 45 učencev.

Ker so na šoli samo štiri učilnice (dve sta zelo majhni, velikosti 24 in 24,5 m², v katerih je obiskovalo pouk 15 učencev) razredov pa pet, so starši tretješolcev marca 2003 podpisali izjavo, da želijo, da njihovi otroci ostanejo na šoli Polica. Aprila je bil sprejet sklep, da se uredi veroučno učilnico v starem župnišču. Starši so učilnico pobelili, uredili stranišče, šola in učiteljice pa so jo prijetno opremile in uredile. Vendar je treba priznati, da je ta učilnica premajhna, zaradi majhnih oken temna in otroci so spet prisiljeni ves čas hoditi čez cesto: na igrišče k telovadbi, na kosilo, v oddelek podaljšane bivanja... Vendar so vsi potrpeživi, saj naj bi v času počitnic 2003 izvedli adaptacijo spodnje šolske zgradbe in pridobili še dve učilnici. Tako naj bi lažje dočakali leto 2009, ko naj bi gradili novo šolo.

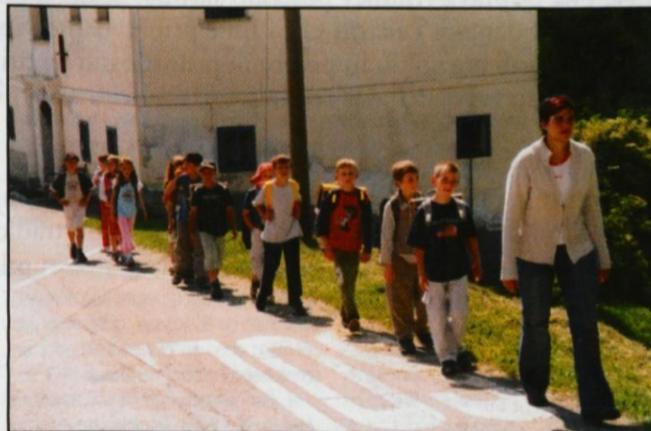
Priprava projektov se je zavlekla v leto 2004, strokovnjaki so ugotovili, da ima zgradba med drugim tudi zelo slabe temelje in predračun adaptacije se je iz 18 zvišal na 80 milijonov tolarjev. A ker obstaja na Polici vaški vodovod, ki kljub dobri vodi in skrbnemu strokovnemu nadzoru uradno »ne obstaja«, sploh ni mogoče pridobiti gradbenega dovoljenja za kakršen koli poseg. Tako adaptacije tudi letos ne bo in tudi v proračunu za naslednje leto ni niti omenjena.

Starši so dali pobudo, da se ustanovi odbor za izgradnjo šole in da se reševanje te problematike pospeši. Razmere na šoli so namreč kritične. Pouk poteka kar na treh lokacijah. V šolskem letu 2004/05 je obiskovalo pouk 71 učencev, v dva oddelka podaljšane bivanja je bilo vključenih 42 učencev, 47 otrok je prejemalo kosilo v dveh zelo majhnih učilnicah. Šolska kuhinja pa ne ustreza zahtevanim standardom. Z uvedbo devetletke je na šoli organizirano tudi jutranje varstvo. Otroci prihajajo v šolo ob 6. uri in ostajajo na šoli do 16. 30. ure. Poleg tega je na šoli več otrok s specifičnimi učnimi težavami vključenih v individualni pouk. Specialni pedagoginja ga izvaja v knjižnici, ki pa nima svojega vhoda, temveč morajo hoditi skozi učilnico četrtega razreda. Individualno pomoč izvaja psiholog tudi v zbornici, ki ima dostop skozi šolsko kuhinjo.

Člani odbora, v katerem so predstavniki staršev, učiteljev, krajevne skupnosti in krajanov, so se strinjali, da bi bila tako draga adaptacija nesmiselna in negospodarna, pa tudi vsaj štiri leta prepozna. Še vedno bi pouk in vse šolsko dogajanje potekalo na dveh straneh ceste, pridobili ne bi nobenega večnamenskega prostora in pogoji za telovadbo se ne bi prav nič izboljšali. Verjetno pa bi se gradnja nove šole še bolj oddaljila. Predstavniki odbora in ravnateljica OŠ Brinje Grosuplje, ga. Irena Kogovšek, so se 21. 4. 2005 sestali z županom g. Lesjakom in go. Mojco Lovšin z Urada za prostor na Občini Grosuplje, da bi čim prej poiskali primerno lokacijo in začeli pripravljati projekte za novo šolo. Že več let je bila določena za gradnjo šole parcela pod gasilskim domom, a se je pokazalo, da je lastniki ne želijo prodati, da ni zazidljiva in da postopek za spremembo namembnosti ni stekel.

Ravnateljica je predložila dokument Ministrstva za šolstvo in šport iz leta 2000, kjer je prednostni vrstni red gradnje šol za celo Slovenijo. Na seznamu je 179 šol. Tam je Polica na 12. mestu s 188,11 točkami. (Pred njo je 10 šol ocenjenih s 300 točkami in ena s 229,33 točke.) Veliko šol, ki so daleč za njo, je že narejenih. Podružnična šola Št. Jurij je bila na 18. mestu s 167,88 točkami, Kopanj na 150. mestu s 60-timi točkami, šola Žalna pa na 176. mestu z 48,50 točkami. Prioritetni vrstni red izgradnje šol v občini Grosuplje je bil sprejet na občinskem svetu brez ocene stanja in realnih potreb na podružničnih šolah. Pa se je, po čudnih naključjih, v občinskih planih znašla Polica celo za Žalno. Občinski svet pa z dokumentom Ministrstva za šolstvo in šport iz leta 2000 sploh ni bil seznanjen! Kdo je za to odgovoren? Verjetno bi bil problem šole Polica že rešen z objektivnejšo oceno potreb v občini in smotnejšo porabo sredstev.

In če se vsi strinjajo, da je v Žalni potrebno zgraditi novo šolo, potem je jasno kot beli dan, da je gradnja na Polici bolj nujna. V Žalni poteka pouk pod eno streho, imajo lepo asfaltirano igrišče in veliko travnato igrišče za igrali in kotički za najmlajše. To je očiten primer zastavljanja Police.

Konec maja je finančni minister Bajuk obljubil zvišanje glavarine občinam za 10 %. Državni zbor pa je sprejel zakon, s katerim imajo občine možnost 20 % zadolževanja, kar pomeni možnost začetka gradnje šole na Polici, v primeru da je zakon že stopil v veljavo. Poličani pozivajo župana, občinske svetnike in pristojne službe na Občini Grosuplje, naj ukrepajo in s temi sredstvi čim prej zgradijo novo šolo na Polici. Pričakujemo, da se z rebalansom zagotovi nakup parcele in uredi dokumentacija za gradnjo šole.

Za iniciativni odbor
predsednica Anica Smrekar

SERVIS IN PRODAJA KOLES SCHWINN
OPREMA ZA KOLESARJENJE
IN PROSTI ČAS
SCOTT USA
BH BIKES
HH TBS
YC
Sprinter
CYCLES SKERJ
Pod gozdom c. IV/20
Tel.: 01/7861 875, 01/7871 482 GSM 041/668 788

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO GROSUPLJE

vabi otroke, šolarje in vse prijatelje gasilcev
k sodelovanju pri natečaju

»NAJLEPŠA SLIKA Z GASILSKO TEMATIKO«.

Tekmovanje bo potekalo meseca oktobra v okviru
meseca požarne varnosti.

Zaključek in podelitev nagrad za najlepše in
najizvirnejše slike bo

v sredo, 9. 11. 2005, na dnevu odprtih vrat
pred gasilskim centrom v Grosupljem.

Vse izdelke sprejemamo na naslov:
PGD Grosuplje, Gasilska c. 6, 1290 Grosuplje,
s pripisom »NATEČAJ« in v vseh
vrčih na območju naše občine.

**SODELOVANJE Z NAJMLAJŠIMI
- ZAGOTOVLJENA PRIHODNOST PROSTOVOLJSTVA**

Glasilo prebivalcev občine Grosuplje / letnik XXXI / številka 8 - 9 / avgust - september 2005

V tej številki si med drugim lahko preberete:

Priloga:
NAKNADNI ZAKONODAJNI REFERENDUM
O ZAKONU O RADIOTELEVIZIJI SLOVENIJA

RTV SLO

LETOVANJE ŽELVAČEK

LETOVANJE UPOKOJENK IN UPOKOJENCEV
NA MALEM LOŠINJU

VRTANJ *Vrtanj* POVEZUJE LJUDI

SKOZI ČAS SE JE V SLOVENSKI PEKARSKI DEDIŠČINI NABRALO VELIKO PRAZNIČNIH KRUHOV, KI SO JIH PEKLI LE OB POSEBNIH PRILOŽNOSTIH. VSAKA POKRAJINA IMA TAKO SVOJE KRUHE, VELIKO MED NJIMI SI JE PODOBNIH. TAKO V BELI KRAJINI POZNAJO VRTANJE, V PREKMURJU PA VRTANKE ALI VRTANIKE. VSAK OD NJIH NOSI SVOJO ZGODBO.

Belokranjski vrtanj je posebna ženitovanjska pogača, kolač, ki je visel nad nevesto v času svatbe. Po končani svatbi so ga odnesli na ženinov dom, ženitovanjski starešina ga je razrezal in dve tretjini dal nevesti, tretjino pa svatom. Teden dni po poroki je tudi nevesta sama razdelila svoj delež pogače med svate. Podobno je tudi prekmurski vrtanik simbol ljubezni, ponazarjajo pa jo v krogu prepletene kite.

Vrtanje pa niso pekli samo ob porokah, temveč ob vseh pomembnejših priložnostih. Tradicija tega kolutastega pletenega izdelka sega že v 17. stoletje, kjer so ga zaradi svoje okrogle oblike poimenovali kar »torta panis«

Vrtanje so od nekdaj pogosto pekli ob zaključku žetve, košnje in mlačve v veselje žanjic in mlatičev.

Pripravljali so jih iz boljšega testa in posebno skrbno. Tako še danes v Pekarni Grosuplje pripravljamo vse naše izdelke, ob praznikih in posebnih priložnostih pa izstopajo bogato prepletene pletenice.

oz. torta iz kruha po naše. In ker je bil zaključek del na polju, kot so žetev, košnja in mlačev, poseben praznični dogodek, je bila priprava vrtanjev posebno skrbna, peka pa pogosta. Tako še danes v Pekarni Grosuplje pripravljamo vse naše izdelke, ob praznikih in posebnih priložnostih pa pripravimo tudi zahtevne izdelke iz testa, kot je tradicionalno pleteno srce.

Avgust je čas, ko se dela na polju, kot so žetev, košnja in mlačev, zaključujejo. Zakaj ne bi torej obudili tradicije peke vrtanjev ali vrtankov in tako razveselili žanjice in mlatiče ter vse, ki so nam pri delu pomagali?

**Pekarna
Grosuplje**

KDAJ, KJE, ZAKAJ, O KOMU, O ČEMU... PISATI V LOKALNI ČASOPIS?

»Hvala za poslano sporočilo, ki govori o več kot četrtno letnem dogodku. Predhodno o dogodku nismo bili obveščeni s strani organizatorja. - Pa še to: Večkrat nam nekateri zvetniki - (pa še to: »liberalne« in »socialne strani) oporekajo, da smo s prispevki v Odmevih neaktualni in da premalo pišemo o gospodarstvu in socialni. Kaj je temu vzrok? - Vzrokov je lahko več. Odgovor pa si boste lahko prebrali v prihodnji številki Grosupeljskih odmevov.«

Tako sem zapisal v odgovor (ne), ki nam je poslala prispevek o ge., ki navedenem dogodku pred kratkim. Zgodil se je koncem letošnjega maja, a še ta ne v naši, temveč v sosednji občini.

V prejšnji številki Grosupeljskih odmevov pa ste lahko med drugim prebrali tudi naslednje: »Za razumljivo in vsebinsko informiranje je postal časopis preobsejen. Nujno je potrebno vsebino zreducirati, zmanjšati število objav in dati predvsem težje aktualnim dogodkom v občini,« je zapisal dr. Dušan Ivan Lavrič ob 10-letnem jubileju Grosupeljskih odmevov. In nadalje: »Absolutno premalo je tem o gospodarstvu, o socialni problematiki občanov, ki je v naši občini kljub vsemu močno prisotna, o problematiki ostarelih, zdravstvu itd.«

- Pa smo tam!

Sami bralci lahko presodijo, kako je z aktualnimi zadevami, kljub temu da je v prejšnjem odstavku nisem zapisal osebe, kateri so bile namenjene gornje besede. Z navedbo primera sem želel le prikazati, kako (in kako pogosto) prihaja do neaktualnih informacij v časopisu. In takih primerov (lahko jih nazivamo z naslovi prispevkov in imeni avtorjev) je bilo za celo vrsto. Nekatere izredno neaktualne

in mnogo zapoznele prispevke pa zares nismo objavili. Zaradi tega se je tudi ena od »tovarišic« oglasila po enem izmed radijskih medijev in naše delo želela očrtni pred javnostjo.

Glede gospodarskih tem naj navedem, da smo v letu 2004 o gospodarstvu, kmetijstvu in gospodarski infrastrukturi pisali vsaj v 50-ih prispevkih. Prispevki so se nizali v različnih rubrikah, ko smo pisali o delu občinskega sveta, na lastno pobudo v rubriki Aktualno, pa potem v rubriki Gospodarstvo, Kmetijstvo ali v pogovori z gospodarstveniki in še v nekaterih drugih rubrikah. Podobno je bilo s socialno, zdravstveno, dobrodelno, prostovoljno in varstveno tematiko. Podobno je bilo na obeh področjih tudi v preteklih letih.

Če za primerjavo navedem, da je v vsaki številki povprečno objavljenih nekaj več kot 100 prispevkov, pomeni, da sta samo ti dve tematski področji zasedli okoli 10 % vseh naslovov in približno toliko tudi fizičnega prostora v samem časopisu skozi vse leto - včasih nekaj več, včasih nekaj manj. K temu je treba dodati, da se v vsakem časopisu pojavijo okoli 25 enakovrednih tematskih področij, ki jih enakovredno tematsko lahko vsakemu področju namenjenega vsaj pol manj prostora kot ga je bilo namenjena navedenima področjema.

In kaj je reklama? Tudi pisanje o delu občinskega sveta, župana ali pa nekega (ne)pomembnega v občini je (neke vrste) reklama. Komercialni del oglaševanja v časopisu pa samo zmanjšuje proračunske stroške.

V ozadju te zgodbe pa se skriva še nekaj drugih zgodb, o katerih nisem veliko pisali. Ena med njimi je ta, da smo na sejah uredniškega odbora večkrat na-

menili precej časa in razmišljali, kako pridobiti primerne sogovornike ali posrednike informacij. Delo med seboj pa smo si ponavadi razdelili glede na novinarske in strokovne sposobnosti posameznih sodelavcev, ki so bili pripravljene prevzeti omenjena področja. To delo opravičilo predvsem dobri poznavalci posameznih področij, po strokovni in razbrihki pa so to povodili, profesorji in izobrazbeni strokovnjaki na posameznih področjih. Kar nekaj prispevkov so napisali tudi akademsko izobrazeni. V mnogih prispevkih je bila poleg strokovnega in osebnega znanja vpletena tudi nitka iz srca. Tisti, ki ste Odmeve pozorno spremljali zadnjih šest let, boste priznali, da je bilo kar nekaj »večje« medijske hiše po naših prispevkih poslale svoje novinarje v občino Grosuplje, da so objavili te informacije.

Pri iskanju stikov tako z našo kot zainteresirane strani je treba še reči, da imamo z večino odlične stike in da se (ne samo na gospodarsko, temveč tudi na drugih področjih!) čuti poslovna odličnost in pripravljenost za sodelovanje z mnogimi, ki jih poimensko prav tako ne bi navajali.

Na uredništvo poleg redkih pisnih pobud prejmemo občasno tudi razne telefonske pobude in (zakulisne pobude nekaterih posameznih oseb, ki zavedajo nekaterih vidnih funkcij in javnih življenju občine. Med takimi pobudami je bila pred nekaj meseci tudi pobuda, ki nam jo je prenesla ena od uveljavljenih novinark, da naj bi v Grosupeljskih odmevih pisali tudi o kulturi. Povedali smo ji, da to počnemo že vrsto let. Če pa bi naredili primerjavo z občinami samo v sosedstvu, ki imajo nekatere tudi večje uspehe na tem področju, bi lahko predlagatelj(ica) ugotovila, da kulturno delovanje v občini pri Odmevih namenimo kar precej prostora. Zato smo le ugotov-

ljali, da je bila pobuda »oddana« predvsem na pobudo nekoga drugega iz ozadja, ki je želel uveljaviti predvsem svojo enolično in upam si reči tudi v ozek krog zaprtih kulturnikov.

O samem grosupeljskem gospodarstvu pa je v letošnjem letu najbolje povedal 38. Mednarodni obrtni sejem v Celju, na katerem je bila le peščica grosupeljskih podjetnikov in obrtnikov. Če k temu dodamo, da je ta sejem eden od največjih in najkakovostnejših na Slovenskem ter da smo od 1. maja 2004 v Evropi, potem lahko samo ugotovljamo, da gre za izgubljene priložnosti za grosupeljsko gospodarstvo, ki pa jih Grosupeljski odmevi nedvomno ne sprožamo. To, seveda, ne velja za tistih nekaj grosupeljskih svetlih izjem, ki se pojavljajo na tem sejmju že vrsto let ali pa tudi na drugih evropskih in svetovnih tržiščih.

Po drugi strani pa se zavedamo, kako omejene možnosti ima Občina (kot ustanova), da neposredno zagotavlja splošno, saj kaj več od pota potovanja prostorskih možnosti za postavitev zgradb oziroma izgradnjo gospodarskih kompleksov ter gradnjo potrebne gospodarske infrastrukture praktično nima. Na slednjem pa marsikje tudi občina močno zamuja, in o tem smo v Odmevih že večkrat opozorjali. Smo pa proti taki javni pomoči, ko naj bi se na občinski ali na državi zbirala sredstva in jih priložnih in se delila iz tako dovolj velikim in bogatim, ki pa dejansko samo še povečuje socialno razslojenost - če nima priložnosti razlogov in javno podprtih programov za to. Prepričani pa smo, da bodo tudi sami obrtniki in podjetniki morali sestati skupaj in še marsikaj doreči o svojih razvojnih možnostih, inovacijah, organiziranju, povezavah in sodelovanju.

Včasih (le za »prigilno«), se posebej ob posameznih odurnih pobudah in kritikah časopisa, pa naše misli spreletijo tudi

misli iz Prešernove Glose, v kateri pravi »Slep je, kdor se s petjem ukvarja, Kranjec moj mu osle kaže; pevcu vedno sreča laže, on živi, umrje dražja.«

in ugotavljamo, da se je Prešeren najbrž zmotil in je v teh verzih verjetno mislil na piščoče v lokalnem časopisju. Ne moremo pa si natančno razložiti, kaj je mislil v tretji kitici iste Glose:

»Lani je slepar starino
še prodajal, nosil škatle,
meril platno, trak na vatle,
letos kupi si graščino.«

Sem ter tja je res, da smo z nekaj »kranjci« doživeli nekatere slabe izkušnje, ki so nas le še bolj prepričale, da ne silimo tja, kjer nas ne vabijo ali nismo zaželeni in ne hodimo v deželo, kjer so napuh, ošabnost, prevzetnost in elitizem doma. Nekaj teh izkušenj pa se je nabralo tudi na nekaterih javnih institucijah. Pri tem mi je žal le za tiste izgubljene ure svojih sodelavcev, ki so se z nekaterimi že »skoraj« dogovorili za oblikovanje informacije, pa so jih informatorji pustili na cedilu, nekatere celo v zadnjem trenutku, ko so si že vzeli dopust ali privatno izhod v službi, ki ga je bilo treba nadoknaditi, ali pa so si že poskrbeli za varstvo otrok in podobno. Za take dogodke se sodelavcem globoko opravičujem in objavljam, da bom v bodoče, kje organizaciji ali dajanju pobud **KDAJ, KJE, ZAKAJ, O KOMU, O ČEMU... NAJ PIŠEJO, ŠE BOLJ PREVIDEN - PA ČE STOKRAT REČEJO TISTI NA POLITIČNI ALI PA ZAKULISNI SCENI, DA PREMALO PIŠEMO O GOSPODARSTVU ALI SOCIALI!**

Pisanja o »zaželenih« temah v Grosupeljskih odmevih imamo že tako in tako preveč. Mar ne? Konec koncev je tudi geslo Grosupeljskih odmevov zdaj že sedmo leto »Za prijazno Grosuplje«.

In zdaj je pravi čas, da mu sledimo! **Odgovorni urednik Jože Miklič**

Glasilo prebivalcev občine Grosuplje

Ustanovitelj časopisa:
Občinski svet občine Grosuplje

Odgovorni urednik:
Jože Miklič
tel. popoldne 786-02-22, 786-07-21
GSM 041-98-22-33
e-pošta: jozem@siol.net

Uredniški odbor:
Barbara Pance,
Janez Pintar,
Marija Samec,
mag. Tatjana Jamnik Skubic,
Vera Sparovec,
Matjaž Trontelj.

Naslov uredništva:
1290 Grosuplje, Taborska 2
(hišna centrala 788 87 50)

Lektoriranje:
Marija Samec

Oblikovanje in fotografije:
Jože Miklič

COBIS-ID: 6 1 1 4 8 1 6 0
ISSN: 15 8 0 - 0 9 1 1

Računalniška priprava:
AMSET - MACEDONI
1290 Grosuplje, Pod gozdom 3/9

Tisk:
PARTNER GRAF d.o.o.
1290 Grosuplje, Kolodvorska 2

V skladu z določili Zakona o medijih (Ur. list 35/2001) je z odločbo št. 006-611/2002 z dne 13. septembra 2002 lokalni časopis »Grosupeljski odmevi« vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS št. 89/98) spada časopis med izdelke, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 20 %. Glasilo izhaja enkrat mesečno (od junija 2005 dalje) v nakladi 5.800 izvodov in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

SPOROČILA ZA BRALCEM PRISPEVKE ZA GROSUPELSKE ODMEVE V OKTOBRU 2005 JE TREBA ODDATI DO PETKA, 7. OKTOBRA 2005.

Nenaročeni prispevki morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društvo ipd.) ter po možnosti s telefonsko številko, na kateri je možno preveriti avtentičnost avtorja.

Sporočila, ki se nanašajo na kritiko katere koli pravne ali fizične osebe in posegajo v področje, kjer bi lahko prišlo do sporov po Zakonu o medijih, je treba oddati na papirju z lastnoročnim podpisom in polnim naslovom - pravne osebe morajo prispevek avtorizirati in dodati še žig. Avtorji besedil so po zakonu odgovorni za navedbe. Nepodpisani prispevki in prispevkov, oddanih po datumu za oddajo, ne objavljamo. V uredništvu nismo zavezani, da se z vsemi pisli prispevkov tudi strinjamo.

Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in obstoječimi možnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nena-ročenih prispevkov. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko pridelali posamezniku pravico ali interes, kot to določa zakon.

Javne ustanove imajo pravico do brezplačnih objav nekomercialnih prispevkov. Nenaročeni prispevki bralcev in pravnih oseb ne honorirajo.

Če želite posamezno gradivo vrenjeno, priložite ustrezno kuverto in znakmo ter z vašim polnim naslovom.

Vse ostale pravice in obveznosti uredništva in sodelujočih ureja ODLOK O USTANOVITVI IN IZDAVANJU LOKALNEGA ČASOPISA GROSUPELSKI ODMEVI (št. 006-1/95-1), ki je bil sprejet na seji občinskega sveta občine Grosuplje dne 30. 10. 2002.

NAVODILA ZA PRIPRAVO BESEDIL
Zaradi velikega števila prispevkov bralcev in zaradi želje uredništva, da čim večjemu številu ljudi omogoči povedati svoje mnenje, pripombe in pobude, morajo objavljati prispevke dolge do največ 30 tipkanih vrstic (cca. 1800 znakov). Daljše prispevke bomo skrajšali ali jih ne bomo objavili. Prispevke v digitalnih oblikah je treba oddati v RTF, TXT ali DOC zapisih brez vmešanih fotografij. Prispevki, natisnjeni na papirju, morajo biti zaradi optičnega prepoznavanja besedil pritrjena v ARIAL ali TIMES NEW ROMAN pokončnih fontih velikosti 12 (do max 16) pt in dovolj močnem temnejšem nrasnu brez kakršnih koli barvnih in drugih optičnih podlag. Digitalne fotografije naj ne bodo ustvarjene posebej, v/pri smerem besedilu pa naj bo označeno, kaj posamez-na fotografija predstavlja. Krajši, na roko napisani prispevki, naj bodo čitljivi.

TEHNIČNA NAVODILA ZA FOTOGRAFIJ IN OSTALEGA SLIKOVNEGA GRADIVA

Fotografije, risbe in ostalo slikovno-grafično gradivo naj bodo posredovani na mediju, ki ga je mogoče skenirati na ploskovnih skenerjih, izjemoma so lahko tudi diapozitivi ali negativi. Digitalne fotografije naj bodo zapisane v JPG (brez stiskanja), TIF ali PDF zapisi, 300 dpi, barvne v CMYK razložitvi. Najmanjša ločljivost glede na željeno velikost objave in motiv mora biti 180 dpi.

ČRNO-BEL SVET

Opazovanje ljudi zna biti zelo zanimivo. Česa vsega ne opaziš! Eni so klepetavi, drugi hodijo zamišljeni, nekateri se ves čas opazujejo, tretjim oči svigajo za nasprotnim spolom, spet drugi hitijo, da ne vejo, kje se jih glava drži, nekateri se na daleč izogonejo klošarju ... Če imaš dovolj časa, lahko začneš prepoznati različne vzorce obnašanja - npr. večina ljudi se izogne enemu delu trga, ne gledajo, če sekajo pot kolezarju ... Tako opazovanje pa zna biti tudi zahtevno, če si dovolj iskren do sebe in prepoznaš »ogledalo« svojega vedenja, kako se nam vedeš v takih ali podobnih situacijah.

Dopust in počitnice so lahko priložnost, da počnemo kaj takega, kot je opazovanje, še posebej, če se odpravimo v kraje, ki jih ne poznamo. Tam se tudi hitro prepozna različna vedenja, ki jih imamo do »drugačnih« - to so lahko tujci ali samo prebivalci drugega konca države. Običajno razdelimo ljudi na bolj ali manj razvite, pri čemer so bolj razviti tisti, ki so iz bogatejših držav (večinoma zahodnoevropskih ali severnoameriških). Ste kdaj pomislili, da za tako delitev vemo samo en kriterij in to je denar? In da za manj razvite mislimo, da bodo morali še iti po tej isti poti razvoja kot bolj razviti?

Kaj če bi za kriterij delitve vzeli kaj drugega, na primer odnos do drugih ljudi, ali pa duhovno razvitost, ali talent za učenje jezikov ...? Kar naenkrat bi postali bolj razviti drugi ljudje, mogoče tisti, ki v miru preživljajo počitnice in ne tekajo sem in tja, da bi zapolnili svoj prosti čas, ker se bojijo biti sami ali pa so deloholiki, ali pa bi bili bolj razviti tisti, ki so bolj iznajdljivi in popravijo avto s skoraj nič orodja, čeprav od njih tega ne bi pričakovali. Tako ugotovimo, da lahko na različne načine gledamo na več načinov, ne samo z ekonomskega vidika. Ali je sploh smiselno gledati ljudi kot bolj ali manj razvite?

Hito pa se zgodi še nekaj drugega - eno delamo in drugo govorimo, a tega se sploh ne zavedamo. Poglejmo si primer ras, saj med ljudmi še vedno obstaja prepričanje o delitvi ljudi na rase - imamo belo, črno, rumeno in rdečo raso, pri čemer je belja najbolj razvita. Zanimivo je, da z vidika znanosti rase med ljudmi ne obstajajo. Če bi obstajale, bi to pomenilo, da se pripadniki dveh ras ne bi mogli spolno združiti, tega pa med ljudmi ni, saj vsi vemo, da obstaja

ja stalno mešanje med različnimi ljudmi. Rasa pomeni, da so si pripadniki rase genetsko zelo blizu. Najčistejša rasa bi bila, če bi npr. vzeli par miši v laboratoriju (ali katerih drugih živali) in dovolili njuni potomcem, da se vsaj 20 generacij plodijo le med brati in sestrami. Tega pa pri človeku ni, nobena skupina ni bila tako dolgo ločena od drugih skupin, da bi do tega lahko prišlo. In kadar koli so na kakršen koli način poskušali uvrstiti ljudi v rase, je bilo vedno nekaj skupin, ki jih niso mogli uvrstiti nikamor.

Od kod pa so potem razlike, ki jih vidimo in so zelo očitne, kot na primer barva kože? Pri takih razlikah gre za prilagoditev na podnebje. Temna koža se pojavlja v bolj suhem podnebnju (trop-skem), ker pomeni zaščito pred UV žarki in hkrati omogoča, da telo preko kože dobi s sončnimi žarki veliko vitamina D. V zmernem podnebnju je sonca veliko manj in bi ljudje s temno kožo bolj čutili pomanjkanje vitamina D, zato se je v zmernih podnebnjih razvila svetlejša barva, da je dovolj že malo sonca. Enako bi lahko razlagali pri oblikah nosu, obliki in velikosti postave itd. Izgled torej ne govori o pripadnosti neke skupini, ampak o prilagoditvi na okolje.

Še vedno se opazijo tudi razlike med različnimi skupinami, na primer v obnašanju, načinu razmišljanja, torej je to podedovano? Ne, podedujemo samo možnosti, da se ena lastnost razvije in običajno vidimo pri potomcih, da so vsaj malo podobni staršema ali starim staršem. Kaj pomeni ta možnost? Gotovo ljudje ne podedujemo možnosti za letenje, ptice pa jo. Vendar če se ptice tega ne bodo naučile, tudi ne bodo znale leteti. Tako je tudi pri ljudeh. Podedujemo možnosti, kaj pa bomo zares imeli, je odvisno od naključja, katere gene smo podedovali (ki pri delitvi celic lahko doživijo tudi mutacije), od vplivov okolja in od lastne aktivnosti. Pri dednosti stvar ni tako zelo enostavna, saj mnoge lastnosti določa več genov in en gen lahko določa več lastnosti. Zato se lahko zgodi, da imajo starši, od katerih ima en svetlo in drug temno kožo, otroke, ki so zelo svetli, zelo temni, ali pa nekje vmes. Lahko se zgodi, da se ena lastnost poveča šele v 3. generaciji.

Na nefizične lastnosti, ki jih imamo, zelo vpliva okolje (družina, kultura, zgodovinske obdobje ...). Če otroci zmagajo možnosti, da bi bili v stiku z glasbo,

bo njihov dar za glasbo manj razvit, če nimajo možnosti, da hodijo v šolo, bodo nekatere stvari razumeli manj in druge bolj itd. Če se spet spomnite na delitve na bolj ali manj razvite, je tu odgovor - gre za to, kakšne možnosti imajo ljudje v okolju, da razvijajo različne lastnosti, in ne za to, kaj so podedovali. V osnovi pa imamo vsi ljudje enake možnosti za razvoj v različni smeri (razen če pride do mutacij, ki razvoj omejujejo, vendar to ni pod vplivom posameznika). Seveda so v raziskavah prišli do različnih »odkritij« - npr. da tisti, ki nimajo pridi, znanjo bolj uporabljati palčke pri jedi. Tu gre za spekulacijo, saj tam, kjer večinoma jedo s palčkami, v glavnem nimajo drugih oči.

Že od nekdaj se opabšamo tako, da delimo ljudi na »nas« in na »one druge«, to lahko najdemo po celem planetu. Veliko skupin pravi sebi »ljudje«, kot bi v prevodu pomenil njihov izraz, drugi pa niso ljudje. Z drugačnejšimi se ni lahko soočati. In zdaj še zaključimo primer z rasami, ki smo ga odprli, da vidimo, kako eno govorimo in drugo delamo. Govorimo o delitvi na rase, na manj in na bolj razvite, pri čemer so ljudje na vse polti manj razviti, kako pa se obnašamo? Poletje je krasna priložnost, da vidimo en del tega obnašanja. Pojdite na plažo ob morju ali v solarije - koliko ljudi želi porjaviti? Ker temna koža je lepša od svetle ...

O belcu so Aboridžini, prvotni prebivalci Avstralije, ki imajo temno kožo, napisali tole (tekst z nekoga plakata):

Dragi belec,
tu je nekaj stvari, ki jih moraš vedeti:
ko se rodim, sem črn,
ko odrasčam, sem črn,
ko se ženem, sem črn,
ko me sebe, sem črn,
ko me je strah, sem črn
in ko umrem - sem še vedno črn.

In ti, dragi belec,
ko se rodiš, si rozast,
ko odrasčaš, si bel,
ko se sončiš, si rdeč,
ko te zebe, si moder,
ko te je strah, si rumen,
ko ti je slabo, si ves zelen
in ko umreš, si ves siv.
In potem ti menia rečeš, da sem obarvan?

Alenka Oblak

O gasilstvu nekoliko drugače

Prostovoljno delo (kot pojem, kot dejavnost, kot oblika dela) je močno pristotno in dovolj široko razvejano v vsakdanjem delu in življenju tudi v tem okolju, zlasti prostovoljno delo pri specifičnih dejavnostih, kot so prostovoljna pomoč slabšim učencem pri učenju, prostovoljna pomoč starejšim osebam, bolnim in invalidnim ter pri mnogih drugih dejavnostih. Vse kaže, da se je omenjena oblika dela v življenju oprljela.

Pestre izkušnje v drugih deželah, različnih organizacijah in civilni družbi ter izkušnje dragih institucij ter posameznikov nam dokazujejo, da je omenjeno delo koristno, etično, stvarjalno in krepi medgeneracijsko sodelovanje in povezovanje. Mladi ljudje, med njimi tudi bodoči strokovnjaki za delo z ljudmi, se v teh oblikah usposabljanja, preizkušajo, starejši pa pri prostovoljnem delu vzdržujejo psihofizično zmogljivost za delo z ljudmi.

Odnos mnogih strokovnjakov do vrednosti prostovoljnega dela v gasilstvu pa se mi zdi, da je nekoliko ignorantski, premalokrat poudarjen.

Kolikor poznam, to delo ni dovolj teoretično opredeljeno in potrebuje več strokovnih svetilcev tako na pedagoškem in andragoškem področju kot pri socialnem, psihosocialnem vrednotenju ter aplikativnem prenašanju primerov dobre prakse.

K temu zapisu me je spodbudila občinska nagrada za prvega moža gasilstva v občini Grosuplje, gospoda Andreja Bahovca. Argumenti za nagrado so bili več kot prepričljivi. Presenetilo me je izredno veliko število oseb, ki so se usposabljevale za različne gasilске dejavnosti. Vsi ti ljudje, ki so se usposabljevali od devetega leta starosti naprej, v obdobju, ki je najbolj občutljivo za nadaljnje oblikovanje odraščajočega človeka.

Zdi se mi, da premalo cenimo oziroma premalo poznamo to obliko dela v gasilstvu z mladimi ljudmi, delo med posameznimi generacijami ter medsebojno sodelovanje in vplivanje od najmlajših do najstarejših in v obratni smeri. V teh aktivnostih se mladi ljudje kraljo, prevzemajo odgovornosti, postajajo enakopravni, se družijo s starejšimi in prevzemajo njihove izkušnje. Starejši pa spoznavajo novosti, ki jih pri našajo mladi iz svojega življenja mednje. Vse omenjeno je potrebno za sožitje generacij.

In tu je tisto, kar želim povedati. Poleg družine, šole in širšega okolja imamo zlasti v manjših krajih in podeželju oblike prostovoljnega dela v gasilstvu, kar je naša slovenska tradicija in specifičnost ter dragocenost.

Prostovoljno delo v gasilstvu skozi svoje programe uresničuje številne vzgojne in izobrazbene smote, kot so: gradnja mostov med generacijami, sooblikovanje osebnostne strukture mladega človeka, oza-veščanje na področju odgovornosti, izboljševanje samopodobe, utrjevanje oziroma pridobivanje delovnih navad do pomembnega preventivnega dela pred zlorabo prepovedanih drog.

Vse to in zagotovo še veliko več je moč vtakati v delo z ljudmi, ki bo do prevzemali

odgovornosti, se osebno in medsebojno krepili in medsebojno sodelovali. Veselimo me, če bo ta prispevek spodbudil katerega od poznavalcev vsestranske vrednosti prostovoljnega dela v gasilstvu pri nas k obširnejši predstavitvi tako za najširši krog ljudi in posebno za pedagoške delavce v predšolskih, osnovnošolskih in srednješolskih programih.

Borut Horvat, psiholog

PRIREDITVE OB 14. TABORU SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE V MOZIRJU

Slovenska ljudska stranka je organizirala v okviru 14. tabora Slovenske ljudske stranke več omizij in drugih prireditev.

Omizje na temo GOSPODARSKA USPEŠNOST - KAJ PA SOCIALNA PRAVIČNOST? je bilo v soboto, 27. 8. 2005, v prostorih centra za mlade CEZAM v Rušah. Uvodničarja omizja sta bila dr. Matic TASIČ in mag. Zvonko IVANUŠIČ. Gost omizja pa je bil tudi Janez PODOBNIK, predsednik SLS in minister za okolje in prostor, povezoval je mag. Radovan ŽERJAV.

V soboto, 27. avgusta 2005, je Občinski odbor SLS Kobarič organiziral TRADICIONALNI POHOD NA KRN.

Omizje ZAVAROVANA OBMOČJA - OVIRA ALI PRILOŽNOST? je bilo v torek, 30. 8. 2005, na Kmetijski odprti vrat KONTRABANTAR v Dolenji vasi 72 pri Cerknici. Na omizju sta sodelovala Janez Podobnik in predsednik Zelene zveze pri SLS in vodja direktorata za evropske zadeve in investicije pri Ministrstvu za okolje in prostor dr. Marjan Vežjak z gosti.

Okrogla miza NEIZKORIŠČENI ZAKLADI ZNANJA IN IZKUŠENJ STAREJŠIH GENERACIJ je bila v sredo, 31. avgusta 2005, na ladji BURJA v Portorožu - privezana je ob glavnem molu v Portorožu, nasproti novega hotela Palace. Na okrogli mizi so sodelovali Bogdan Bradač, predsednik Zveze upokojencev pri SLS, psihologinja prof. dr. Ana Kranjc, publicist dr. Marko Dvorak, nekdanji minister za znanost dr. Lojze Marinček in Jožef Tivadar, v.d. direktorja direktorata za družino pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

Omizje TRETJA RAZVOJNA OS je bilo v četrtek, 1. 9. 2005, ob 18. uri, v restavraciji Bellevue v Slovenj Gradcu. Na omizju so sodelovali Jakob PRESEČNIK, vodja poslanske skupine SLS, dr. Matic TASIČ župan občine Prevalje in predstavnik ministrstva za promet.

Okrogla miza NOVI LIBERALIZEM IN SLOVENSKA DRUŽINSKA ter DEMOGRAFSKA POLITIKA je bila v petek, 2. 9. 2005, v prostorih TABORSKE HIŠE v Semiču. Uvodničarja omizja sta bila Nada SKUK, predsednica Slovenske ženske zveze pri SLS, in Jožef Tivadar, v.d. direktorja Direktorata za družino pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Sodelovali so tudi drugi gostje ter državni svetnik in župan občine Semič Ivan Bukovec.

Slovenska ljudska stranka je v petek, 2. septembra 2005, v sejni sobi občine Škocjan pri Novem mestu organizirala tudi omizje na temo STARŠI IN ŠOLA - PODAJMO SI ROKE. Osrednja gostja večera in predavateljica je bila prof. dr. Jana Bezenšek, sociologinja, profesorica na pedagoški fakulteti v Mariboru.

Okrogla miza v soboto, 3. 9. 2005, v Šport centru Prodnik, Juvanje 1 na Ljubnem ob Savinji je spregovorila o DAVKIH V KMETIJSTVU - s podnaslovom BO TREBA SPET V BOJ ZA STARO PRAVDO? Gostje omizja so bili: dr. Franc Zagožen, mag. Janez Kramberger, Branko Tomažič, Štefan Domej. Omizje je povezoval Ciril Smrkolj.

AVTONOMIJA ŠOLE - AVTONOMNA VLOGA UČITELJA. To je bil naslov okrogle mize, ki je bila v ponedeljek, 5. 9. 2005, ob 18. uri, v prostorih Banketne dvorane Hotela Creina v Kranju. Uvodne referate so podali ga. Metka Zevnik, sekretarka na Uradu za razvoj šolstva pri Ministrstvu za šolstvo

in šport, mag. Franci Rozman, ravnatelj Gimnazije v Kranju (v odsotnosti prebral g. Marjan Babič) in g. Marjan Počučnik, ravnatelj Srednje biotehniške šole Kranj. Na osnovi referatov in tudi širših pogledov na področje vzgoje in izobraževanja je nato potekala diskusija.

ZA PRAVIČNO MEJO S HRVAŠKO so spregovorili na omizju v ponedeljek, 5. 9. 2005, v poročno-sejni sobi Občine Razkrižje. Gostje omizja so bili: urednica zbornika »Slovensko-hrvaška meja v Istri« dr. Duša Kmel Umek, Joško Joras, župan občine Razkrižje Stanko Ivanušič in državni svetnik Marjan Maučec. Pogovor je vodil predsednik SNZ pri SLS Marjan Podobnik.

Odgovore na vprašanje ALI JE REGIONALIZACIJA V SLOVENIJI SPLOH POTREBNA? so poskušali najti na omizju v torek, 6. 9. 2005, v gostilni Kimovec na Slivni pri Vačah (GE-OSS). Gosta omizja sta bila minister dr. Ivan Žagar in državni sekretar Franci Rokavec iz Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

O OBČINAH IN KOMUNALNO-STANOVANJSKIH INVESTICIJAH so spregovorili v četrtek, 8. septembra 2005, ob 18. uri, v veliki predavalnici Hotela Paka v Velenju. Gostje omizja so bili: Janez Podobnik - minister za okolje in prostor in predsednik SLS s sodelavci, dr. Ivan Žagar - minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Hilda Tovšak - direktorica družbe Vegrad d.d. s sodelavci ter Primož Pirc - član uprave Stanovanjskega sklada Republike Slovenije ter predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. O razvoju projektov s področja stanovanjske gradnje in gradnje domov za starejše občane, o tem, kako pristopiti k načrtovanju in izvedbi investicij, so spregovorili ugledni predstavniki slovenskega političnega prostora, javne uprave in gospodarstva.

Problemska konferenca 130. OBLETNICA RUDARJENJA V VELENJU je bila namenjena spoznavanju ekološke problematike, njene sanacije ter pomena rudarjenja za razvoj Šaleške doline in napredek gospodarstva. Obravnavali so problematiko čistega zraka in vode, poškodbe zemljišč in problematiko prekinjenih cestnih povezav. Konferenca je bila v petek, 9. 9. 2005, v dvorani Krajevne skupnosti Škale v Velenju. Sodelovali so: Bojan Šrot - podpredsednik SLS, Jakob Presečnik - vodja poslanske skupine SLS, dr. Evgen Dervarič - direktor Premogovnika, dr. Jože Zagožen - direktor Holdinga SE, mag. Marko Mavec - direktor ERIC-a ter Drago Potočnik - vodja rudarskih škod z Ministrstva za okolje in prostor.

Kmetijska šola GRM z Novega mesta pa se je s temo BIOTEHNIŠKA PODROČJA, NAJBOLJ UČEČA SE OKOLJA predstavila v soboto, 10. septembra 2005, ob 19. uri, na KMETIJSKI ŠOLI GRM NOVO MESTO.

O VLOGI OBRTI IN PODJETNIŠTVA V SLOVENIJI so spregovorili v soboto, 10. 9. 2005, v sejni sobi E2 na Celjskem sejmu v Celju. Gostje omizja so bili: Janez SUŠNIK - predsednik Državnega sveta RS in bivši gospodarstvenik, Irena SOVINŠEK - vodja financ Term Snovik in Zarje Kamnik, Nada Skuk - podpredsednica SLS ter predstavniki Obrtne zbornice Slovenije. Omizje je povezoval Vinko PERNE, podpredsednik Kluba SP in podjetnik.

Matjaž Trontelj

MLADI BOMO MORALI SVOJE PROBLEME REŠEVATI TUDI SAMI

Grosuplje, 7. september 2005 - »Slovenija potrebuje dvig investicij za 40 %, če hoče za prihodnje generacije zagotoviti več in kvalitetna delovna mesta,« je poudaril dr. Andrej Umek, pobudnik Zveze za trajnostni razvoj pri SLS in nekdanji minister za znanost, na sinočnjem omizju v okviru 14. tabora SLS z naslovom »Prihodnost Slovenije je prihodnost mladih«, ki sta jo v grosupeljskem Družbenem domu organizirala Slovenska ljudska stranka in njen podmladek Nova generacija. Na začetku omizja je navzoče pozdravil predsednik OO SLS Grosuplje Matjaž Trontelj, ki je na kratko predstavil občino Grosuplje in mlade pozval k aktivnemu in odgovornemu delu na področju, ki so si ga izbrali. Nova generacija SLS si bo po besedah predsednika Roka Ravnikarja prizadevala za večjo vključenost mladih v organizirano civilno družbo, saj je to priložnost, da se pridobijo veščine in znanja, ki pomembno nadgradijo dobro teoretično izobrazbo. Omizje se je zaključilo z ugotovitvijo, da bomo morali mladi svoje probleme reševati sami, to pa zahteva več akcije in družbene angažiranost, saj sta znanje in izobraženost naša zgodovinska priložnost, ki jo moramo znati izkoristiti.

Dr. Andrej Umek je izpostavil pomen uresničevanja načel Lisbonske strategije, ki je strateški načrt, kako Evropo popeljati med najbolj razvite na svetu, a žal zaenkrat ostaja na papirju. Potrebno bo vlagati veliko energije in tudi političnega delovanja za doseganje potrebnega družbenega soglasja o dejstvu, da bo morala tako Evropa kot Slovenija, preusmeriti znatnejši del državnega denarja iz potrošnje v investicije. Doseganje tega cilja po mnenju dr. Umeka dodatno otežuje dejstvo, da rodnost pada - kjer pa je malo mladih ljudi, se težje razumejo potrebe po investicijah.

Stanislav Meglič, dolgoletni mladinski delavec in nekdanji podpredsednik Mladinskega sveta Slovenije za razvoj lokalnih struktur, je ocenil je, da se je velikokrat in se še čuti odpor kljub načelnim prizadevanjem države za lažje organiziranje mladine do dobro organizirane mladine, še posebno v primerih, ko gre za odločanje ali soodločanje. Izpostavil je še podaljšanje mladosti, saj dandanes ne štejemo več mlade samo do 20. leta, ampak daleč preko 30. leta starosti.

Matjaž Glavan, predsednik Zveze slovenske podeželske mladine, ki je ena najmnogičnejših organizacij na podeželju, ugotavlja, da so večinoma cestnih povezave urejene. To je bilo namreč nekdanji glavni razlog za praznjenje podeželja, zato meni, da mladi ostajajo na podeželju, a podeželje se bolj in bolj urbanizira, za tradicionalne oblike druženja mladih na podeželju pa ni veliko zanimanja. Izpostavil je še problem odločanja za investicije mladih kmetov, ki so velikokrat bolj tvegane od ostalih gospodarskih panog, tudi zato, da se pravila in evropska kmetijska politika prehitro spreminjajo.

Sledila je razprava, v kateri so izpostavili, da se v dosedanjih letih pri stanovanjski politiki ni veliko naredilo za reševanje stanovanjskega problema mladih, saj podatki kažejo, da so nova stanovanja večinoma kupovale osebe poznih srednjih letih. Zato so dali pobudo, da si moramo mladi prizadevati za več možnosti odločanja pri politikah, ki zadevajo probleme mladih generacij. Razpravljavci so tudi ugotovili, da mladim v dokončno univerzitetno izobrazbo v primerjavi s tistimi, ki so prej pričeli z delom, največkrat manjka samozavesti in pobude, da bi pridobljeno teoretično znanje tudi dobro uporabili v gospodarstvu.

Pripravil: Matjaž Trontelj

DODATEK ZA DRUŽINE Z VEČ OTROKI - SPOREN ZAKON

V zadnjih tednih je okoli 25.000 družin prejelo odločbo o dodelitvi dodatka za družine z več otroki, pri katerem je bila odšteta akontacija dohodnine. Tako so družine namesto predvidenih 80.000 SIT prejele približno 20.000 SIT manj. Kot vsi vemo, je bil zakon o obdavčitvi tega dodatka sprejet pod Popovo vlado, začel pa je veljati z letošnjim letom. Čeprav ne gre za velika državna sredstva, je simbolično sporočilo te obdavčitve v popolnem nasprotju z družinsko politiko, ki se zavzema za povečanje rodnosti v Sloveniji. Zato sem prepričan, da bo sedanja vladna koalicija zadevo čim prej uredila. Javnosti sta bili predstavljeni že dve rešitvi, ki ju je predlagalo društvo Družinska pobuda: takojšen popravek zakona ali sprejem obvezne razlage zakona, po kateri bi se dodatek za družine z več otroki obravnaval enako kot otroški dodatek, ki ni obdavčljiv. Za Slovensko ljudsko stranko (SLS), ki je tudi zagovornica številnih podpor mladim družinam, sta oba predloga v sprejemljiva. Država in njeni organi morajo težiti k pozitivnemu odnosu do vrednot, kot sta družina in rojstvo otrok, še posebej v primeru družin s tremi ali več otroki.

Zavedam se, da se samo z ukrepi socialne države rodnost ne bo povečala, saj država ne more družin prisiliti k rojevanju otrok, lahko pa poskrbi za določene dejavnike, ki vplivajo na odločitev, ali imeti otroka ali ne. Prepričan sem, da je zmanjševanje proračunskih sredstev iz dohodnine v primerjavi z učinki za prizadete družine in učinki na odnos do družin ter vrednotenja starševstva v družbi zanemarljivo majhno.

Glede družinskih prejemkov je potreben ponoven izračun minimalnih življenjskih stroškov na otroka, saj trenutno še nimamo ustreznega strokovno in verodostojno izvedenega izračuna minimalnih življenjskih stroškov za posameznega otroka. Zato so zakonsko priznane olajšave za otroka v tem smislu še vedno prenizke. Tukaj želim tudi poudariti, da moramo dolgoročno pri zakonodaji o dohodnini razmišljati o družinski dohodnini, ki je za družine veliko bolj pravična in sprejemljiva. Trenutno družina, v kateri celoten dohodek zasluži le eden izmed staršev, pri enakih skupnih dohodkih plača bistveno več dohodnine kot družina, v kateri vsak izmed staršev zasluži polovico tega dohodka. Celotna slovenska politika ne sme ostati brezbrizna, da je Slovenija med desetimi državami z najnižjo rodnostjo na svetu. Žal vidimo, da je družinska in prebivalstvena politika za stranke nevhvalna tema, saj ne daje rezultatov na kratki rok, zato je vse prevečkrat delana po majhnih korakih, potrebne pa so odločne in korenite poteze. Tukaj seveda ni problem v vrednotah mladih, saj ima večina vizijo ustvarjanja lastne družine. Nepremostljiv problem za mlade v tem trenutku je reševanje stanovanjskega problema ob osamosvajanju, za kar se zavzema ministrstvo za prostor, saj ta tudi meni, da so cene stanovanj previsoke. Prepričan sem, da pomanjkanje proračunskega denarja ob neugodni gospodarski rasti ne more biti izgovor, saj je jasno, da so prav mlade družine, ob poznanih cenah storitev in blaga, ki ga potrebujejo, zelo dober potrošnik in zato lahko samo prispevajo h gospodarski rasti. Nova vladna koalicija je za družinsko politiko optimalna, kar je razvidno iz programov in politične volje za uresničevanje načrtovanega programa.

Matjaž Trontelj

OBMOČNA ORGANIZACIJA GROSUPELJE

Adamičeva 14, 1290 Grosuplje

OBVESTILO

Obveščamo vse naše cenjene člane in simpatizerje, da od 1.6.2005 organiziramo na sedežu stranke, Adamičeva 14, Grosuplje, vsak torek od 9. do 10. ure in vsak četrtek od 18. do 19. ure dežurstvo. V tem času vam bodo na voljo odgovorni člani vodstva območne organizacije stranke, kakor tudi občinskega odbora stranke, ki vam bodo posredovali ustrezne odgovore na vaša vprašanja in vam pomagali rešiti vaše eventualne probleme. Na vašo željo bomo organizirali tudi razgovore z člani republiškega vodstva stranke.

Ob tem času bo tudi možen vpis v stranko za nove člane.

Obiščite nas, zelo bomo veseli vašega obiska.

Območna org. Socialnih demokratov Grosuplje

SOCIALNI DEMOKRATI

SLOVENSKO ZDRAVSTVO ČEZ 10 LET

"Zdravstvo je ena od bistvenih notranjepolitičnih tem, kar v preteklosti ni bila," je na okrogli mizi Slovenski zdravstvu čez 10 let v Ljubljani poudaril član izvršilnega odbora SLS in v.d. generalnega direktorja direktorata za zdravstveno varstvo pri Ministrstvu za zdravje Janez Remškar. Omizja se je udeležil tudi predsednik SLS Janez Podobnik, ki je prepričan, da je zdravstvo politična tema, ker vedno obstaja razkorak med finančnimi možnostmi zdravstva in pričakovani ljudi. Na koncu vedno odloča politika na podlagi strokovnih izhodišč. Prof. dr. Božo Kralj je opozoril, da privatizacija zdravstva nikjer na svetu ni dala dobrih rezultatov v preventivi. Samo Fakin, nekdanji direktor celjske bolnišnice, pa je opozoril, da v slovenskem zdravstvu ni meril za ocenjevanje kakovosti, ker pa se o produktivnosti v zdravstvu še ne govori, ocenjuje, da je v zdravstvenem sistemu samem še najmanj 20 % rezerv v finančnih sredstvih.

Kot je poudaril na okrogli mizi pred 14. taborom SLS, je težko napovedati, kakšne bodo razmere v zdravstvu čez 10 let, veliko pa je odvisno predvsem od civilne družbe. Civilna družba bo tako po prepričanju Janeza Remškarja morala sodelovati pri mnogih pomembnih odločitvah, na primer pri tem, kakšne bodo prioritete delitve zdravstvenega denarja ob vedno večjem številu izjemno dragih zdravil. Ob tem je kot primer navedel herceptin, ki ga je ministrstvo za zdravje pred kratkim odobrilo za zdravljenje nekaterih oblik raka dojke. Kot je pojasnil Remškar, je bolnikov, ki bi potrebovali različna, podobno draga zdravila, veliko, nihče pa se ni pripravil odrediti kakih drugih ugodnosti, na primer nenujnim reševalnim prevozom, da bi se denarna sredstva lahko prerazporedila. Izpostavil je tudi potrebo, da se v Sloveniji končno oblikuje zdravstvena mreža. Ta projekt po njegovih besedah stoji že šest let in se v tem času ni premaknil. Problematično pa je po Remškarjevih besedah tudi vodenje javnih zdravstvenih zavodov. Ti bi morali po njegovem prepričanju poslovna leta zaključevati brez izgube. Za to pa bodo morali po njegovem prepričanju spremeniti vlogo poslovodstva zavoda, ki bo moral dobiti večja pooblastila. Za to pa bodo potrebna najprej potrebna zakonodaja. Med stvarmi, ki jih je na področju zdravstva še potrebno spremeniti, je Remškar med drugim navedel vlogo republiških strokovnih kolegijev. Ti so po njegovem prepričanju brezobzirni tigri, saj imajo le posvetovalno funkcijo, nihče pa ni obvezan upoštevati njihovih priporočil. Kritiziral je tudi pomanjkanje kulture kakovosti zdravstva v Sloveniji. Po njegovem prepričanju so tako izvajalci zdravstvenih storitev glede tega še na začetku poti. Kar se tiče zasebnosti, pa je Remškar izpostavil, da v SLS sicer podpirajo zasebnost v zdravstvu, vendar pa bo moral potekati strog nadzor države nad delom zasebnikov.

Glede na to, da se prebivalstvo stara, pa bo po mnenju Remškarja potrebno razmisлити tudi o drugačni ureditvi financiranja dolgotrajne oskrbe starejših. Kot je pojasnil, bi bilo smotno vpeljati dodatno zavarovanje za dolgotrajno nego, saj to trenutno ni dobro urejeno. Tako mora na primer posameznik, ki se zaradi pomanjkanja prostora v javnem domu starejših občanov odloči za nastanitev v zasebnem zavodu, sam kriti tudi vse stroške zdravstvene oskrbe, kar ni pošteno. Remškar je še poudaril, da bo v prihodnosti potrebno spremeniti tudi odnos do pacientov, ki bodo morali končno postati enakopravni partnerji v postopku njihovega zdravljenja. Izboljšati pa bo potrebno tudi komunikacijo med zdravstvenimi delavci, je še prepričan Remškar.

Matjaž Trontelj

SLAVNOSTNI SPREJEM OB 5-LETNICI NOVE GENERACIJE SLS

29. julija 2005 so člani Nove generacije, podmladka Slovenske ljudske stranke, v Portorožu na slovesnem sprejemu obeležili svojo peto obletnico. 1. julija 2000 so se namreč združili takratni Mladi SLS in Mladi krščanski demokrati. Prisotne sta v imenu Slovenske ljudske stranke nagovorila predsednik Glavnega odbora Igor Draksler in vodja poslanske skupine Jakob Presečnik. Pred sprejemom je potekala tudi okrogla miza s pogovori na temo »100 let in Slovenija je jutepka stranka v prelomnih časih«, na kateri je kot osrednji gost sodeloval nekdanji predsednik Mladih krščanskih demokratov Aleš Primc. Zadnje obdobje pred združitvijo sem tudi sam aktivno sooblikoval razvoj Mladih krščanskih demokratov, zato mi seveda ni vseeno, kaj se je v teh 5 letih dogajalo. Z današnjega vidika lahko seveda mirno zapišem, da je resnično velika škoda, da takratno republiko vodstvo SKD ni želelo ali hotelo sprejeti razmišljanja mladih krščanskih demokratov glede aktualnih političnih razmer v Sloveniji. Zagotovo bi bil razvoj krščanske demokracije do današnjega dne bistveno drugačen in predvsem bolj uspešen. Naša politična filozofija je temeljila na dolgoročnem delu s mladimi kadri stranke, ki bi lahko prinesli svežino v politični prostor desne sredine. Ti kadri so danes razpršeni ali po drugih strankah ali pa so se posvetili svojemu strokovnemu delu.

V osrednjem nagovoru je predsednik Nove generacije Rok Ravnikar razmišljal o šestih vrednotah, ki jih v Novi generaciji še posebej poudarjajo: družina, ljubezen, osebna rast, pravičnost, poštenost in odgovornost.

"Mladi se zavedamo, da je za odgovorno in modro javno delo potrebno ogromno znanja, izkušenj, sreče, predvsem pa notranje trdnosti, da nas ne zamaje vsak vetrič, ki zapiha naokrog vogalov. Tudi to je konzervativnost. Slovenska politika in javni govor se prepočisto zatekajo v mlačnost, bledest, nenačelnost – sredinskost se reče zdaj temu. Vse je dobro, vse je prav, resnic je več, lastno mnenje je nestrpnost! Nova generacija se nikoli ni ustavljala pred takimi očitki. Zato je v zadnjih letih velikokrat prišlo do tega, da smo bili edini v javnem političnem življenju, ki smo si upali ugovarjati pri poskusih razrednotenja družine in dostojanstva človeškega življenja. Pa naj je šlo za zlorabo umetnega opljojevanja, poskuse uvajanja evtanazije, legalizacije drog – tega največjega sovražnika potenciala mladih – ali poskuse izenačevanja homoseksualnih zvez z družinami."

"V Novi generaciji pa se hočemo poglobljati o življenju mladih, o ustvarjanju možnosti in pogojev za oblikovanje doma in družine, o ustvarjanju možnosti, da ostanemo v svojem domačem rodnom kraju, brez bojazni, da to pomeni ne imeti nobene možnosti za službo. O ustvarjanju možnosti, da se tudi vemo izobraziti in delamo v prednikov, ki so več generacij obdelovali zemljo, kmetijo ali človeka in človeka vredno življenje. Nesprejemljivo je, da mladi nimamo popolnoma nikakršnih možnosti, da

Predsednik stranke SLS in minister za okolje in prostor Janez Podobnik.

Na začetku svojega govora je predsednik stranke Janez Podobnik ugotavljal, da je bilo v preteklosti slišati tudi razne očitke na račun stranke, a že številna udeležba na tem taboru govori, da so mnogi očitki neutemeljeni. Če pa bi bila krivda res komurkoli dokazana, ni dvoma o tem, da za takšne ljudi v stranki ne bi bilo več prostora, pravi Podobnik. Slovensko kmetijstvo so do nedavnega vodili ministri iz SLS. Zdaj ga vodi ministrica iz največje vladne stranke. Ne bodo pa dopuščali, da se z metodami afer njihovim članom in uveljavljenim posameznikom poskuša vzeti dobro ime. »Če se je na ta način želelo stranko oslabilo, se je zgodilo nasprotno: notranje smo se okrepili, nekatera stara nesoglasja pa so bila presežena.«

»Že sam kraj tabora in prisotni ljudje iz vse Slovenije izžarevajo pozitivnost. (»Lani na taboru v Sevnici je zmanjkalo golaža, letos, tako izgleda, bo zmanjkalo klobas,« je hudomušno pripomnil Podobnik.) Dediščina nekdanjih taborov Slovenske ljudske stranke, ki so se začeli pred več kot sto leti, pa to pozitivnost samo še utrjuje. Zdaj so tabori veliko bolj družaben dogodek, a vseeno priložnost, da se pletejo nove niti in načrti.

O aktualni politiki je dejal, da je SLS trden in zanesljiv člen vladne koalicije. V njej se počuti dobro in jo s svojimi izkušnjami in delovanjem bogati in krepi, je na tradicionalnem, že 14. taboru SLS, s katerim ta začetnik kampanje za lokalne volitve, poudaril predsednik stranke in okoljski minister Janez Podobnik. »Vsa tri ministrstva, ki so bila zaupana SLS, delajo s polno paro.« Poleg Ministrstva za okolje in prostor vodi član SLS mag. Janez Božič Ministrstvo za promet, dr. Ivan Žagar pa vodi Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. SLS je po Podobnikovi besedah zaslužna, da je sedanja vlada na področju lokalne samouprave in regionalne politike v šestih mesecih storila več kot prejšnja vlada v štirih letih. Če bodo napredovale občine, bodo napredovale regije in pokrajine, s tem pa bo napredovala vsa Slovenija. SLS se zavzema tudi za Slovenijo »ene hitrosti«, kar pomeni zmanjševanje razvojnih razlik med regijami.

Pomembno vlogo v stranki opravlja tudi domačina Jakob Presečnik kot vodja poslanske skupine in Janez Sušnik kot predsednik Državnega sveta. Velika politična dragocenost za SLS pa je najštevilnejši klub slovenskih županov, ki ga vodi celjski župan in podpredsednik SLS Bojan Šrot. »Stranka, ki ima več kot 70 županov v Sloveniji, je preprosto velika stranka,« je dejal predsednik.

SLS kakovost življenja tesno povezuje z zdravjem in zdravim okoljem, ki je vselej imela prednost pred materialističnim potrošniškim vzorcem. Stranka se zavzema za dvig kakovosti tako v vladi in državnem zboru, kot tudi v državnem svetu, občinah in mednarodnih institucijah. Izboljšati je potrebno negativno demografsko kruto slovensko realnost. Pomagati je treba mladim parom in številnejšim družinam.

Vlada ima težko nalogo prav na področju davčne politike, meni Podobnik. Po njegovih besedah se SLS zavzema, da se čim prej popravijo nekatere velike napake iz novih davčnih zakonov. Kmetje so obdavčeni kar trikrat, kar je nesprejemljivo. Prav tako je nesprejemljivo, da morajo akontacije dohodnine plačevati tudi velike družine, in to iz njihovega dodatka.

Temelj vseh uspešnih sprememb in gibalo razvoja je v prvi vrsti ustrezna davčna politika. Enotna davčna stopnja za SLS ni sama po sebi umevna. Brez ustrezne politične in javne podpore škodi tistemu sloju prebivalstva, ki se že tako ali tako spopada z osnovnimi življenjskimi problemi, opozarja Podobnik.

Podobnik je tudi poudaril, da SLS podpira spremembo zakona o RTV Slovenija. Poleg vseh ostalih argumentov, ki govorijo v prid novemu zakonu, stranka izpostavlja večjo demokratičnost programskega sveta, saj bo imela možnost predlagati njegove člane precej širša civilna družba kot prej. Obenem bo državni zbor pri imenovanju programskega sveta upošteval načelo regionalne uravnoteženosti.

Dotaknil se je še aktualne tematike slovensko-hrvaške meje. Stranka bo po njegovih besedah še naprej podpirala Hrvaško pri vključevanju v evroatlantske povezave, a si bo hkrati prizadevala tudi za pravično rešitev meje

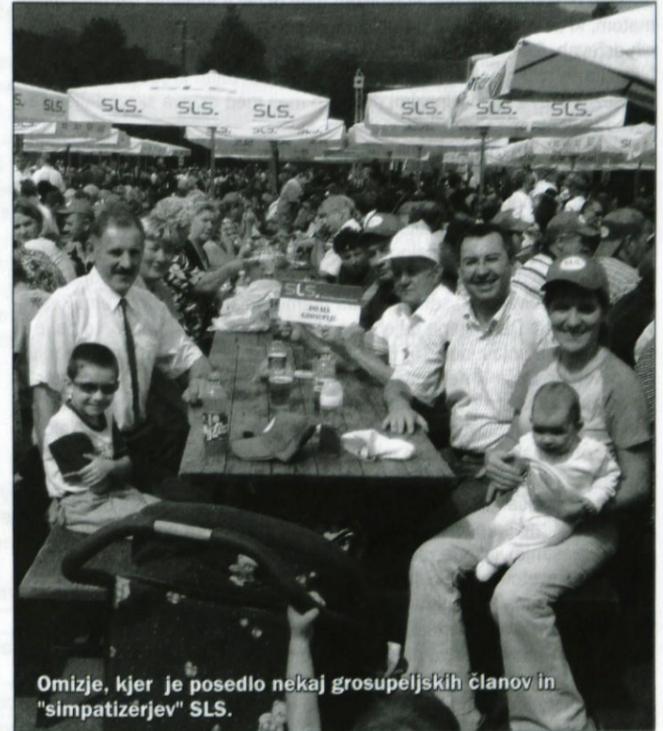
Pogled na zbrano množico.

si z lastnimi rokami in znanjem dovolj zgodaj ustvarimo dom – kdo ima pri starosti 25 let 20-30-50 milijonov SIT za nakup stanovanja. Ne verjamemo, da hočejo mladi ostati pri svojih starših do poznih tridesetih, ne verjamemo, da jim je želja imeti prvega otroka pri 35 letih – vemo pa, da druge izbire nimamo. Država in politika ne moreta narediti več za prihodnost, kot da ponudita možnost, da si mladi ustvarjajo svojo lastno prihodnost. Če bo mladim dane možnosti in izobrazbe, ne bo problem niti demografska politika niti gospodarska rast. Kdor dela za svojo družino, za svoje otroke, ima neizmerno energijo in motivacijo za

14. TABOR SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE STRANKA JE TRDEN ČLEN

Mozirje, 11. septembra 2005 – Prireditvenem prostoru neposredno ob Mozirskem gaju se je te nedelje že pred poldnevom zbralo več kot 7000 članov in simpatizerjev Slovenske ljudske stranke. Tabora so se udeležili tudi predstavniki SDS, NSI in DESUS ter častna konzula Jordanije in Filipin.

Že dopoldne pa so se udeleženci tabora udeležili tudi svetih maš v gornjegrajski katedrali in v Mozirskem gaju. Na slavnostnem odru sta nato v zgodnjem popoldnevu (nekaj minut čez pol dvanajsto) zbrane pozdravila mozirski župan Ivo Suhoveršnik in Jakob Presečnik, poslanec in domačin, ki je med drugim nanizal nekaj zanimivosti teh krajev in življenja ljudi, še posebej pa prizadevanja za boljši jutri. Osrednji prireditvi s Podobnikovim nagovorom je sledilo družabno srečanje, ki je trajalo do poznega popoldneva. Popestrili so ga nastopi glasbenikov ter športne in družabne igre.

Omizje, kjer je posedlo nekaj grosupeljskih članov in "simpatizerjev" SLS.

z njo. Zato je v času koalicijskih pogajanj nepopustljivo zahtevala, da se v temeljni koalicijski dokument zapiše, da je treba pri reševanju mejnih vprašanj s Hrvaško vztrajati na celovitosti Piranskega zaliva, prostem dostopu do mednarodnih voda, predvsem pa vzdolž celotne meje vzpostaviti stanje, kakršno je veljalo 25. junija 1991. Stranka arbitraži kot možnosti rešitve odprtih vprašanj ne nasprotuje. Zgodovinska in druga dejstva govorijo v prid slovenskim stališčem. Velika podpora slovenske politične in strokovne javnosti zakonu o zaščitni ekološki coni in epikontinentalnem pasu pa je dober znak in dobra popotnica tudi pri urejanju odnosov s Hrvaško, je menil Podobnik.

Glede prodaje državne lastnine je še nedavno prevladoval zelo liberalističen pogled. »Veseli pa smo, da se največji zagovorniki takojšnje in celotne prodaje najkvalitetnejšega slovenskega premoženja sedaj umikajo in dobiva domovinsko pravico naš pogled,« dodaja Podobnik. Vlada se precej ukvarja z Lisbonsko strategijo, hkrati pa je treba paziti na našo identiteto, saj nam prevelika mera liberalizma lahko v zelo kratkem to prepoznavnost popolnoma uniči. Zato je treba jasno postaviti nacionalne cilje tudi po vstopu v EU.

Glede prodaje Mercatorjevih delnic je dejal Podobnik, da gre za vprašanje, ki je vezano na pristojnost organov, ki nadzirajo Kapitalno družbo, Slovensko odškodninsko družbo, dejavnost uprav in nadzornih odborov. »Zaupal bi njihovi presoji, da so posel sklenili korektno in v skladu z veljavnimi pravili,« je poudaril Podobnik. Ob tem je opozoril, da na zadnjih srečanjih predsednikov strank koalicije ni zasledil nobene ocene, da bi bile odločitve glede prodaje Mercatorjevih delnic v nasprotju s koalicijsko pogodbo.

Mozirski tabor je spremljala tudi humanitarna akcija. Stranka je namreč udeležence tabora in vseh predtaborovskih prireditelj pozvala, naj sodelujejo v zbiranju prostovoljnih finančnih prispevkov. Izkupek bo stranka podarila organizaciji, društvu ali zavodu v Sloveniji, ki rešuje probleme tako ali drugače prizadetim ali ogroženim otrokom.

Jože Miklič

ustvarjanje. Kdor ustvarja za družino, ustvarja za skupnost, za državo, za prihodnost!

Nova generacija v okviru Slovenske ljudske stranke skrbi za delovanje in soodločanje na različnih področjih javnega življenja s posebnim poudarkom na področju mladinske politike in mladinske civilne družbe, za vnašanje stališč mladih v politično diskusijo, za izobraževanje mladih politikov in urjenje političnih sposobnosti ter medsebojno druženje. Čas je za Novo Generacijo.

Matjaž Trontelj

ZBORNIK »SLOVENSKO-HRVAŠKA MEJA V ISTRI« TUDI V ANGLEŠKEM JEZIKU

V času pred glavno turistično sezono je Narodna zveza pripravila predstavitel zbornika »Slovensko-hrvaška meja v Istri« v angleški izdaji. Gre za že znane v slovenščini zbrane strokovne prispevke, ki utemeljujejo slovensko vztrajanje na celovitosti Piranskega zaliva, teritorialnem dostopu na odprto morje, pri slovenskih zaselkih južno od Dragonje in ozemlju na slovenski strani Mure pri Hotizi. To so osnovni razlogi za prevod dopolnjene zbornika, ki je v slovenščini izšel lansko poletje. Gre za to, da je izredno pomembno boljše informiranje tuje strokovne in politične javnosti o tej problematiki. Zbornik bo z ustreznim spremnim dopisom posredovan tudi vsem diplomatskim predstavnikom tujih držav v Sloveniji oziroma diplomatom, ki so zadoleženi za republiko Slovenije na predstavitelstvih v drugih državah. Glede na znano stališče Hrvaške po arbitraži je omenjena publikacija še toliko bolj zaželena in omogoča tudi tujim predstavnikom držav seznanitev z zgodovinskimi dejstvi o meji med država skozi daljše časovno obdobje.

Prispevki v zborniku so delo skupine priznanih avtorjev, ki se že vrsto let ukvarjajo z vprašanjem meje v Istri. V njih analizirajo sedanje stanje in opozarjajo na nepopravljivo škodo, ki jo povzročajo za prihodnost slovenskega naroda in države nosilci političnih odločitev. Ti že vse od prve svetovne vojne dalje lahkomiŝelno in neodgovorno, predvsem pa nedržavotvorno prepuŝtajo zdaj večje zdaj manjše dele slovenskega narodnega ozemlja s prebivalci in vsem njihovim premoženjem tujim državam. Prispevek mag. Mitje Deisingerja daje novo strategijo meje s Hrvaško, to pa je vzpostavitev stanja z dne 25. 6. 1991, kakršno je bilo ob osamosvajanju. Prispevek dr. Duŝe Krnel-Umek podaja pregled razvoja narodnostnih ter upravnih mej v Istri v zgodovini, saj je bila narodnostna meja ŝe sredi 19. stoletja na Mirni, Slovenci pa so Istro naseljevali tudi južneje. Ana Kalc Hafner obravnava nasledstvo mednarodnih pogodb po drugi svetovni vojni, ki jih je ratificirala bivŝa SFRJ. Samo Pahor postavlja hipotezo, da je bila prva močnejŝa naselitev predhodnikov danaŝnjih Slovencev ob zgornjem toku reke Mirne na področju Novega grada. Leon Marin podrobneje obravnava vpraŝanje, kako je začasni dogovor o vojaŝkooperativni razmejitvi med drugo svetovno vojno leta 1944 določal poznejŝo upravno razdelitev med republikama Slovenijo in Hrvaško. Pavel Zupančič obravnava dogajanje po osamosvojitvi leta 1991, ko bi Slovenija morala v večji meri upoŝtevati zgodovinska dejstva pri urejanju vpraŝanj z južno sosedo. Sledi ŝe kronologija najpomembnejŝih dogodkov od leta 1947 po podpisu pariŝke mirovne pogodbe pa do leta 2004, ko so bila podana nova izhodiŝta za pogajanja o meji in drugih odprtih vpraŝanjih s Hrvaško. Vpraŝanja slovensko-hrvaŝke meje, zlasti pa meje v Istri, se je po osamosvojitvi leta 1991 ponovno odprlo. ŝirŝi krog strokovnjakov pa se je v to razpravo vključil ŝele pri organizaciji okrogle mize z naslovom Vpraŝanje oblikovanja slovenskega etničnega in državnega prostora s posebnim poudarkom na slovensko-hrvaŝki meji v Istri leta 1998 pod pokroviteljstvom takratnega ministra za znanost in tehnologijo dr. Marinčka. Od tedaj je izŝlo na temo meje več razprav in publikacij, kar pa ŝe ni pripomoglo k modrejšim političnim odločitvam, ki bi temeljile na strokovnih in znanstvenih ugotovitvah o poteku meje in o volji prebivalcev, da ostanejo na ozemlju RS.

Matjaž Trontelj

KDO BO ZA PIJAČO DAL, KO UMRLA BO DRŽAVA? - drugič

Pod tem mastnim naslovom smo v sedmi ŝt. Odmevov na 18. str. lahko prebrali obŝiren članek izpod peresa diplomanta VUŝ-a, svetnika LDS-a, g. Aleŝa Medveda, ki na tipičen eLDeeSovski način neŝtrpnosti in obtožbo trosi, za kaj je že vse kriva SDS z Janezom Janŝom na čelu v ŝestmesečni vladavini. Ko g. Medved že poimensko navaja, za kaj vse je kdo kriv v vladi, pa ga je le treba opozoriti, da je verjetno pozabil obtoževati tudi tisti ministrski resor, ki je vsaj kolikor toliko uskladil pravice upokojevcem, katerim je eLDeeSovska vladavina v decembru 2000 dobesedno ukradla eno pokojnino.

Seveda pa je ŝkoda papirja in časa, da bi se človek spustil v duel takega dvoličnega pamfleta, a sem se vseeno odločil, da bralcem vsaj v nekaj besedah poizkuŝam spregovoriti. Sam sem že pred leti v neki polemiki zaskrbljen postavil javno vpraŝanje, kdo vse bo moral plačati nepopravljiv zapitek vladavine, ko je pravna ureditev in nadzor nad krajno druŝbenega premoženja popolnoma zatajil. Vemo le - ceh bodo plačevali tudi naŝi nič krivi zanamci. Že tedaj sem argumentirano dokazoval, da je bila Slovenija leta 1990 bogata - kaŝča polna - a žalostno je, da je le-ta danes izropana, prazna in brez socialnih vrednot. Kdo je imel skoraj 13 let ključe te izropane, socialno ogrožene kaŝče, pa so se končno zavedli tudi volivci jeseni 2004, kar potrjujejo ŝe danes tudi javnomnenjske raziskave.

Prav nič na ne bi bilo narobe, da bi na tak list realnosti le pogledali tudi g. Medved in njemu podobni. Upam in želim si, da se končno volivcem le odpre obzorje preglednosti in tako ne bodo več nagrajevali arogance in samovŝečnosti tistih, katerim ni mar človeka delavca, pač pa le liberalno lastninjenje in posledično nepravilno in neupravičeno bogatenje strankarskih elit, torej tistih, ki ŝe danes ŝčitijo dogme »tekovine komunistične revolucije«, namesto da bi jim bila skrb socialna stiska delavca in upadanje natalitete.

Trinajst let ste imeli popolno oblast na 50 let komunistične podlage, da bi lahko reŝili vse probleme, s katerim sedaj tako mahate s ŝe vedno vaŝimi mediji. Nič ne bi bilo narobe, če bi se tudi v vaŝi politični usmeritvi globoko zamislili nad nedavnim odkritjem 400 (ŝtiristo) prikritih in zamočanih grobiŝč. V katero so tudi vaŝi politični somiŝljeniki s sovraŝnim govorom orožja poslali na tisoče in tisoče Slovencev, med katerimi ni manjkalo ne otrok, ne mater, ne Romov... Res pa je le treba pritruditi vaŝemu zaključku, da bodo davkoplačevalce Slovenije ŝe dolgo bolele glave in denarnice, seveda bi bilo bolj pravično zapisati, po dolgoletni vladavini LDS-a. Sam pa vseeno trdim, strpnost, medsebojno spoŝtovanje naj bi bila mati modrosti in vrednota, ne pa sovraŝnost, kakršno vi bruhate po Janŝi, Bajuku, Ruplu in ostalih v novi slovenski vladi.

Milan Muhič

STANOVANJA IN MLADE DRUŽINE

Da so na področju stanovanjskega varčevanja in kreditiranja prebivalstva potrebne spremembe, sta soglasni tako strokovna javnost kot tudi politika. Na področju organiziranega stanovanjskega varčevanja in kreditiranja prebivalstva oziroma gospodinjstev je po prepričanju Ministra za okolje in prostor Janeza Podobnika potrebno nadgraditi nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo in spodbuditi stanovanjsko varčevanje in kreditiranje po zgledih iz drugih evropskih držav. Uvesti je potrebno modele subvencioniranja stanovanjskega kreditiranja iskalcev prvega stanovanja in mladih druŝin tudi brez predhodnega večletnega varčevanja.

Potrebno bo razviti tudi hipotekarno bančniŝtvo, da bi lahko povečali ponudbo ugodnih dolgoročnih stanovanjskih kreditov. Po besedah Janeza Podobnika moramo namreč zagotoviti take pogoje, da proračun mlade druŝine, ki ji bo uspelo izpeljati investicijo za reŝitev stanovanjskega problema, ne bo nekaj naslednjih let obremenjen samo z vračanjem posojila, in to prav v obdobju, za katerega se ve, da so finančno najbolj ogrožene.

V ta namen koalicijska pogodba predvideva izvedbo projekta »prvo stanovanje«, kjer želi koalicija z ustreznimi dopolnitvijo stanovanjske zakonodaje zagotoviti mladim parom, ki že imajo ali pričakujejo prvega otroka, imajo pa popolnoma nereŝen stanovanjski problem in nimajo materialnih pogojev za reŝitev tega problema, zagotoviti cenovno dostopno »prvo« stanovanje minimalnih standardov.

Matjaž Trontelj

SOŽITJE MED MESTOM IN PODEŽELJEM - INFORMACIJSKA PISARNA

Sosednje občine Grosuplje, lg, Mestna občina Ljubljana in ŝkofljica so že v letu 2004 pristopile k pripravi skupnega razvojnega programa podeželja »Sožitje med mestom in podeželjem«.

Začetne iniciative uvajanja želijo sodelujoče občine nadgraditi in pripravljen razvojni dokument nadgraditi tako, da bo v njem prepoznana pomembnost lokalne skupnosti in njenih prebivalcev, ki edini lahko prevzamejo odgovornost za reŝevanje problemov ter izkoriŝanje lastnih priloŝnosti in zmoŝnosti.

Celoten program in vsa prizadevanja so usmerjena v ustvarjanje delovnih moŝnosti in aktiviranjem dejavnosti nasploh, kar edino lahko zagotovi viŝjo kvaliteto življenja prebivalcev in s tem ohranja identiteto tega prostora in človeka. **Ena pomembnejŝih nalog je informiranje, svetovanje in usposabljanje prebivalcev oz. nosilcev projektov.** Nenehne spremembe zakonodaje, nepoznavanje le-te, zapleteni postopki pri prijavi na javne razpise so v ljudeh zbudili nekaj strah in nezaupanje.

Glede na prioritete usmeritve razvojnega programa podeželja v razvoj turizma in dopolnilnih dejavnosti želimo že v jesenskem času posameznim ciljnim skupinam ponuditi konkretno pomoč. Tako bomo za začetek ponudili **pomoč vsem, ki želite razvijati turizem na kmetiji, in vsem, ki se ukvarjate z rokodelstvom - domačo in umetnostno obrtjo**, čeprav le kot hobijem.

Občina Grosuplje in CIZA, Zavod za razvoj podeželja, vabita vse, ki se že ukvarjate s to dejavnostjo ali pa o tem ŝele razmiŝljate, da se nam pridruŝite. Tudi vsi ostali, ki se želite ukvarjati s katerokoli dopolnilno dejavnostjo v ljudem vabljeni, **da svojo prijavo oddate do 7. oktobra na sedeŝu Občine Grosuplje, Taborska cesta 2, pri Uroŝu Permetu, 2. nadstropje, soba ŝt. 20.**

Lahko se oglasite tudi v informacijski pisarni, ki deluje vsako sredo med 8.30. in 10.30. uro v sejni sobi v pritličju Občine Grosuplje (nasproti sprejemne pisarne).

Prispevajte vaŝe ideje, uresničili jih bomo!

Prinesite svoje znanje, uporabili ga bomo!

Ne bojte se novega, naučili vas bomo!

Mreŝa peŝpoti v Ljubljanski urbani regiji

Rekreacija je v današnjem času pomemben način preŝivljanja prostega časa, zato so občine projekt Mreŝa peŝpoti vključile v Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije za obdobje 2002-2006 kot enega izmed prioritarnih projektov.

Projekt je sestavljen iz dveh faz:

1. Zasnova regionalne mreŝe peŝpoti v Ljubljanski urbani regiji;
2. Vzpostavitev in vzdrževanje regionalnih peŝpoti ter izdelava vodnika z orisi regionalnih poti.

Namen projekta je vzpostaviti mreŝo peŝpoti v regiji, ki bo dobro vzdrževana in bo vključevala primerno turistično ponudbo.

Pri snovanju regionalne mreŝe peŝpoti smo upoŝtevali naslednja načela: - Spoznajmo Ljubljansko urbano regijo. Kdor prehodi mreŝo regionalnih peŝpoti, bo spoznal Ljubljansko urbano regijo.

- Ne izumljajmo novih poti, kjer so že vzpostavljene. Mreŝa peŝpoti v regiji je dovolj gosta, da je mogoče kroŝne poti speljati po obstoječih poteh, nove povezave so potrebne le na krajŝih odsekih.

- Povezovanje občin in regij

Regionalne peŝpoti naj bi načeloma povezovali občine v regiji. Večina predlaganih poti poteka vsaj skozi dve občini. Nekaj je tudi takŝnih, ki ne prečkajo občinskih meja, vendar menimo, da imajo regionalni pomen, saj so kroŝne in dobro predstavljajo določene dele regije.

- Moŝnost vrnitve na izhodiŝče

Z izjemo dveh poti so vse poti kroŝne. To pohodnikom omogoča, da se vrnejo do svojega vozila na izhodiŝču.

- Enotna označenost in opremljenost

Enotna označenost in opremljenost poti je potrebna za zagotovitev enotne ravni kakovosti.

- Urejena izhodiŝta

Skladno z obiskanostjo posameznih izhodiŝč morajo biti na njih primerno urejena parkiriŝta.

- Dostopne informacije o poteh

Pripravljen bo vodnik po regionalnih peŝpotih. V njem bodo podrobneje opisane poti, vključeval bo gostinsko ponudbo in zanimivosti ob poteh. Vsebinski vodnik bo objavljena tudi na spletni strani.

Prva faza projekta Zasnova regionalne mreŝe peŝpoti v Ljubljanski urbani regiji, v kateri so sodelovale vse občine v regiji, se je zaključila januarja 2005. V tej fazi je bila pripravljena idejna zasnova mreŝe regionalnih poti regije, ki obsega 34 poti, od tega 32 krajŝih in 2 daljŝi - t.i. notranjo in zunanjo obodna pot.

Notranja obodna pot je dolga 154 km. Povezuje peŝpoti po Ljubljanski urbani regiji po notranjem krajŝem krogu in tako povezuje notranje občine Ljubljanske urbane regije. Zunanja obodna pot je dolga okoli 333 km. Povezuje vse poti po Ljubljanski urbani regiji po meji območja in tako povezuje robne občine Ljubljanske urbane regije.

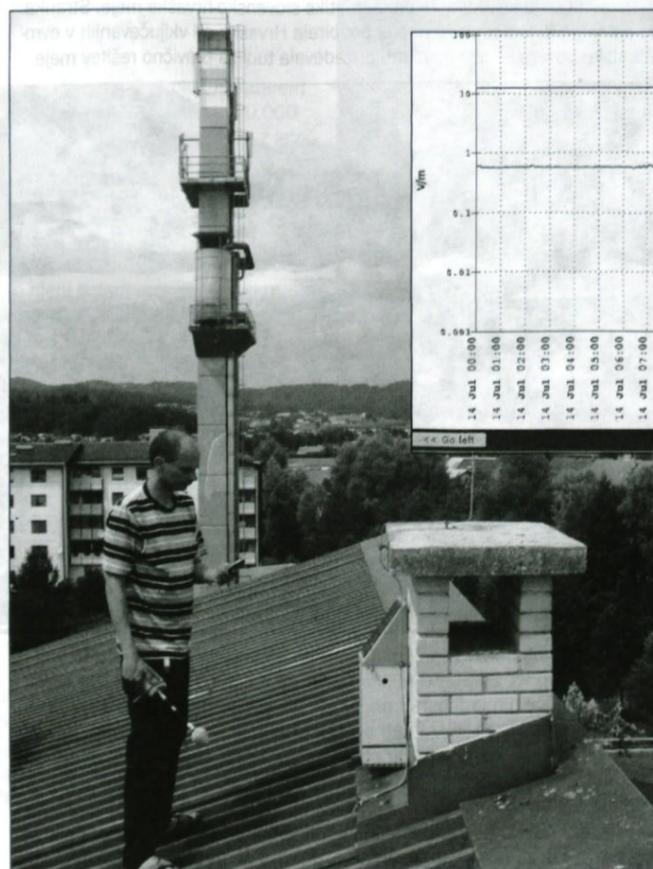
V letošnjem letu smo začeli z drugo fazo projekta Mreŝa peŝpoti - Vzpostavitev in vzdrževanje regionalnih peŝpoti. V njej sodeluje devet občin Ljubljanske urbane regije: Borovnica, Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Domžale, Ivančna Gorica, Kamnik, Mestna občina Ljubljana, Medvode in Trzin. V okviru te faze so predvidene naslednje aktivnosti:

1. Vzpostavitev in vzdrževanje mreŝe peŝpoti zajema naslednje aktivnosti: postavitve informacijskih tabel na izhodiŝtiŝih, postavitve miz in klopi ob poteh, postavitve kaŝipotov na izhodiŝtiŝih ter na kriŝiŝtiŝih z drugimi potmi, čiščenje zaraŝenih poti na novih odsekih in markiranje novih odsekov. Vzdrževanje mreŝe pa obsega obnavljanje ter markiranje poti.
2. Izdelava vodnika z opisi poti.

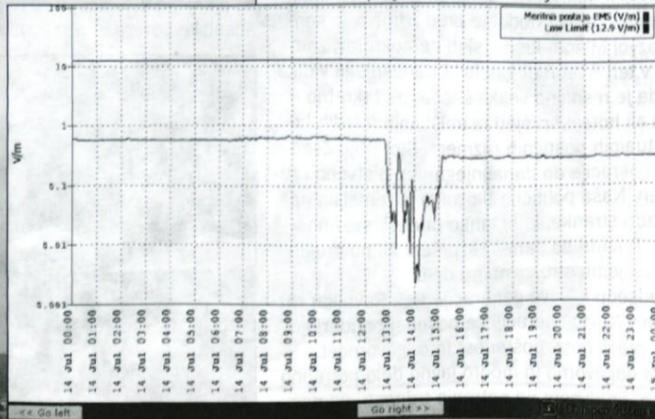
Okvirna vrednost projekta za omenjenih 9 občin je 30.000.000,00 SIT (z DDV).

Informacijo pripravila: Vesna Resinovič, RRA LUR

MERITVE ELEKTROMAGNETNIH SEVANJ V GROSUPLJEM

V okviru projekta Forum EMS je bila v sodelovanju z Občino Grosuplje izvedena posebna merilna

kampanja, ki nudi občanom informacijo o trajni obremenjenosti okolja z elektromagnetnimi sevanji zaradi baznih postaj mobilne telefonije ter drugih visokofrekvenčnih virov elektromagnetnih sevanj (radijski in TV oddajniki...).

Avtomatski merilni sistem je bil v od 14. do 21. julija 2005 postavljen na streho bloka na Ljubljanski 4e v Grosupljem, v katerem ima svoje prostore tudi vrtec Roŝle in je oddaljen od anten

baznih postaj cca 40 m. V rednih intervalih je sistem samodejno pošiljal trenutno vrednost električnega polja (V/m) prek omreŝja na streŝnik. Posebna programska oprema je omogočala prikaz 24-urnega ter tedenskega poteka nivojev sevalnih obremenitev. Izmerjene vrednosti so se sočasno primerjale z zakonsko določenimi mejnimi vrednostmi glede na Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju - UL RS 70/96. Glavno vlogo pri jakosti električnega polja na posamezni lokaciji ima višina antene in njena usmerjenost (sevalni diagram) v prostoru. Izmerjene vrednosti na izbrani lokaciji niso nikoli presegle zakonsko določenih mejnih vrednosti oziroma so bile le-te veliko niŝje. Največja vrednost izmerjenega električnega polja je bila 0,397 V/m, medtem ko zakonsko določena mejna vrednost v Sloveniji znaŝa 12,9 V/m (v Evropi imata niŝjo vrednost le Italija in ŝvica). Več o rezultatih meritev in o samem forumu ter trajni obremenjenosti naravnega in življenjskega okolja z elektromagnetnimi sevanji je mogoče izvedeti na spletu, in sicer na naslovu www.forum-ems.si.

Informacijo je posredoval Borut ŝoba

KOLESARSKES IN PEŠPOTI V PROJEKTU RRA LJUBLJANSKE URBANE REGIJE ZA OBMOČJE OBČINE GROSUPLJE

Mreža kolesarskih poti in mreža pešpoti v Ljubljanski urbani regiji sta dva projekta, ki sta vključena v regionalni razvojni program v obdobju 2002 do 2006. Predvidoma po teh zasnovah na območju občine Grosuplje ni predvidenih novogradenj ne kolesarskih ne pešpoti.

Projekt se financira izključno iz občinskih proračunov. V 1. in 2. fazi za ti dve nalogi ni bilo predvidenih drugih virov. Prva idejna zasnova je bila narejena po številu prebivalcev v 25 sodelujočih občinah, pri sami izvedbi pa bo šlo po številu kilometrov na posameznih območjih občine. Označevanje kolesarskih in peš poti na območju občine Grosuplje pa naj bi se začelo prihodnje leto. Za izvedbo označbe pešpoti naj bi bilo namenjena nekaj denarja tudi iz neopredeljenih državnih vzpodbud.

Bistveni namen teh poti pa je privedi goste do kulturnih in naravnih znamenitosti posameznih ob-

močij.

KOLESARSKES POTI

Trenutno je v pripravi druga faza projekta, ki je namenjena pripravi dokumentacije za označitev kolesarskih povezav v Ljubljanski urbani regiji. Glavne aktivnosti v okviru te faze (priprava dokumentacije za označitev kolesarskih povezav) so:

- določitev številke posameznim odsekom,
- natančna lokacija tabel za označitev kolesarske povezave,
- vsebina dopolnilnih tabel.

Za pripravo druge faze projekta Zasnova mreže kolesarskih povezav v Ljubljanski urbani regiji so v okviru ponudbe tudi opredelili terminski načrt izvedbe te faze. Dela, potrebna za izvedbo druge faze projekta, bodo predvidoma zaključena v decembru 2005.

Nadaljnje delo

Za vsako tablo bodo skupaj z upravljavci cest določili natančno lokacijo, jo opredelili s stacionažo in na karti v merilu 1:5.000. Digitalne kartografske podlage zagotovi naročnik. Usmerjevalne table bodo predvidene le tam, kjer je nujno potrebno za usmerjanje obiskovalcev, torej na križiščih. S tem se bomo izognili »poplavi« tabel in tudi zmanjšali stroške postavitve.

Za vsako dopolnilno tablo bomo določili vsebino. Velikosti in oblika tabel bodo v skladu s Pravilnikom o prometni signalizaciji in prometni opremljeni na javnih cestah (Ur.l. RS, št. 46/2000). Vsebina in oblika ter velikost tabel bodo prikazane v preglednici.

V okviru naloge bomo naredili predlog lokacij za postavitve panoramskih kart, na katerih bodo predstavljene kolesarske povezave in turistična ponudba območja. Poleg same lokacije table, ki bo prikazana na karti v merilu 1:5.000, bo opredeljena tudi njena velikost in naslov. Table se bodo oblikovale pozneje, v skladu s sprejeto celotno podobo Ljubljanske urbane regije.

Vsa dokumentacija bo v pregledni obliki prikazana v mapi. K pripravljene dokumentaciji bomo pridobili vsa potrebna soglasja:

- Lokalnih skupnosti,
- Upravljavcev cest,
- Zavoda za gozdove Slovenije,
- Lastnikov zemljišč v primerih, ko gre za zasebne poti.

V primerih, ko gre za pridobivanje soglasij lastnikov zemljišč, bodo pri pridobivanju soglasij potrebovali pomoč občin, na območju katere se kolesarska povezava nahaja.

Ob zaključku projekta bo narejena preglednica potrebni tabel.

Pregled označenih odsekov državnih kolesarskih poti

Oznaka odseka	D02
Ime odseka	Brezovica - Podpeč - Ig - Škofljica, Škofljica - Grosuplje - Mlačevo - Krka
Potek odseka LUR	Ig, Škofljica - Šmarje-Sap - Grosuplje - Krka - Poljane pri Žužemberku
Kategorija državne ceste	skozi Ig po R3 642/1147, po R3 728/1148 do Škofljice, skozi Škofljico po G2 106/0260; Škofljica - Tlake po R3 646/1194, Mali vrh pri Šmarju - Veliki Vrh pri Šmarju po R3 646/1194, Šmarje - Cikava po R3 646/1443, Cikava - Grosuplje po R3 646/1444, Grosuplje - Mlačevo po R3 647/1173, Mlačevo - Krška vas po R3 647/1174, Krška vas - Podbukovje po R1 216/1175,

Pregled označenih odsekov lokalnih kolesarskih povezav

Oznaka odseka	L 45
Ime odseka	Grosuplje-Turovo
Potek odseka LUR	Grosuplje-Blato-Peščenik-Krka-Fužina-Turovo
Kategorija državne ceste	Grosuplje - Peščenik po R3 646/1195, Lučki Dol - Krška vas po R3 647/1174

Oznaka odseka	L 46
Ime odseka	Grosuplje-Struge
Potek odseka LUR	Grosuplje-Zdenska vas-Kompolje-Struge
Kategorija državne ceste	V. Račna - Zdenska vas po R3 647/1368, čez Kompolje po R3 648/2912

Oznaka odseka	L 49
Ime odseka	Grosuplje-Velike Lašče
Potek odseka LUR	Grosuplje -Velike Lašče
Kategorija državne ceste	Čez Ponikve po R3 647/1368, Skozi Velike Lašče po G2 106/0262

PEŠPOTI

Trenutno je pregled nad stanjem pešpoti v regiji slab, zato je treba najprej zbrati informacije o obstoječih poteh ter oblikovati predlog regionalne mreže pešpoti, čemur je namenjen ta projekt. Regionalna mreža bo osnova, na katero se bodo lahko navezovale obstoječe in nove lokalne poti.

V naslednji fazi projekta je predvidena priprava vodnika z opisi regionalnih poti ter zanimivosti in ponudbe ob njih.

Širši namen projekta je vzpostaviti kakovostno vzdrževano mrežo pešpoti v regiji, ki bo dopolnjena s primerno turistično ponudbo. Mreža regionalnih pešpoti bo v naslednji fazi projekta predstavljena tudi v vodniku po pešpotih v Ljubljanski urbani regiji.

Cilji projekta so:

- Oblikovana zasnova regionalne mreže pešpoti v Ljubljanski urbani regiji;
- Opredeljeni skupni standardi urejenosti in opremljenosti pešpoti regionalnega pomena;
- Opredeljeni stroški vzpostavitve in vzdrževanja regionalne mreže pešpoti v LUR;
- Pripravljen predlog sistema upravljanja regionalne mreže pešpoti v LUR.

Pregled obstoječih pešpoti v Ljubljanski urbani regiji

Po pregledu kartografskega gradiva (turistične karte občin, turistične karte širšega območja) z območja LUR in digitalne baze podatkov o markiranih pešpotih, ki jo upravlja Planinska zveza Slovenije, smo ugotovili, da je na območju Ljubljanske urbane regije 129 različnih markiranih pešpoti, ki so skupaj dolge 2.080 km.

V grobem lahko pešpoti v regiji razdelimo na transverzale, ki prečkajo regijo in jo povezujejo s sosednjimi državami in regijami, ter druge poti. Druge poti se delijo na učne in rekreacijske poti, med temi jih je veliko neimenovanih in so na kartah prikazane kot planinske poti ali preprosto kot markirane pešpoti.

Mreža pešpoti je razmeroma gosta, zlasti v hribovitem in goratem delu regije, ki je zaradi reliefne razgibanosti in razglednosti vrhov najprivlačnejša za pohodnike. Mreža poti je redkejša v jugovzhodnem delu regije (Grosuplje in sosednje občine - opomba Miklič).

Veliko je lokalnih poti znotraj občin, krožne regionalne poti, ki bi povezoval več občin in bi imele regionalni pomen, pa so redke. Trenutno lokalno presegajo predvsem krožne regionalne poti, ki imajo medregionalni in v nekaterih primerih meddržavni pomen, manjka pa krožnih regionalnih poti, ki bi povezovali zanimivosti znotraj regije in ki bi se navezovale na mrežo regionalnih poti v sosednjih regijah (te še niso vzpostavljene).

Pešpoti z imeni je v regiji 32, njihova skupna dolžina je 1006 km. To so odprte ali krožne poti različnih dolžin, vse pa so markirane.

RAZVOJNI FORUM ZA NOVO ROGRAMSKO OBDOBJE od 2007 do 2013

Slovenija se pripravlja na novo programsko obdobje, ki bo nastopilo s letom 2007, prav tako je tudi Ljubljanska urbana regija že z začetkom leta 2005 pričela s pripravo novega regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije za naslednjo finančno perspektivo 2007-2013. V ta namen so bila v regiji organizirana številna srečanja in posvetila z nosilci razvoja, ki so bila podlaga za pripravo prvega zapisa Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije za obdobje 2007-2013, ki ga v okviru Razvojnega foruma Ljubljanske urbane regije dajemo v obravnavo in razpravo širši strokovni in drugi zainteresirani javnosti.

Razvojni forum, ki ga organizira Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije, bo v sredo, 5. oktobra 2005, ob 9.30. uri, v prostorih dvorane A Gospodarske zbornice Slovenije, Dimičeva 13, Ljubljana.

PONIKALNICE RADENSKEGA POLJA

Večkrat lahko kaj preberemo o lepotah Radenskega polja, manj pa o podzemnem svetu, kamor izginjajo vode Grosupeljske kotline in Dobropoljske doline.

Prijatelj Marjan, strasten fotograf in ljubitelj narave, ki mu ni vseeno, kaj se dogaja z našim okoljem, me je povabil na potep po Radenskem polju z željo, da obiščeva tudi jamski sistem Zatočnih jam.

Vožnja ob robu Radenskega polja nama je za začetek razkrila, kako ekološko smo osveščeni prebivalci Grosupeljske kotline in seveda tudi tisti, ki so odgovorni za čiščenje odpadnih voda. Voda, ki je po večjem junijskem deževju napolnila številne rupe, je s površja izprala tudi vso umazanijo, ki se nabira v teh kotanjah. Pogled na gnojnice podobne bazene ni bil nič kaj vzpodbuden. Zanimivo bi bilo videti, kakšno vsebino skrivajo te vode. Mogoče ima društvo, ki s svojim delovanjem, pokriva Radensko polje, celo kake meritve, ki bodo negirale mojo ugotovitev, da gledam bazene z gnojnicami.

Najin prvi cilj, Zatočna jama, v katero se stekajo vode Šice, naju ni pustil blizu. Narasle vode so napolnile strugo, tako da vstop v jamo ni bil možen. Sosednja Viršnica pa je bila suha in nama je dovolila sprehod v soju svetilk, do vodne zapore- bazena, v katerem sva lahko opazovala plavajočo embalažo nevarnih odpadkov. Ta rov je tudi kar dobro zasigan, le da so kapniki okrašeni z ostanki z Radenskega polja, kar kaže na to, da je rov večkrat v celoti zalit. Za raziskovalca bi bilo zanimivo ugotoviti, od kod barvni spekter kapnikov in če k temu kaj pripomorejo tudi naše »čiste« vode.

Ker nadaljevanje po spodnjem rovu ni bilo več možno, sva se odpravila še v zgornjo jamo. Spust v to jamo so naši predniki lepo uredili z zloženimi kamni in kamniti stopnicami, ki pripeljejo do podzemne reke. Bučanje vode v temi podzemlja je posebno doživetje, ki še posebej prevzame otroke. Naši predniki so urejali tudi strugo te podzemne reke in po njej speljali zanimivo iz kamnov zloženo pot daleč v podzemlje, do sifona, kjer se vode umaknejo v skrivnostno podzemlje, se očistijo umazanije, s katero jih bogatijo sedanji prebivalci, in za silo očiščene privrejo na dan v izvrih Krke. Do kdaj bo nara-

1. slika zgoraj: Vhod v gornjo jamo - Viršnico.
  2. slika zgoraj: Brez luči ne gre.
  3. slika zgoraj: Mreža pred vhomom v Zatočno jamo.
- Slika levo: Stopnice
Slika levo spodaj: Smeti v vodi.
vse foto Marjan Trobec

va še sposobna popravljati naše grehe?

Te poti, po kateri sem sam večkrat popeljal pohodnike, praktično ni več. Pa tudi sam vhod je že močno poškodovan in že nevaren za dostop, kar kaže, da ni nikogar, ki bi ga zanimal podzemni svet in bi bil pripravljen ohranjati vloženi trud prednikov. Tudi v tej jami se z močno svetilko lahko odkrije zanimive tvorbe in kapniške oblike.

Ali je naša generacija sposobna obrniti kolo zgodovine, da bodo lahko naši zanamci ugotavljali, koliko koristnega, kar bo imelo dolgoročen vpliv na naše okolje, smo storili.

Franc Štibernik

KOLESARSKÉ IN PEŠPOTI V PROJEKTU RRA LJUBLJANSKE URBANE REGIJE ZA OBMOČJE OBČINE GROSUPLJE - NADALJEVANJE STRANI 7

V naslednjo skupino smo uvrstili poti, ki so neimenovane in v regiji skupaj merijo 535 km. Na kartah so označene kot markirane poti (60 poti v skupni dolžini 417 km), pešpoti (3 poti v skupni dolžini 27 km), planinske poti (14 poti v skupni dolžini 55 km) ali predlagane poti (5 poti v skupni dolžini 37 km).

Glavni značilnosti obstoječe mreže pešpoti v regiji sta velika gostota in slaba preglednost. Poti, ki so označene na kartah, so v glavnem zadovoljivo vzdrževane in dobro markirane, največkrat pa niso opremljene s klopmi ali mizami. Večina izhodišč je neurejenih, na bolj obiskanih poteh so zato pogoste težave s parkiranjem in odpadki. Na izhodiščih največkrat tudi ni preglednih tabel, na katerih bi bile poti prikazane oz. opisane. Za nekaj pešpoti so bile pripravljene zloženke z opisi poti in ponudbe ob njih, večinoma pa poti niso opisane in so predstavljene le na kartah, največkrat kartah občin. Pohodniki sicer lahko kupijo pregledno karto Ljubljane in okolice v merilu 1:50.000, na kateri so prikazane tudi pohodne poti, vendar ta karta ne prikazuje celotne regije.

Obstoječa mreža pešpoti je uporabna predvsem za tiste pohodnike, ki že poznajo območje, kamor se odpravljajo na izlet oz. hojo. Nekdo, ki regije ne pozna in je brez spremstva, pa ima lahko težave pri pridobivanju informacij o tem, kaj bo videl ob določenih poti oziroma katera pot ga bo pripeljala do katere zanimivosti.

OPISI PREDLAGANIH POTI V OBČINI GROSUPLJE

Težavnost poti so ocenili glede na njihovo dolžino in višinsko razliko. Za lahke so bile opredeljene poti, ki so krajše od 20 km in na katerih je višinska razlika pod 300 m. Poti, na katerih je višinska razlika nad 600 m ali so daljše od 30 km, so bile opredeljene kot težke. Zahtevnost vseh drugih poti je bila opredeljena kot srednja.

1. SVARUNOVA POT

(del poti poteka po območju občine Grosuplje - opomba Miklič)
dolžina poti: 23,02 km
izhodišče: Škofljica, Podreber, Smrjene
najnižja točka: 292, Škofljica
najvišja točka: Sv. Peter, 580 m
višinska razlika: 288
občine: Škofljica, Grosuplje
zanimivosti: Želimejščica, Močile, Sv. Peter
težavnost: srednja
dolžina novega odseka: 0 km

Opis poti

Iz Škofljice poteka Svarunova pot do Dednika, nato levo pod Gumniškim vrhom, mimo Višelja, Pijavskega hriba in Rugovile do Žimelj. Od tu gremo mimo Vrha nad Žimljami, Gradišča nad Pijavo Gorico, Smrjen, Drenika, Stražnega hriba, Tičnice, Zaloge pri Škofljici, Klanca do Škofljice.

2. GROSUPELJSKA POT

dolžina poti: 77,68 km
izhodišče: Jerova vas, Sp. Slivnica, Višnja Gora, Čušperk
najnižja točka: 327, Aprač
najvišja točka: Sv. Ahac, Kucelj, 748 m
višinska razlika: 421
občine: Grosuplje, Ivančna Gorica, Velike Lašče, Dobropolje
zanimivosti: Jurčičeva pot, Kraški izvir pri Medvedici, Jerbaščica, Krokarca-izvir, Velike Lipljene, Ledenica pod Taborom, Jančna jama
težavnost: težka
dolžina novega odseka: 7,89 km

Opis poti

Daljša krožna pot poteka v celoti po Grosupeljski poti, nekje na polovici poti pa je predvidena

nova povezava mimo Zagradca, Velikega Mlačevca, Praproč, Spodnjega Blata in Spodnjih Duplic. Ta povezava omogoča, da se Grosupeljska pot prehodi v dveh krajših krogih (cca. 35 km). Grosupeljska pot poteka iz Grosupljega, mimo Šmarja-Sapa, Hude Police, Udja, Velikega Ločnika, Malega Ločnika, Železnice, Velikih Lipljen, Tabora, Spodnje Slivnice, Limberka, Starega gradu, Čušperka, Gabrja pri Ilovi Gori, Ilove Gore, Ravnega Dola, Velikih Vrhov, Polževega, Škrjanke, Kriške vasi, Višnje Gore, Leskovca, Blečjega Vrha, Police, Jerove vasi in nazaj v Grosuplje.

3. ORLOVSKA POT

(del poti poteka skozi območje občine Grosuplje - opomba Miklič)
dolžina poti: 18,12 km
izhodišče: Rudnik-London, Orle, Mali Vrh pri Šmarju
najnižja točka: 290, London
najvišja točka: Pavšar, 496 m
višinska razlika: 206
občine: Ljubljana, Škofljica, Grosuplje
zanimivosti: PST, mokrotni travniki ob Reberskem potoku
težavnost: srednja
dolžina novega odseka: 12,62 km

Opis poti

Iz Rudnika (London) gremo po PST na Črni hrib. Pri Katrci se PST konča, naprej je pot neoznačena. Gremo mimo kraja Orle. Od kamnoloma do Molnika je markiran odsek, naprej pa je pot zopet neoznačena. Pri Pavčarju gremo desno mimo Pleš, pod Vrhovko do Malega Vrha pri Šmarju. Naprej gremo mimo Dol pri Škofljici, Selske gmajne, Sela

občina	pot	dolžina (km)
Grosuplje	Grosupeljska pot	53,14
	Orlovska pot	1,72
	Svarunova pot	1,23
skupaj		56,09

pri Rudniku, za Kapličevo dolino se vrnemo nazaj na Orle in od tu po isti poti do izhodišča.

Večina poti, ki so predlagane za regionalne pešpoti, v naravi že obstaja in se bolj ali manj uporablja za rekreacijske namene. Večina poti je tudi že označenih, nekatere od njih so tudi vključene v različne transverzale, oziroma občinske in medobčinske poti. Same poti in oznake so različno kakovostno vzdrževane. Pri urejanju poti je trenutno najbolj pereče urejanje izhodiščnih točk, ki v večini primerov niso urejene, predvsem zaradi zasebnega lastništva teh točk.

Za zagotovitev kakovostno urejene in vzdrževane mreže regionalnih pešpoti v regiji je treba izvesti naslednje aktivnosti:

- Ureditev poti v skladu z normativi za regionalne pešpoti, ki obsega:
- Čiščenje in utrjevanje trase poti, urejanje odvodnjavanja in zagotavljanje varnosti;
- Označevanje poti z markacijami, na izhodiščih in pomembnih križanjih tudi s tablam;
- Postavitev promocijskih panoramskih tabel z vrisanimi regionalnimi pešpotmi na izhodiščih in pomembnih turističnih točkah;
- Določitev lokacij počivališč in njihova ureditev;
- Ureditev izhodišč.
- Ureditev sistema rednega vzdrževanja regionalnih pešpoti.

V razgovoru z zaposlenimi na RRA LUR pa smo še izvedeli, da z županom občine Grosuplje oziroma z zaposlenimi na njej zelo dobro sodelujejo.

Iz Zasnove kolesarskih in Zasnove pešpoti v Ljubljanski urbani regiji, ki ju je naročila LUR RRA in izdelalo podjetje OIKOS

za območje občine Grosuplje izbral Jože Miklič

Predvideni stroški za vzpostavitev in vzdrževanje pešpoti.

občina	pot	dolžina poti v občini (km)	% poti v občini	stroški vzpostavitve in opremljanja poti (SIT)	letni stroški vzdrževanja poti (SIT)	delež občine v skupni dolžini regionalnih poti (%)	Stroški izdelave vodnika (SIT)	stroški markiranja obodnih poti (SIT)	skupaj stroški (SIT)
Grosuplje	Grosupeljska pot	53,14	68,4	2.180.224	35.143				
	Orlovska pot	1,72	9,5	70.820	1.137				
	Svarunova pot	1,23	5,3	66.149	813				
Skupaj Grosuplje		56,09		2.317.192	37.094	6,2	718.880	1.254	3.074.421
Skupaj vse občine		905,08		46.380.390	598.560	100,0	11.600.000	31.360	58.610.310

TIPRO keyboards d.o.o.: »VESELIMO SE PRIHODNIH 20 LET«

20-letnico obstoja so praznovali z 80-timi poslovnimi partnerji iz 23 držav...in z njimi že razmišljali o prihodnjih 20-tih letih.

LETO 2004

»Leto 2004 predstavlja doslej najuspešnejše leto Tipra,« trdi direktor Milan Čelan. To potrjujejo finančni kazalci:

- prihodki iz prodaje so znašali več kot 2 mlrd SIT, to je 34 % več kot leto prej, čisti dobiček je dosegel skoraj 199 milijonov SIT, kar je 88-odstotno povečanje glede na 2003,
- za 27 % se je povečala bruto dodana vrednost na zaposlenega, in je tako znašala skoraj 11,7 milijonov SIT (po podatkih Statističnega urada RS in mojih izračunih je v letu 2003 znašala v državi nekaj več kot 5,5 mio SIT na zaposlenega),
- dosegli so donos na kapital več kot 30 % in ga v celoti reinvestirali v podjetje,
- v raziskave in razvoj letno vlagajo 12 do 14 % celotnega prihodka,
- 95 % izdelkov izvozijo na najbolj zahtevne trge, kjer dosegajo 12 do 15 odstotne tržne deleže: 24 % v Nemčijo, 15 % v ZDA, 13 % v Veliko Britanijo, prodajajo tudi v Italiji, Franciji, Avstraliji, v Skandinaviji, v Beneluxu, na Japonskem in Hrvaškem,

In kvalitativni dosežki:

- pozitivne spremembe v strukturi kupcev,
- izboljšanje kakovosti odnosov z dobavitelji,
- pozitivne spremembe v strukturi prodanih proizvodov,
- večja moč blagovne znamke Tipro keyboards,
- uspešna združitev podjetij Tipro keyboards Slovenija in Tipro keyboards UK.

Za specialiste navajam še tehnične podrobnosti:

o Implementirali so nove tehnologije in znanja tako pri elektromehanski konstrukciji kot pri razvoju softvera: brezkontaktna identifikacija, elektroakustika in obdelava zvoka, prenos glasu preko IP, identifikacija prstnih od-tisov...

o Podporo za programiranje tipkovic so napravili še na Java platformi, ki deluje na različnih operacijskih sistemih, tako da sedaj podpirajo poleg Windows okolja še različne Linux in MacOS operacijske sisteme,

o Najbolj ponosni so na uspešno zaključen razvojno najzahtevnejši projekt doslej: KB50. Vsi vgrajeni moduli, tipkovnica, grafični zaslon, čitalec magnetnih kartic in ključavnica so bili prilagojeni za delo na IBM-ovem operacijskem sistemu 4690 preko IBM RS485 komunikacijskega protokola,

ki jih v letnem poročilu povzema direktor razvoja Matko Ivančić.

ZGODOVINA TIPRA SE PIŠE ŽE 20 LET...

»Včeraj smo bili dobri, imeli smo dobre ideje!
Danes smo boljši, imamo odlične proizvode!

Jutri želimo biti najboljši, ponuditi vam želimo več kot dobre rešitve, ponuditi želimo celostne rešitve.»

imajo v Tipru natančno izdelano strategijo.

»Včeraj« so začeli z izdelavo tipk za računalniške tipkovnice in so bili izpostavljeni izjemnemu cenovnemu pritisku s strani konkurentov ter spremenjajočim se zahtevam trga. => Sledila je usmeritev na proizvodnjo enostavnih tipkovic za osebne računalnike in soočenje z vse večjimi zahtevami kupcev. => Zato so se v naslednji razvojni fazi usmerili na izdelavo tipkovnic, ki so bile narejene po kupčevih željah. A tudi to jih ni zadovoljilo. Iskali so nove tržne priložnosti. => Razvili so modularen inteligenten koncept tipkovnice, s katerim so velike zahteve kupcev celo prehiteli. »Naša ideja je postala tržna uspešnica.«

1985 je bilo podjetje Tipro ustanovljeno kot prvo podjetje z zasebnim kapitalom v državi. Od takrat je zabeležilo:

- 2.678.679.022 prevoženih metrov po domačih in tujih cestah, avtocestah in stranpoteh,
- 2.341.345 preletenih milj okoli sveta,
- 168 sejamskih nastopov,
- 1.824 kupcev po vsem svetu,
- 1.000 dobaviteljev...

Spomine zaposlenih, kupcev in dobaviteljev so zapisali v knjigi, ki je izšla ob 20. obletnici podjetja Tipro. Iz nje sem povzela nekaj zanimivih dogodivščin:

Preživeli so težke čase, ko so se morali boriti za obstanek.

»Je čas razpada Jugoslavije. Posla je malo, samostojni Slovenci pa še ne uživamo prav posebnega zaupanja.

Med večerjo me Renzo vpraša, kako gredo kaj posli. "Slabo. A ti imaš kakšno naročilo?" ga vprašam v smehu. "Ne, imam pa velik kontejner. Poln božično-novoletnih lučk. Takih, ki pojejo." "Super, kaj pa boš z njimi?" ga vprašam v smehu. "Prodaj jih bom. Bi jih tudi ti kaj?" "Renzo, ti si nor! S takimi stvarmi pa se v Tipru ne ukvarjamo!" "Škoda, posel zna biti dober." "Renzo, ne bluzi!" hitro zaključim diskusijo o novoletnih lučkah.

Ko jo z Eliom mahava domov, mi posel z lučkami ne gre in ne gre iz glave. Renzova matematika je preprosta: kupiš za 1, prodajš za 4, od teh 3 % pa moraš nato nekako živeti.

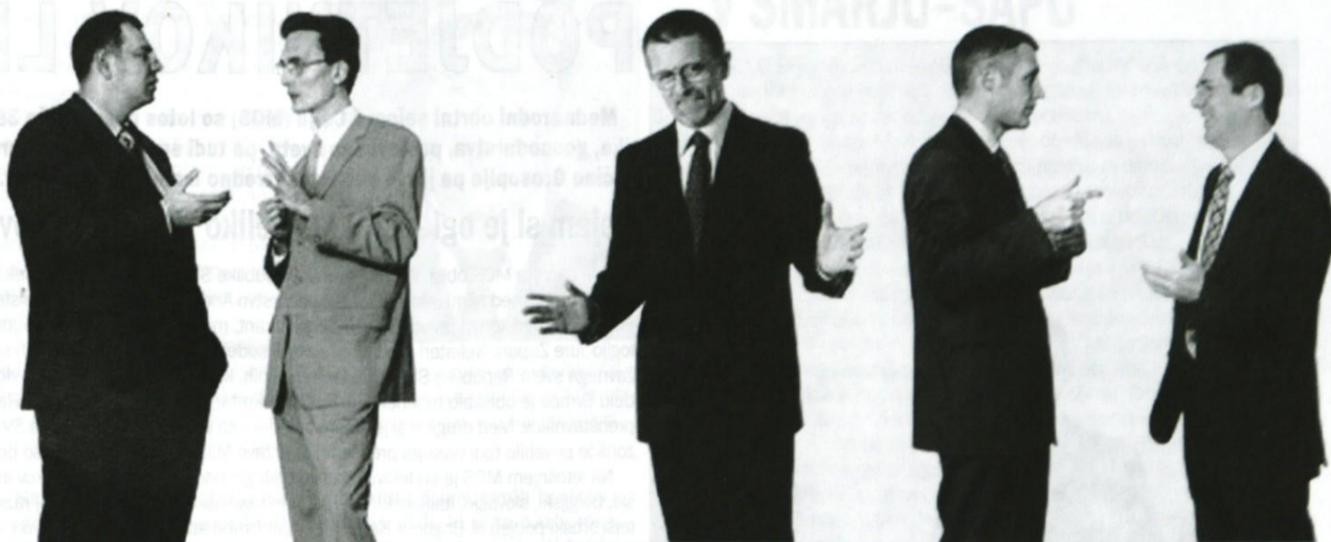
Ja! Od te razlike bomo živeli, dokler se situacija ne trgu ne umiri, se trdno odločim. "Halo, Renzo, pošlji mi tisti svetleči in pojoči kontejner," ga pokličem še isto noč.

Ko je po vrnitvi v podjetje direktor zaposlenim razložil, da poslej nekaj časa ne bodo izdelovali tehnološko zahtevnih tipkovic, ampak bodo prodajali novoletne lučke, so se močno čudili. »Ampak, če direktor reče....da je to odlična tržna priložnost v tako težkih časih.... potem ni drugega, kot da mu verjamemo.«

In naredili so res odličen biznis za tiste čase.

Povprečje jih ni nikoli zanimalo.

Po njihovem prepričanju se povprečježi zadovoljijo s tem, kar je, in se ne ukvarjajo z razmišljanjem o tem, kaj naj bi bilo oz. kaj bi lahko bilo. Zaposlenim v Tipru njihove lastne težave in težave njihovih kupcev predstavljajo izziv, v katerem neizmerno uživajo.

Vodstvo podjetja: (od leve proti desni) Džesi Okanović - direktor Tipro keyboards Germany, Matko Ivančić - direktor razvoja, Milan Čelan - direktor Tipro keyboards, Anton Gabrijel - direktor za odnose s strankami, Keith R. Dunn - direktor Tipro keyboard UK.

Preživeli so čase, ko so tečni kupci iskali prav to, česar v Tipru niso imeli.

Leta 1997 so bili v podjetju v dilemi, kako na en mah zadovoljiti številne zahteve kupcev, pri čemer se vsak posebej izmišlja, kakšno barvo želi, kakšno obliko, konfiguracijo, komunikacijski protokol in kaj vem kaj še vse.

Direktor, Anton in Igor (komercialista) so se po napornem sejamskem dnevu odpravili v italijansko restavracijo.

»V pričakovanju prve porcije hrane se pogovarjamo o tečnih kupcih, ki vedno iščejo točno to, česar nimamo. Kmalu ugotovimo, da mogoče le niso tako tečni. Da so nam celo čisto všeč, če so tako tečni. Kaj pa...kaj pa, če bi z eno rešitvijo pokrili vse zahteve teh tečnih kupcev?»

Sledi 5 minut tišine.....nato pa izbruh idej! Papirni prtiček postane medij za vse norosti, ki jih tisti hip družno sproščamo. ....Ko se končno pojavi natak s hrano, že imamo plan za MID. Skice na prtičku se nam zdijo genialne. R&D praktično ne bo imel dela...

No, R&D je nato vseeno potreboval 6 mesecev, da je uspel razumeti naše genialne ideje in iz njih narediti uporabne tipkovnice. Hitro naredimo prototipe in se odpravimo k najpomembnejšim kupcem. Da jim pokažemo, kaj znamo! "Ne, tega ne bi rabili!", "to je nora ideja, hvala ne".... Tipični odgovori tipičnih ljudi brez vizije. Po treh mesecih poskusov prepričevanja postanemo kar malo razočarani. Razen dveh sogovornikov, ki sta bila nad izdelkom navdušena, so vsi ostali idejo gladko zavrnili. No, tiste in podobne pripombe o norosti smo vzeli kot kompliment in realizirali MID.

MID je še vedno živ, postal je najbolje prodajana družina izdelkov v zgodovini Tipra.

»Od petka do petka« je bil zakon.

Direktor, v ozadju direktor razvoja.

Ponovno se spominja direktor: »Pisalo se je eno izmed prvih let prodora na evropsko tržišče, tam nekje 1988 ali pa 1989. Bil je petek, ko smo sedeli v pisarni direktorja italijanskega podjetja Omega. Skupaj z njim smo modrovali o problemu »no name« tipkovnic, ki seveda vedno prehitro odpovedo. Končno dojamemo, kje leži problem. In vse bolj sem prepričan, da ga mi v Tipru lahko učinkovito rešimo in že tudi predstavimo zaresen prototip.

"Do kdaj lahko pričakujemo konkretno rešitev?" me vpraša gospod Puricelli, zelo resen in spoštovan gospod.

"Do petka!" hitro izstrelim.

"Katerega petka?" ga zanima.

"Naslednjega!" odločno potrdim z velikim entuziazmom.

In že drvim v Ljubljano in po mobiletu kličemo ekipo, da imamo naslednji dan nujen sestanek. In res, naslednji dan R&D ekipa potrpežljivo poslušajo moje razlago, kje je problem in kaj potrebujemo, da ga rešimo. Razvojniki pa so samo ves čas mornjali: "To ni mogoče....kako naj to naredimo!" Toda naši fantje so se vseeno takoj zakadili v svoje prostore. Mleli so in mleli in v četrtek končno rešili problem. V petek smo že pri kupcu, vzorci potrjeni, dobimo naročilo.

"Veste, imamo samo še en problem. A bi lahko nov prototip pripravili do naslednjega petka?" me na naslednjem sestanku vpraša g. Puricelli. "Seveda" odvrnem, saj si ne upam razočarati tako pomembnega naročnika. Spet v avto, spet kratek telefonski pogovor z R&D: "Jutri nujno sestanek....do petka rabimo novo rešitev in nov prototip."

To metodo dela smo poimenovali "od petka do petka". Prakticirali smo jo kar lep čas. Bil je osnova za kasnejše odlične rezultate na italijanskem trgu. Pozneje smo jo preimenovali v metodo "od srede do srede". V petkih smo namreč po koncu dela imeli po navadi žur. In to dober žur.

Preživeli so celo selitev iz Ljubljane v Grosuplje.

...Človek bi mislu, parlament je, ki tam na griču se baha, ne, le Tipro tam na sonc se greje, kjer hišo novo zdaj ima....

Peter Kozin

»Leta 1988 sva si z arhitektom hiše Tipro Mirom Česnikom ogledovala parcelo, na kateri danes stoji Tipro. Z nama je bil mlad arhitekt, ki je zastopal interese urbanizma občine Grosuplje. Mladi nadebudni arhitekt je na vsak način želel dati svoj ton hiši Tipro. Med drugim je prišel na dan z dvema zahtevama:

Prvič: oblika strehe mora slediti obliki okoliških hribov, drugič: dve smrečici, ki sta bili na parceli, morata ostati.

Kar se mora, ni težko. Rečeno, storjeno. Streho smo pač malo zakrivilili, smreke prestavili in imeli mir pred oblastjo. Streha še stoji, smreke so se žal posušile.«

Zbrani ob praznovanju.

Danes v tržnih segmentih, kjer delujejo, zanesljivo prevzemajo eno od vodilnih vlog. Zavedajo se, da najboljših kupcev ne morejo pridobiti zgolj z vrhunskim izdelkom. Po njihovem prepričanju taki kupci iščejo zanesljivega in kvalitetnega partnerja, ki bo s svojim vedenjem in znanjem zadovoljil vse njihove potrebe, da jim bo pomagal najti racionalnejši, enostavnejši in cenejši način poslovanja. Razvijajo in tržijo izdelke ter storitve z visoko dodano vrednostjo. Ne vem, kdo jih je učil matematike, a cilj, ki mu sledijo, opišejo s formulo:

$$1 + 3 \% = 4.$$

Tipro danes zaposluje 65 ljudi v Sloveniji, od tega 22 v razvoju, ter 15 v tujini. Eno tretjino proizvodnih kapacitet, vključno z vso finalno proizvodnjo, zagotavljajo v podjetju samem, dve tretjini proizvodnje prepuščajo različnim podizvajalcem, ki so izvrstni specialisti na svojem področju. To so slovenska podjetja iz okolice Grosupljeja.

Tipro prodaja ideje....zato konkurenčne prednosti v podjetju ne iščejo v nizki ceni delovne sile, ker pri tem z azijsko konkurenco ne morejo tekmovali, temveč v večanju dodane vrednosti izdelkov. Slednja pa je seveda odvisna od kvalitete, uporabnosti in konkurenčnosti idej, ki se v izdelku skrivajo. K večanju konkurenčnosti podjetja prispevajo še:

- nudijo podporo poslovanju: Kvalitetni kupci ne iščejo zgolj izdelka, temveč v prvi vrsti podporo v času uporabe izdelka, podporo poslovanju in prilagodljivost. To jim ime Tipro zagotavlja.

- znajo poslušati kupca: Le-ta pogosto ni ve, kaj želi. Takrat v Tipru poskušajo ugotoviti, kaj kupec od izdelka pričakuje, to kombinirajo s svojim znanjem in že dobijo opredmeteno zamisel.

- softver pišejo sami: Zato se novim računalniškim orodjem relativno enostavno prilagajajo, medtem ko veliko cenjenih proizvajalcev propade.

- pod eno streho združujejo vse vitalne funkcije: Analizo trga, načrtovanje in razvoj proizvoda, proizvodnjo in prodajo.

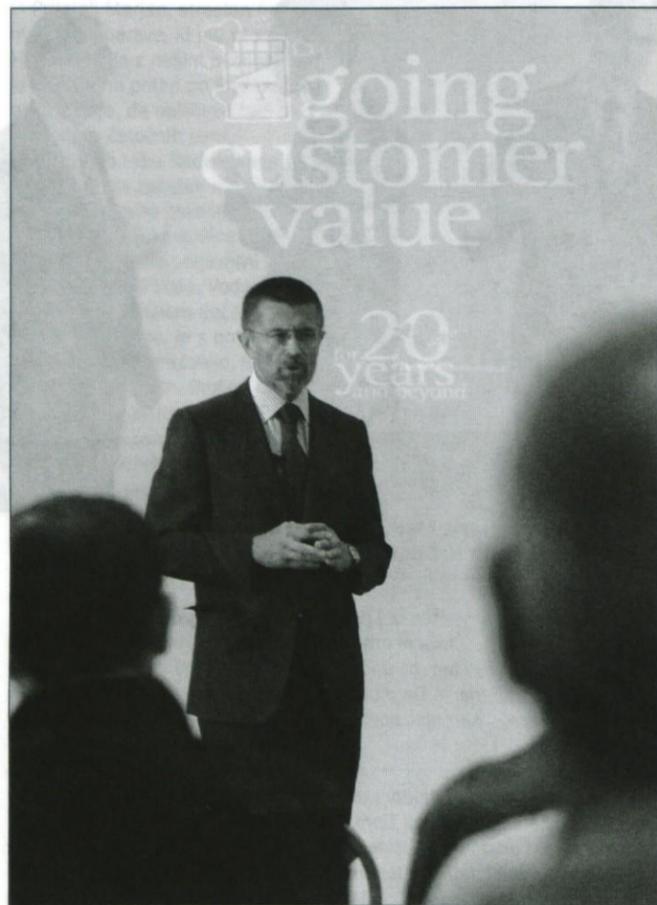
- imajo izredno hiter razvoj novih proizvodov: Za razvoj novega izdelka v Tipru potrebujejo običajno tri do štiri mesece. To pa je kar šestkrat manj od njihove konkurence.

- prodajne kanale v celoti kontrolirajo: Ob ustanovitvi so svoje izdelke prodajali preko prodajne mreže. S časom so izdelki postajali tehnološko vse zahtevnejši, tako da jih prodajalci v takih prodajnih kanalih pogosto niso uspeli pravilno predstaviti.

Nadaljevanje na naslednji strani

TIPRO keyboards d.o.o.: »VESELIMO SE PRIHODNIJH 20 LET«

Nadaljevanje z 9. strani

Direktor Tipra Milan Čelan

- vzpodbujajo notranje lastništvo podjetja: 82 % podjetja je v lasti slovenskih lastnikov, 18 % pa skupaj obvladujeta britanski in japonski partner. Zaposlene vzpodbujajo k nakupu deležev v podjetju.

Jutri pričakujejo z željo VODITI TRG, saj z BITI VODEN niso zadovoljni. V podjetju se zavedajo, da so na svojem trgu inovatorji, da ustvarjajo trg in da konkurenca vedno bolj sledi prav njim. Tudi v večanju dodane vrednosti na zaposlenega vidijo še precej »rezerve«, saj konkurenca dosega 65.000 EUR do 75.000 EUR na zaposlenega, v Tipru pa beležijo 48.600 EUR na zaposlenega.

Seveda ostajajo realisti in se zavedajo, da so premajhni, da bi postavljali tehnološke standarde. Smeri razvoja jim določa situacija na trgu. So pa seveda pripravljani na nove izzive, na implementacije novih tehnologij in na pretvorbo kupčevih zahtev v kakovosten izdelek z visoko dodano vrednostjo. To pa jim ne preprečuje, da bi s kupci sanjali "o brezžičnih povezavah, o tehnologijah izredno nizke porabe, o obdelavi slike in zvoka in še o čem," je neustavljiv direktor razvoja. Mimogrede, po kuloarjih krožijo govorice, da Matko, ko naleti na problem, naroči nekaj škatel cigaret in nekaj pločevink coca cole. Z njimi se zapre v svojo sobo, kjer tuhta in tuhta. Ven se prikaže šele, ko ima rešitev na dlani, pa četudi traja 24 ur...

«...ŽELIMO BITI INOVATIVNI, KREATIVNI, PRILAGODLJIVI IN DRZNI. ŽELIMO BITI DOVOLJ DRUGAČNI, DA BOMO ZA NAŠE PARTNERJE SPOSOBNI KREIRATI NAJBOLJŠE REŠITVE. ZA VSEMI IZDELKI STOJJO LJUDJE, KI SO IZDELKE KREIRALI NE SAMO Z RAZUMOM IN ZNANJEM, AMPAK TUDI S SRCEM. TO DAJE NAŠIM IZDELKOM DODATNO VREDNOST, PREPOZNAVANOST IN MOČ.» NA KONCU SI JE DIREKTOR MILAN ČELAN DOVOLIL, DA JE V IMENU CELEGA TIMA TIPRO ZAPISAL ŠE: "VESELIMO SE PRIHODNIJH 20 LET!"

Veliko slovenskih podjetij bi se na primeru Tipro lahko marsičesa naučilo. Veliko mladih, nadebudnih podjetnikov govori o zniževanju stroškov, o odpuščanju, o selitvi proizvodnje v Azijo... Zato, da se vidi, da so »in«. Pri tem jim za imenitne ideje čestitajo celo lastniki. Kako absurdno. Odpuščati ljudi ni nikakršna umetnost. Umetnost je razvijati izdelke, ki jih trg potrebuje in kupuje, umetnost je z danimi kapacitetami povečati obseg proizvodnje in zaslužek, umetnost je najti nove, zahtevne (in bogate) kupce in zanesljive dobavitelje, umetnost je razvijati tehnološko zahtevne proizvode, umetnost je ohranjati čisto naravo, umetnost je razvijati pripadnost podjetju. Nenazadnje je umetnost tudi ustrezno komuniciranje z lokalno skupnostjo ter ohranjanje urejene okolice podjetja. In vse to Tipro prav gotovo zna z odliko... Pa še to: Ne zgodi se prav velikokrat, da se v Grosupljemu na kupu zberejo ljudje iz 23 držav... Jim imamo kaj pokazati, ponuditi...

mag. Tatjana Jamnik Skubic

Srečanje s poslovnimi partnerji

38. Mednarodni obrtni sejem v Celju: GROSUPELJSKIH OBRTNIKOV IN PODJETNIKOV LE ZA VZOREC

Mednarodni obrtni sejem v Celju (MOS) so letos postavili že 38.-ič. Med številnimi obiskovalci so bili tudi pomembni ljudje iz politike, gospodarstva, poslovnega sveta, pa tudi športa in visoki predstavniki iz tujine. Na sejmu so sodelovali številni razstavljalci. Z občine Grosuplje pa jih je bilo letos izredno malo razstavljalcev.

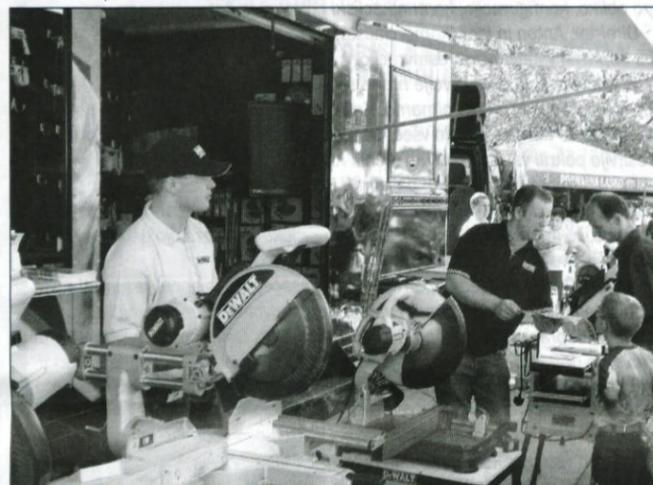
Sejem si je ogledalo tudi veliko visokih gostov

Prvi dan sta MOS obiskala predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek in predsednik vlade Janez Janša, ki ga je tudi uradno odprl. MOS si je ogledalo veliko ministrov, med njimi minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, zunanji minister Dimitrij Rupel, finančni minister Andrej Bajuk, minister za okolje in prostor Janez Podobnik, minister za javno upravo Gregor Virant, minister za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Ivan Žagar ter minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan. Nekateri med njimi so tudi sodelovali pri raznih strokovnih srečanjih, ki so se odvijala v okviru 38. MOS. Sejem si je ogledal tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Janez Šušnik, ki se je udeležil posveta o vlogi obrti in podjetništva v Sloveniji. Največjo sejmsko in poslovno prireditev v tem delu Evrope je obiskalo tudi nekaj državnih sekretarjev in vodij direktorats. Razstavni prostor Slovenske vojske (SV) je na MOS privabil tudi nekaj visokih vojaških predstavnikov. Med drugimi si je sejem ogledal tudi poveljnik generalštaba SV generalmajor Ladislav Lipič. Med gosti osmega (in zadnjega) dne je sejmsko povišanje privabilo tudi bivšega predsednika države Milana Kučana. Sejmu so posvetili svojo pozornost tudi številni župani.

Na letošnjem MOS je sodelovalo veliko tujih gospodarstvenikov, obrtnikov in podjetnikov. Svoja nacionalna gospodarstva so predstavljali ruski, srbski, hrvaški, belgijski, slovaški, italijanski, bošnjaški in tajvanski razstavljalci, nekaj razstavljalcev pa je bilo tudi iz drugih evropskih držav. Med gosti so bili tudi najbogatejši srbski podjetnik Bogomir Karić, na enem izmed strokovnih predavanj pa je sodelovala tudi sekretarka Evropske konfederacije zasebnega varovanja Hilde de Clerck. Predsednik Obrtne zbornice za München in Zgornjo Bavarsko ter član bavarskega parlamenta Heinrich Traublinger je predstavil zbornične načrte in povedal nekaj o gospodarstvu in obrti na Nemškem.

OBRTNIKI IN PODJETJA IZ OBČINE GROSUPLJE NA MOS V CELJU:

**G-M&M, PROIZVODNJA IN MARKETING D.O.O.,
BRVACE, GROSUPLJE**

Podjetje ima v Grosupljem že dolgo tradicijo, ko je začelo izdelovati in servisirati izdelke svetovno znane blagovne znamke Black&Decker. Družba G-M&M pa je bila ustanovljena septembra 1993, oktobra istega leta so s korporacijo Black & Decker iz ZDA podpisali pogodbo o sodelovanju pri kooperacijski proizvodnji ter oskrbi trga. Družba G-M&M proizvaja in montira električna orodja, priključke ter pribor in z njimi povezane proizvode. Tovarna G-M&M ponuja svojim strankam vrsto komparativnih prednosti: odlično razmerje med ceno in kakovostjo, lasten razvojni oddelek in hiter razvoj novih izdelkov, veliko fleksibilnost proizvodnje, visoko raven tehnološkega in industrijskega zaledja v Sloveniji, evropske standarde logistike in telekomunikacij, odlični zemljepisni položaj blizu glavnih evropskih cestnih, železniških in morskih povezav. Več si lahko preberete na spletnih straneh

www.g-mm.si

Na MOS so letos večino svojega razstavnega prostora namenili izdelkom prav tako priznane in uveljavljene znamke DeWalt. Podjetje pa se uspešno prebija na tržišče tudi z drugimi blagovnimi znamkami kot so Piranha, Bayerische ter varnostno tehniko DOM, Corbin in program Sandrigarden.

KLIMATIZACIJA D.O.O. PARADIŠČE, ŠMARJE-SAP/GROSUPLJE

Podjetje se pretežno ukvarja s proizvodnjo in montažo instalacij za prezračevanje, klimatizacijo, hladilnimi sistemi in kombiniranimi hladilno-grelnimi sistemi. V zadnjih letih dajejo vedno več poudarka proizvodnji. Tako v svojem obratu v Brezju pri Grosupljem izdelujejo prezračevalne kanale in oblikovne kose iz pocinkane pločevine ter elemente za pritrjevanje kanalov, kvadratne in okrogle rešetke, fiksne in regulacijske žaluzije, regulacijske in dušilne lopute ter klimatske naprave. V podjetju skrbijo tudi za inženiring, v katerem načrtujejo predelavo strojnih in delno elektroinstalacij po sistemu »ključ v roko« ali po dogovoru z naročniki. Pri delu v inženiringu pa opravljajo tudi nadzor in svetujejo. Več pa si lahko preberete tudi na spletni strani www.klimatizacija.si

PODRŽAJ GREGOR S.P. - F&G PODRŽAJ, PROIZVODNJA ŠTEDILNIKOV, PEROVO, GROSUPLJE

Podjetje z dolgoletno tradicijo v ključavničarstvu se že trideset let ukvarja z izdelavo štedilnikov in se že nekaj let po vrsti uspešno predstavlja tudi na celjskem obrtnem sejmu. V podjetju skrbijo za lasten razvoj in skušajo ugoditi vsem tehničnim, prostorskim in vizualnim željam strank. Proizvodni program obsega izdelavo tipskih in rustikalnih štedilnikov ter kuhinjskih nap, izdelujejo pa tudi štedilnike po naročilu. Osnovni model štedilnika kombinirajo s plinskimi, električnimi ali s steklokeramičnimi kuhališči in različnimi električnimi pečicami. V štedilnike je možno vgraditi tudi boilerje za toplo vodo od 30 do 50 l. Pri svojem delu nudijo kompletno ponudbo od svetovanja, izdelave, montaže in servisiranja.

Posredno prek Servisa gostinske opreme SEGON iz Šentjurja pri Celju pa sta bila predstavljena Winterhalter Gastronom in Kogast Kavinastroj.

WINTERHALTER GASTRONOM d.o.o. GROSUPLJE

je bilo v Grosupljem ustanovljeno leta 1992 in deluje kot podružnica podjetja Winterhalter gastronom GmbH iz Nemčije. V prodajnem programu ponujajo profesionalne stroje za gastronomijo, mehčalce vode, košare ter ostalo dodatno opremo za pomivalne stroje in negovalna sredstva, ki se uporabljajo v velikih kuhinjah. V Sloveniji delujejo prek široke mreže pooblaščenih prodajalcev in serviserjev, ki so strokovno usposobljeni za hitro odpravljanje napak in svetovanje strankam glede pravilne uporabe pomivalnih strojev.

KOGAST GROSUPLJE

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1960. Začelo je s proizvodnjo, prodajo in montažo gostinske opreme. Od leta 1995 je postalo delniška družba in je največje slovensko tovrstno podjetje. Že več kot 40 let inženirji, tehniki in izučeni delavci uspešno sledijo vsem spremembam in novim zahtevam trga. Trudijo se upoštevati posebne zahteve končnih uporabnikov. Pri izdelavi gostinske opreme uporabljajo samo materiale in sestavne dele najvišje kvalitete v skladu z DIN normami. Poslovanje in proizvodni proces podjetja pa potekata v skladu s standardom ISO 9001. Polovico proizvodnje izvozijo, pomemben delež v izvozu pa zavzema izvoz na zahtevne trge Evropske unije.

In za konec!

Priložnost, kot je Mednarodni obrtni sejem v Celju, še posebej po 1. maju 2004, ko je Slovenija postala članica Evropske unije, je za obrtnike in podjetnike izrednega pomena. Če so nas prej ločevale meje in smo se kar nekaj časa po letu 1991 izgovarjali, da je razpadlo z razpadom Jugoslavije tudi njeno tržišče, se je zdaj tržišče več kot podvajseterilo. Če pa pogledamo predstavitev grosupeljskih obrtnikov, pa se je v primerjavi z letom 2002 še celo zmanjšala, saj nas je takrat zastopalo devet podjetij in obrtnikov.

Upam, da letos katerega od grosupeljskih obrtnikov in podjetnikov v množici ostalih razstavljalcev nismo spregledali. Če se nam je to zgodilo, bomo napako popravili z dodatno predstavitvijo v naslednji številki Grosupeljskih odmevov vsakemu spregledanemu podjetniku z občine Grosuplje. Predstavitev bo lahko zasedla do polovice črno-bele notranje strani časopisa.

Jože Miklič

NAJ GASILEC VETERAN DOMA V ŠMARJU-SAPU

Prostovoljno gasilsko društvo Šmarje Sap je po zaslugi svojih prizadevnih članov skozi vsa leta zelo aktivno na več področjih. Je humanitarna, nestranskar-ska in nepridobitna organizacija. Društvo se je in se še vedno prostovoljno vključuje v razvoj gasilstva ter preventivne in operativne dejavnosti ob požarih in drugih nesrečah.

Tednik Nedeljski dnevnik je organiziral akcijo »Varnost ni igra«, v kateri so izbirali naj gasilko, naj gasilca veterana ter naj gasilsko društvo. Po zaslugi naših krajanov so se med kandidati znašli naša članica, naša člana in naše gasilsko društvo. Izbor za naj gasilko in naj gasilca veterana sta že zaključena, medtem ko izbor za naj gasilsko društvo še vedno poteka.

Očitno nas naši krajanji zares dobro poznajo in opazujejo naše delo. Zahvaljujemo se jim za zaupanje, podporo in spoštovanje, ki so nam ga pokazali na ta način. To nam veliko pomeni in veliko pove o našem delu. Za nas je to nagrada.

V izboru za naj gasilko je naša članica **Ivanka Krištof** dosegla šesto mesto. Ivanka je dolgoletna članica gasilskega društva. Že kot mlado dekle je pomagala v domačem gasilskem društvu PGD Lipoglav predvsem na veselnicah. Kasneje, ko pa se je priselila v Šmarje, se je vključila v naše društvo. Na Ivanko smo ponosni. Je prava rožica. Vedno nasmejana in vedre volje, nikoli ne odreče pomoči, pomaga kolikor je v njeni moči, najraje pa začne in konča z gasilskimi koledarji, ki jih vsako leto nosi v domove krajanov.

V kategoriji naj gasilec veteran smo imeli kar dva predstavnika iz naših vrst Toneta Ferbežarja ter Cirila Krištofa.

Tone Ferbežar je v kategoriji dosegel sedmo mesto. V društvu je vrsto let in je ponosen gasilec, to dokazuje tudi njegova gasilska kariera. Aktivno se je vključeval v razne programe ter bil aktiven član. Da je bil zares dober gasilec, pove že ta podatek, da je bil vrsto let blagajnik društva, nekaj let pa je bil tudi predsednik društva. Tudi danes Tone ne počiva. Še vedno je aktiven in

rad priskoči na pomoč.

Ciril Krištof je že od malih nog navdušen gasilec. Po činu je višji gasilski častnik. Gasilstvu je bil in je še vedno predan z vso dušo. Vrsto let je bil in še vedno je aktiven gasilec v našem društvu. Je član veteranske ekipe, ki nastopa in tekmuje s starimi ročnimi in motornimi brizgalnicami ter dosega najvišja mesta. Bil je prisoten pri vseh požarih. Je požrtvovalen, zelo skromen, vesel in veder gasilec, vedno pripravljen pomagati. Pred večjimi nalogami in projekti ni nikoli rekel »ne morem«, »nimam časa«, ampak je vedno rekel: »Ja, pa bomo naredili.«

Želja biti gasilec ga je pripeljala do gasilske brigade v Ljubljani, kjer se je zaposlil, se izobraževal (specializiral se je za gasilskega tehniko) in dočkal pokoj. Brigado še danes večkrat obišče in vedno ga lepo sprejmejo medse. Ciril je zares gasilec, kakršnega si lahko samo želiš.

Naziv naj gasilec veteran si je po zaslugi prizadevnih bralcev Nedeljskega dnevnika priboril ravno naš Ciril, ki si ta naziv resnično zasluži in lahko rečemo, da ga tudi opravičuje, kajti takšne osebe, takšnega gasilca ne boste našli daleč okoli.

Z zmago Cirila Krištofa je naše društvo doletela čast, da organizira prireditev ob razglasitvi rezultatov akcije »Naj gasilec veteran«. Prireditev bo potekala v Šmarju-Sapu.

Prireditev želimo izpeljati kar se da na nivoju in tako gostom ponuditi čim več. Ker pa je to za nas velik finančni napor in zalogaj, bomo hvaležni za vsako pomoč.

Prireditve ne mislimo usmeriti samo v gasilsko dejavnost v našem kraju oziroma v naši občini, pač pa si želimo, da bi ljudem, ki bodo prišli iz vse Slovenije, predstavili predvsem kraj Šmarje-Sap, seveda pa tudi občino. Prireditev bo pripomogla k večji razpoznavnosti gasilskega društva, kraja Šmarje-Sap, kakor tudi občine Grosuplje ter ne navsezadnje vseh ljudi dobre volje.

Na koncu naj vas vse toplo povabimo na prireditev »Naj gasilec veteran«, ki bo pred gasilskim domom v Šmarju-Sapu. O podrobnostih prireditve boste pravočasno obveščeni.

Prisrčno vabljeni!

Anton Kastelic, predsednik PGD Šmarje-Sap

GRADNJA POSLOVILNEGA OBJEKTA NA POKOPALIŠČU V ŠMARJU-SAPU

V letu 2003 se je svet Krajevne skupnosti Šmarje-Sap odločil, da bodo legalizirali staro mliško vežico in zgradili nov poslovilni objekt na šmarskem pokopališču, ker obstoječa vežica ne zadostuje sedanjim potrebam.

Ustanovljen je bil gradbeni odbor za izgradnjo objekta, ki ga vodi Stane Ficko s sodelavci. Leta 2003 je bil razpisan arhitekturni natečaj za ureditev »vežice s čaj-nima kuhinjama«. Natečaja se je udeležilo šest posameznikov oz. podjetij. V novembru so bili predstavljeni vsi elaborati, komisija pa se je odločila za avtorico Marušo Zorec s sodelavci s Fakultete za arhitekturo v Ljubljani.

V prostorskem pogledu obsega celoten poslovilni objekt dve samostojni ločeni vežici, ki imata vsaka svojo čajno kuhinjo in sanitarije ter skupni predprostor za zadrževanje ljudi med obema vežicama. Poleg tega ima poslovilni objekt še prostor za verski oz. civilni poslovilni obred s samostojnimi sanitarijami in garderobo.

S strani gradbenega odbora so intenzivno potekali pogovori z avtorico za izdelavo glavnega projekta in pridobitev gradbenega dovoljenja. Projekti so bili izdelani do sredine leta 2004, po pridobitvi gradbenega dovoljenja smo šli v razpis za izvajalca izgradnje vežice. Najbolj ugodno je bilo podjetje GP Bežigrad iz Ljubljane.

Konec leta 2004 smo pričeli z gradnjo poslovilnega objekta. Trenutno smo na objektu v tretji gradbeni fazi in smo z deli na sami vežici zaključili zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Vzporedno smo podpisali pogodbo s podjetjem Komu-

nalne gradnje Grosuplje d.o.o. za zunanjo ureditev, odvodnjavanje in izgradnjo vodovodnega priključka. Ta dela pravkar potekajo. Nadzor nad vsemi deli izvaja Gro-Grad Grosuplje, ki je bil tudi izbran na razpisu.

Izgradnjo vežice v večji meri financira Občina Grosuplje, saj krajevna skupnost za upravljanje pokopališča letno dobi cca. 2,5 milijona sredstev, kar pretežno porabi za stroške obratovanja pokopališča, ne pa tudi za nova vlaganja. Istočasno smo Občino Grosuplje zaprosili za dodatna sredstva v višini 25 milijonov sit za nadaljevanje gradnje, predvsem obrtniških in inštalacijskih del.

Ob tej priložnosti se svet Krajevne skupnosti Občini Grosuplje zahvaljuje za izdatno pomoč, obenem pa prosimo, da nas finančno podpira še v letu 2006, tako da bi poslovilni objekt do konca prihodnjega leta v celoti zaključili.

Anton Rigler, predsednik KS Šmarje-Sap

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE ZA GASILKE IN GASILCE V ŠKOCJANU

V Prostovoljnem gasilskem društvu Škocjan v zadnjih letih dajemo velik poudarek izobraževanju in usposabljanju za gasilke in gasilce. Želimo si namreč, da bi s skupnimi močmi znali in zmogli priskočiti na pomoč sočloveku v stiski, ko (in če) bi bilo to potrebno.

Ker je bilo predvsem med mladimi članicami in člani PGD Škocjan že dalj časa čutili željo in potrebo po pridobivanju teoretičnih in praktičnih znanj, smo se v letošnjem letu z mlado ekipo odločili organizirati izobraževanje in usposabljanje za čin gasilec. Tako pridobljena znanja in veščine ter s tem čin so tudi osnova za vsa nadaljnja izobraževanja in usposabljanja za specialnosti in višje čine v gasilstvu. V PGD Škocjan se dobro zavedamo, da za uspešno delo nista dovolj le volja in želja, ampak je za to potrebna predvsem dobro usposobljena in opremljena ekipa, ki zna učinkovito in varno ravnati s sodobno gasilsko opremo. Prav posodobitev le-te je - poleg dela z mladimi generacijami - naše osnovno vodilo. Na srečo nam je pri tem vseskozi v veliko pomoč in oporo Občinska gasilska zveza Grosuplje, ki prav letos praznuje 50-letnico povezovanja in združevanja prostovoljnih gasilskih društev v občini Grosuplje. Ponosni smo, da so jo soustvarjali tudi člani PGD Škocjan.

Trud škocjanskih gasilskih zanesenjakov pa že kaže sadove, saj v Škocjanu veliko zanimanje za povezovanje in združevanje v sklopu PGD kažejo prav mladi. Tako se je v program usposabljanja vključilo kar 28 deklet in fantov, večinoma starih med 15 in 30 let. Pridružili so se jim tudi prijatelji iz PGD Velika Ilova Gora, PGD Gatina, PGD Spodnja Slivnica ter bodoča gasilca iz PGD Malo Mlačevo. V PGD Škocjan nam je uspelo prvič v zgodovini društva sestaviti celo ekipo žensk, ki daje nov polet tudi moški ekipi.

Ob zaključku uspešno opravljenega usposabljanja za gasilca smo v Škocjanu prvo soboto v mesecu septembru pripravili slavnostno podelitev priznanj. Priznanja je podelil tovariš Niko Mihičinac, predsednik Komisije za izobraževanje pri OGZ Grosuplje. Uradni slovesnosti je sledilo prijateljsko druženje, ki so se ga poleg novepečenih gasilcev iz vseh petih društev udeležili tudi mentorji - predavatelji. Le-ti so usposabljanje vodili izredno strokovno in, kot so dejali sami, z veseljem in v dobrobit gasilstva v Škocjanu in v celi občini Grosuplje. Pridružili so se nam tudi prijatelji iz sosednjih PGD v občini Grosuplje ter iz PGD Ponikve, ki sicer sodijo v OGZ Dobropolje, a z njimi kljub temu odlično in prijateljsko sodelujemo. Z nami so bili tudi tisti, ki so s svojim delom največ pripomogli k temu, da je tudi letošnja gasilska veselica v Škocjanu lepo uspela. Tako je ob zaključku usposabljanja nastala prijetna družčina. Staro in mlado se je veselilo ter plesalo do jutranjih ur. Vsem, dragi prijatelji, iskrena hvala.

Naj zaključim z mislijo, da je tudi za škocjanske gasilce osnovno poslanstvo pomoč sočloveku v stiski, a še v isti sapi dodam, da smo pravi gasilci tudi pravi veseljaki. Koliko lepih trenutkov doživimo ob družabnem zaključku različnih akcij, vemo le tisti, ki smo bili kdaj zraven. Želim si, da bi bilo strokovnih in družabnih srečanj gasilcev še več.

Martin Tomažin, predsednik PGD Škocjan

SKAVTI IZ GROSUPLJEGA VABIJO...

- ... vse, ki jim ob pogledu na žogo poskoci srce in jih noge kar same ponesejo na igrišče,
- ... tiste, ki radi spremljajo napete športne tekme,
- ... profesionalne in malo manj o navijaštvu poučene navijačice in navijače,
- ... vse, ki jim ni vseeno, koliko je njihovo telo v formi,
- ... in tudi vse tiste, ki so radi v dobri družbi, ob dobri hrani, glasbi in pestrem dogajanju okrog njih.

Vsi, ki ustrezate vsaj enemu od zgornjih opisov in ste stari nad 15 let, torej vabljeni na

ŽOGAŽUR,

ki se bo v soboto, 24. 9. 2005, ob 10.30, odvijal na igrišču pri Osnovni šoli Brinje v Grosupljem.

Bodite pripravljeni na borbe v košarki, odbojki in nogometu. Za malico in pijačo bo poskrbljeno. Pričakuje vas ekipa skavtov iz Grosupljega...

Vabljeni!

Ekipa naj se prijavi Alešu na tel. št. 031/742-731ali na alestrtnik@gmail.com do ponedeljka, 19. 9. 2005.

Več informacij lahko preberete na <http://smo.homelinux.org/zogazur/>.

Če pa želiš več kot samo enkratno druženje s skavti, če želiš postati eden izmed nas in si najmanj v 3. razredu devetletke, se nam pridruži v soboto, 24. 9., ob 17.30 pri cerkvi v Grosupljem. Pričakujemo te. Skavti Grosuplje 1

PRIDEJO TRENUTKI KRIZE, KO MORAŠ STISNITI ZOBE, ŽIVLJENJE PA TEČE DALJE ...

MILAN AHLIN.

znanez iz našega kraja. Pa vendar sva se prvič pobliže srečala in se zapletla v pogovor pred sedmimi leti; bilo je leta 1998, ko me je »uredniška in novinarska žilica« privedla na Zavod za rehabilitacijo invalidov Soča v Ljubljani, kjer sem obiskala salezianskega duhovnika g. Borštnika, ki je bil rojen v Medvidici. Bilo je le bežno srečanje, kratek klepet, pa vendar dovolj, da je med mojimi spomini ohranil svoje mesto. Ker ga je usoda zaznamovala, mu prekrižala načrte...

Rad je imel svoj ključavničarski poklic. Vdan mu je bil. Rad, pravi, je delal v grosupeljskem Kovinastroju. Delal, delal... In včasih razmišljal, kako si bo potem, ko bo »prikrizal« do pokoja, tudi kaj privoščil, morda tudi izlete. Pa se je zgodilo, kot da bi človek ne smel delati načrtov. Bolezen je zaznamovala njegovo življenje. Za veliko lepega ga je prikrajšala, ni pa mu vzela volje in vere v življenje.

Vrsto let ga opazujem, ko me v vseh letnih časih, naj bo poleti, jeseni, pozimi ali spomladi, ko se narava prebuja v opojnem zelenju, mimo hiše vodi pot. Vedno ima kaj opraviti okrog prijetno urejenega doma. Najbolj pa me je presenetilo, ko sem nekoč opazila, kako skrbno ureja rože okrog hiše. Prav tako vsa okna krasi prelepo cvetje, spet drugič mojemu pogledu ni ostalo prikrito, kako je plel gredice. Sklanjal se je s svojega invalidskega vozička, kot da mu nobeno delo ni pretežko. In dejal je, da mora, da hoče, ker življenje gre svojo pot in on je na tej poti, čeprav na invalidskem vozičku.

Tako odstira liste v knjigi svojega življenja:

Nekako dvajset let je od tedaj, ko so se začele prve težave, zaznamovane z rano na nogi, ko niso pomagala nobena zdravila, ko nobeno mazilo ni učinkovalo; in končno je prišla diagnoza, ki ni obetala nič dobrega. Ko so bile, se spominja, bolečine vse hujše, bilo je 22. maja 1986, je bila bolnišnica še zadnje upanje.

Bolečine pa so se stopnjevale in edina rešitev je bila amputacija noge. Najprej pod kolenom, čez nekaj dni zaradi zastupitve nad kolenom. Spomini, ki boljjo, čeprav tega ne pokaže. »Ko je tako hudo, ko tako zelo boli, in ko veš, da rešitve ni, potem se sprjazniš tudi s tako tragično odločitvijo,« pripoveduje, ko sončnega popoldneva odstira zastor njegovega življenja na invalidskem vozičku. »Pa me ni strlo spoznanje, da sem invalid, da imam samo eno nogo. Trdno sem se postavil na svoje berge in doma lahko še marsikaj postoril. Redil sem celo zajce; nič mi ni bilo pretežko. Vedel sem samo to, da moram naprej, da se ne smem predati malodušju. In se tudi nisem!« pove zamišljeno, pestujoč spomine preteklih let.

Toda bolezen je napredovala. Leta 1998 je zgubil še drugo nogo in pristal na invalidskem vozičku. »Veliko časa sem preživel v bolnici, tudi po nekaj mesecev,« odpira zastor tistih let preizkušnje, za katere pravi, da je težko sprejeti resnico. »Težko se navadiš, težko sprejmeš dejstvo, ko kar čez noč ugotoviš, da ne moreš več; da ne boš več delal kot nekoč; da nisi nikomur več potreben; pogrešaš podjetje, prijatelje, delo, ki si ga imel rad. Kljub temu pa sem trdno v sebi sklenil, da se ne dam. Sam zase bom skrbel, sem trdno sklenil globoko v sebi. Zato sem že v bolnici aktivno sodeloval; sam sem okopal nogo, in nisem čakal, da vse drugi naredijo namesto mene. Prepričan sem, da me je prav volja obdržala pokonci. Tudi ko sem prišel iz bolnice, sem vedoč, da bo moje življenje drugačno in vendar takšno, kot si ga bom ukrojil sam, sam začel skrbeti zase. Seveda ob pomoči sorodnikov.

MALODUŠJE, OBUP - V TEM NI REŠITVE!

Le kaj bi bilo, če bi se tedaj vdal malodušju, obupu! Tako pa sem razmišljal le o tem, kako si lahko izboljšam vsakdan. Vse nujno potrebne pripomočke sem prilagodil svojim potrebam in danes si sam pospravim stanovanje, pomijem tla, celo omarice v kuhinji, kopalnico; sam zakurim štedilnik, skuham kosilo ob nedeljah in praznikih, sicer pa mi kosilo pripeljejo iz Doma starejših občanov. Rad delam na vrtu, ker se tu sprostim. Pozimi se lotim tudi snega pred vhodom. Moje vodilo je: Kar morem, naredim sam! Česar ne morem, mi vedno priskočijo na pomoč - brat, svakinja, sorodniki. Vsak dan si naredim plan, kaj bom naredil. Z delom si krajšam čas. Le kaj bi bilo, če bi ves dan preždel ob oknu, iz katerega je sicer prelep razgled na del Grosupljega, in razmišljal, kako hudo mi je, pa bi se smilil samemu sebi?!« sprašuje, ko mu pogled beži skozi okno. Tam čez, kjer je ostalo mnogo njegovih poti, spominov... Kar naenkrat pa pravi: »Kljub temu, da sem se sprjaznil z življenjem na invalidskem vozičku, pa mi je v vseh teh letih najhujše, ko zaslišim zavijanje gasilske sirene. Kar dvignil bi se in zdrvel proti gasilskemu centru! Od leta 1952 sem bil član gasilskega društva, gasilec predan, predan pomoči... Z gasilci sem vedno šel povsod. To so bili edini izleti, ki sem se jih udeleževal. Potem pa kar naenkrat nisem mogel več. Resnično, še danes mi je hudo, to pogrešam...«

Prijeten sogovornik je g. Milan Ahlin. Kljub hudim preizkušnjam deluje povsem samostojno, pa vendar pravi, pridejo krize in takrat je treba stisniti zobe. Jutri pride nov dan, za nočjo novo jutro... Vsako jutro veliko telovadi in s tem ohranja vitalnost, potem si nadene obe protezi in s pomočjo bergel hodi. Obiščejo ga prijatelji in poskrbijo, da mu ni dolgčas. Veseli se nedeljskih dopoldnevov, ko ga ponavadi obišče g. Braco Gazi, ki mu je bil v Kovinastroju nadrejeni vodja. Včasih ga brat odpelje na obiske...

Sedaj, pravi, ko so še pravi poletni dnevi, le te preživi na vrtu. Lepo je opazovati, kako raste zelenjava, in poklepetati z mimoidočimi.

Da bi mu bilo čim več tako prijetnih dni, sem mu zaželela tisto ponedeljkovo popoldne, ko sem odhajala in vso pot v mislih premlevala njegove besede in globoke misli, vztrajnost in voljo do življenja. Morda bo prav ta komu pomagala najti pot iz malih težav, ki se marsikomu zdijo nepremagljive...

Hvala vam za pogum in vztrajnost, g. Milan Ahlin!

Alenka Adamič

OBISK PEKARNE GROSUPELJE

Učenci drugega razreda devetletke OŠ Louisa Adamiča Grosuplje so v okviru šolskih dejavnosti obiskali Pekarno Grosuplje. Namen tega obiska je bil otrokom predstaviti, kako nastane eno izmed najosnovnejših živil - kruh. Pek Matevž jim je razložil, kako iz nekaj preprostih sestavin nastane testo, iz katerega lahko oblikujemo najrazličnejše pecivo. Otroci so nova znanja navdušeno sprejeli in se tudi sami preizkusili v vlogi mojstra peka. Svoja doživetja so takole izrazili:

Z razredom smo obiskali Pekarno Grosuplje. To je bilo v četrtek, 26. 5. 2005. Šli smo peš od naše šole OŠ Louisa Adamiča na Adamičevi cesti do pekarnice. Ko smo prišli do pekarnice, smo tam spoznali peka Matevža. Z njim smo si šli ogledat stroje, ki delavcem v pekarni pomagajo pri izdelavi kruha. Nato smo tudi mi izdelovali izdelke iz testa: žemljice, pletenice, preste, ptičke in zajčke. V pekarni smo se tudi fotografirali. Tam so bili tako prijazni, da so nam postregli s sokom in rogljički, dali pa so nam tudi darilca. Potem smo se poslovili in naše zabave je bilo konec. Urška Zaletež, 2. a 9, PŠ Adamičeva

AVTOR: ČEPE LIDIJA FOTO ČEPE LIDIJA

V četrtek smo bili v Pekarni Grosuplje. Ko smo prišli, nas je pred vrati pričakal pek Matevž. Najprej smo si umili roke. Potem smo poizkusili kvas. Nato smo si ogledali stroj, ki dela žemljice. Odpravili smo se v hladilnico, kjer je bilo zelo mrzlo. Tudi sami smo naredili nekaj zanimivih izdelkov iz testa. Izdelali smo ptička, zajčka, pletenico in presto. Na koncu smo dobili še darila in vsi smo bili zelo veseli. Tako se je končal še en lep dan. Luka Dremelj, 2. b 9, PŠ Adamičeva

V četrtek, 12. 05. 2005, smo imeli naravoslovni dan. Obiskali smo Pekarno Grosuplje. Pripeljali smo se z avtobusom. Ko smo vstopili, je lepo zadišalo po sveže pečenih dobrotah. Prišel je pek Matevž in nas odpeljal v sobo, kjer smo se oblekli v pekarska oblečila. Na glavi smo imeli bele kapice in oblečeni smo bili v bele majice. Pokazali so nam, kako se dela zajčke, pletenice, ptičke in preste. Pekari so mesili različne vrste testa. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo se učili delati ptičke. Na koncu smo dobili še lepo darilo. Lepo se zahvaljujem Pekarni Grosuplje za poučen in zanimiv dan. Ana Koželj, 2. r 9, PŠ Žalna

Doma sem komaj čakal, da grem v Pekarno Grosuplje. Ko smo prišli tja, nas je pri vhodu pričakal pek Matevž. Dal nam je kratke majice in kapice za na glavo. Všeč mi je bilo mnogo stvari. Najbolj pa mi je bilo všeč, ko smo videli, kako žemljice potujejo na vse konce. Pek Matevž nas je povabil k mizi, kjer smo iz testa izdelovali preste, pletenice, ptičke in zajčke. Vsem se lepo zahvaljujem! Hvala! Luka Zažorz, 2. r 9, PŠ Kopanj

Kruh imam zelo rad, zato sem ga babici že večkrat pomagal speči. Ko nam je učiteljica povedala, da bomo šli v pekarno, sem bil zelo vesel. Tam so nas lepo sprejeli. Povedali so, kako nastane kruh in nam pomagali pri peki. Veseli me, da je Pekarna Grosuplje sponzor rokometnega kluba, v katerem treniram tudi jaz. Andraž Pevec, 2. r 9, PŠ Šmarje Sap

V torek, 7. 6. 2005, smo bili v Pekarni Grosuplje. Prijazno nas je sprejel pek Matevž s pomočniki. Odpeljali so nas na ogled. Videla sem, kako se peče žemljice. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo bili v skrinji pri minus dvajset, ko smo pekli in ko smo dobili darila. Všeč mi je bilo tudi, ko smo se peljali z avtobusom. To je bil res lep dan. Julija Virant, 2.r 9, PŠ Št. Jurij

Aktiv učiteljic 2. razreda devetletke OŠ Louisa Adamiča Grosuplje; Fotografije: Metka Anžič, Lidija Čepe

PRAZNOVANJE 5. ROJSTNEGA DNE PRED VRTCEM TINKARA

»... lep in krasen dan kot iz sanj ...« poje naš Omar Naber, vendar se je v petek, 17. junija 2005, tak dan tudi resnično zgodil.

Na terasi pred vrtcem Tinkara je deklica Lana iz skupine Muc praznovala svoj 5. rojstni dan. Peli, plesali in žgečkali smo se s Čarovnikom Gregom, ki nam je mimogrede povedal, da o čaranju nima pojma. Je pa čarovnik svoje vrste, saj zna čarati tisto najlepše - dobro voljo! Popeljal nas je k Piki Nogavički, nam razkril nekaj nerodnih trikov in nas naučil kurje-kravji-mačji rock'n'roll. Spoznali smo navihano Lučko in njene prijatelje in se z njimi sladkali.

Starši smo praznovanje zaključili ob prijetnem kramljanju v senčki, otroci pa v igri na vrtčevskem dvorišču. Tako smo hkrati veselo in zadovoljno zaključili tudi vrtčevsko leto, naredili

poskočno otvoritev poletnim zabavam in pripravam na zaslužen in vsem potreben oddih.

Ko so vsi otroci verjetno že pridno spali, je Lana še polna vtisov in navdušenja čebljala pozno v noč. Njene očke so žarele... tooooliko otrok! In čarovnik Grega, ki je žvečil čisto pravo vato, iz katere je nažvečil vrvi, ki ji ni in ni bilo konca... misli so ji svi-gale in nikakor se ni mogla umiriti in pripraviti na spanje. To je bil zanj veliki in poseben dan, ki ga verjetno ne bo pozabila...

Spomini nas radi popeljejo v naše otroštvo. Sestavljamo zgodbe, nizamo dogodke, ključni povezovalci teh pa so posebni dogodki, ki so nam ostali v spominu. Po njih se čarobno orientiramo in nizamo mozaik našega življenja. Čarobnost rojstnih dni je za otroka poseben spomin. Ta čarobnost pa ni čisto vsakdanja in je morda toliko bolj zanimiva, če jo pričaramo ob pomembnih življenjskih mejnikih:

5. leto je za otroke veliko in pomembno leto, saj se njihova navihana in igriva vrtčevska leta počasi zaključujejo in pred njimi se odpirajo nova vrata, nov svet - šola, katere se ne znebijo še lep čas.

Otroška leta so hitro za nami, zato smo hvaležni našima vzgojiteljicama Branki Okorn in Marjeti Leščanec za posluš, prijaznost in pomoč pri organizaciji dogodka. Hvaležni smo za vrtčevski prostor, ki smo ga imeli na voljo.

Hvala tudi vsem otrokom in staršem, ki ste se tako številno odzvali povabilu in Lani podarili krasen spomin. Upamo, da bo ta otvoritev rodila nove prilžnosti za nove spomine, katerih se bodo lahko oprjeli naši otroci. Hvala za pozornosti in dobro voljo, ki ste jo delili z nami.

Lanini starši

ŠOLA NAŠIH DEDKOV IN BABIC TER NJIHOVIH VNUKOV

V letošnjem šolskem letu so v osnovni šoli Louisa Adamiča na Adamičevi ulici, izvajali projekt, ki so ga poimenovali Šola naših babic in dedkov ter njihovih vnukov. V projekt so bili vključeni vsi učenci od prvega do četrtega razreda. Zaključek in predstavitev celoletnega dela z razstavo se je odvil v četrtek, drugega junija. Vodja šole, ga. Anita Gačnik, mi je poslala vabilo. Zelo mi je bilo žal, ker se nisem mogla udeležiti zaključne prireditve. Seveda sem se dogovorila z vodjo šole in jih obiskala nekaj dni po slavnostnem zaključku projekta. Ga. Anita Gačnik me je prijazno sprejela. Po uvodnem klepetu se nama je pridružila še ga. Pavlina Antolič, diplomirana pedagoginja in profesorica sociologije. Ga. Pavlina Antolič in g. Bruno Vehar, profesor zgodovine in sociologije, sta bila vodja celotnega projekta.

Začetek in potek projekta.

Vodja šole je povedala, da so se za projekt odločili septembra. Vsak izmed učiteljev je doprinesel svoj prispevek, svoj delček k celotnemu projektu. Ga. Pavlina Antolič je podrobneje predstavila potek projekta: "Projekt se je začel tako, da so učenci izvedli intervju z dedkom ali babico. Dedki in babice so povedali, kako je bilo v šoli nekoč, kaj so doživljali, razne prigode v šoli, kako je potekal pouk. Iz tega so sklepali, kakšen je bil način vzgoje, šolski duh, družba v tedanjem času." Nadaljevala je: "Gre za novo metodo v zgodovini, in sicer "oral history" oziroma "ustna zgodovina". Zgodovina se več ne proučuje samo po pisnih virih, ampak se še živeči starejši ljudje spomnijo, kako je bilo v preteklosti, v našem primeru, kako je potekalo šolanje. Vsak razred je k projektu prispeval po svojih močeh. Prvošolci so v okviru pouka spoznavali šolo v preteklosti.

Ves čas projekta so tudi zbirali stare predmete, povezane s šolo, šolstvom. Nabralo se je veliko predmetov, ki so si jih obiskovalci zaključne prireditve lahko ogledali. Ob prinesenih starih predmetih so učenci spoznavali življenje nekoč in ga primerjali z današnjim načinom življenja in potekom šolanja.

Bilten.

Vse zanimivosti, ki so jih učenci pridobili od svojih dedkov in babic, so predstavljene v biltenu. Bilten sta uredila ga. Pavlina Antolič in g. Bruno Vehar. G. Bruno je pripravil tudi internetno stran, tako da si podrobnosti o projektu lahko preberete in ogledate na internetni strani: <http://www2.arnes.si/~bvehar/>.

O nastajanju biltena je ga. Pavlina povedala: "Učiteljice so spodbudile otroke, da so izvedli intervjuje. S kolegom Brunom sva intervjuje in ves potreben material zbrala. Besedila in fotografije sva oblikovala in uredila."

Bilten je financirala osnovna šola. Obiskovalci zaključne prireditve so si ga lahko kupili. Za prodajo so se odločili zato, da se kupljeni bilten bolj ceni. Kajti v izdelavo biltena je bilo vloženo ogromno truda in dela. Sama sem bilten dobila. Z zanimanjem sem ga prebrala. Je zelo poučen in zanimiv za branje. V biltenu je na kratko predstavljeno šolstvo v 20. stoletju, razvoj šole v Grosupljem ter vsi izvedeni intervjuji babic in dedkov. Veliko je tudi fotografij starih predmetov, učbenikov, šolskih pripomočkov, spričeval, zvezkov.

Zaključna prireditev.

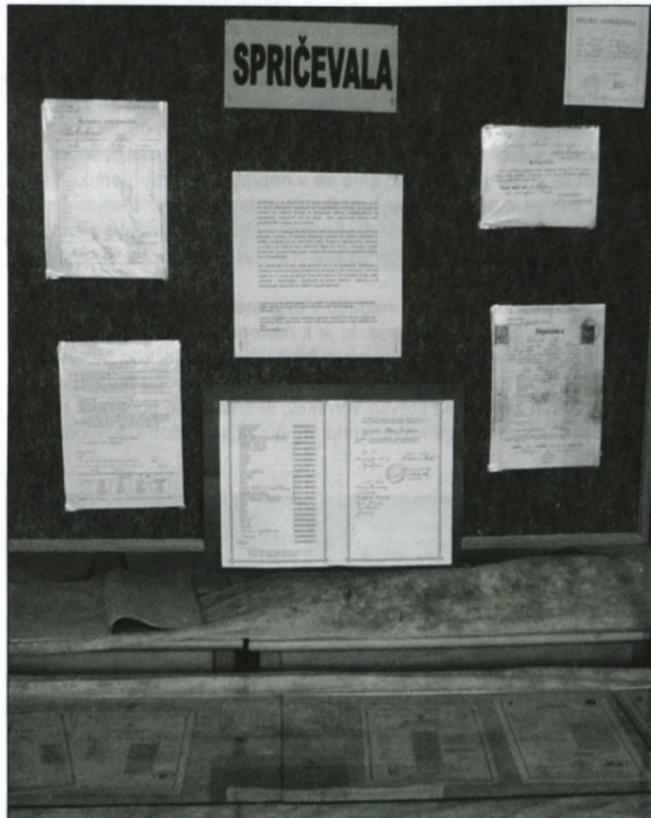
Stari starši in vnuki - dramska točka z zaključne prireditve.

Z zaključno prireditvijo in razstavo so poleg predstavitve celoletnega dela obeležili tudi 100-letnico obstoja šole v Grosupljem. Leta 1903 so se namreč v Grosupljem odločili, da bodo ustanovili šolo. Z naslednjim šolskim letom so s poukom začeli, in sicer je pouk potekal v današnjem Kovinastroju.

Kako je potekala zaključna prireditev? Učenci od drugega do četrtega razreda so pripravili razne dramske in pevske točke. Učenci so uprizorili, kako se je odvijal pouk v preteklosti. Prvošolci pa so predstavili pastirske igre. Igre, ki so se jih v preteklosti igrali toliko stari otroci kot so oni.

Ga. Anita Gačnik je o prireditvi navdušeno povedala: "Obisk na prireditvi je bil zelo velik. Prišlo je veliko staršev. Problem je samo naše ozvočenje, ki ni najboljšo. Imamo staro ozvočenje, tako da se ni najbolje slišalo."

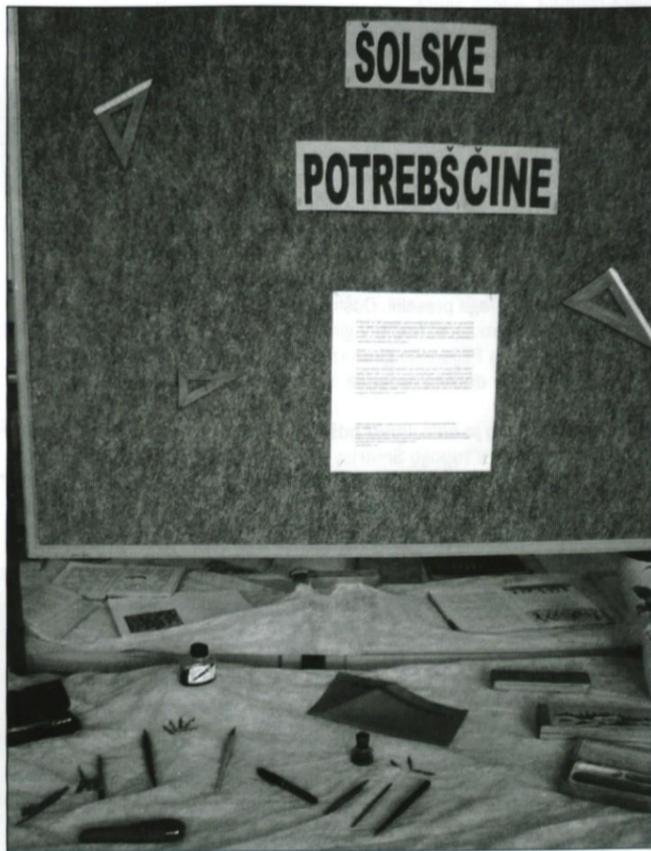
Razstava.

Otroci so ob dejavnostih, povezanih s projektom, prinesli v šolo marsikaj. Razstava je vsebovala šolski del in del, ki ni povsem vezan na šolo. V prvem delu je bilo predstavljeno šolstvo v 20. stoletju, šola v Grosupljem, učbeniki, šolski zvezki, šolske fotografije, šolske potrebščine, spričevala, kaznovanje. V drugem delu razstave so si obiskovalci lahko ogledali predmete, ki so bili posredno povezani s šolo. Razstavljene so bile razne revije, poučne knjige, ki so jih imeli otroci v takratnem času doma (knjige o sadjarstvu, katekizmi, sveta pisma, Pionirske knjižice, pionirski simboli...). S tem drugim delom so "pokrili" tudi obšolsko dogajanje. "Nabralo se je veliko materiala. Vse smo uredili in obiskovalci so si lahko ogledali bogato razstavo," je o razstavljenih predmetih povedala ga. Pavlina.

Za konec je ga. Anita dodala, da brez staršev in starih staršev ne bi šlo. Posamezni starši, ki jim je bila ta tema bližje, so učiteljem in otrokom še bolj priskočili na pomoč. "Bilten je za Grosuplje pomemben dokument. V njem je zbranih veliko dragocenih spominov starejših ljudi, ki pred izidom biltena niso bili nikjer zapisani," je o biltenu povedala vodja projekta. Dodala je, da je bil odziv otrok zelo dober, z zanimanjem so iskali odgovore na zastavljena vprašanja in nosili material v šolo.

Prijetna in poučna prireditev ob zaključku šolskega leta. Upajmo, da se bo učiteljem in učiteljicam tudi v naslednjem šolskem letu porodila kakšna dobra ideja, ki jo bodo preko celega šolskega leta razvijali in s tem bogatili in širili znanje, spretnosti in vrednote učencev.

Besedilo: mag. Branka Škufca
Fotografije: Brigita Glavič

KRIŠTOFOVO V ČUŠPERKU

Pri Pestotnikovih v Čušperku stoji železna skulptura svetega Krištofa od leta 1999, Turistično društvo Kopanj pa je letos že petič organiziralo prireditev »Krištofovo«.

ZAKAJ STOJI SVETI KRIŠTOF RAVNO PRI TEJ HIŠI?

Gospodar Marjan Pestotnik veliko potuje, ker večino leta dela v tujini. Da bi svoja potovanja srečno preživel in ker je nekoč ob povratku domov imelo letalo veliko težav pri pristajanju, pa se je vendarle vse dobro izteklo, se je zaobljubil, da bo ob domači hiši postavil kip svetnika Krištofa.

V moč svetnikove priprošnje je imelo ljudstvo včasih veliko zaupanje. Verjelo je, da zadostuje, če navsezgodaj zjutraj pogledaš svetnikovo podobo, pa tisti dan ne umreš nagle smrti. Pogled na svetnika ti ohrani življenjsko moč do večera.

Iz te vere so pri nas v marsikateri vasi naročili njegovo sliko v nadnaravni velikosti, ki so jo dali vgraditi na zunanji strani cerkve, da so ga lahko že skozi okno svoje hiše zagledali takoj, ko so zjutraj vstali.

Zato so svetega Krištofa izbrali za zavetnika čolnarji, splavarji, vozniki, romarji in popotniki, v novejšem času pa šoferji avtomobilov in letal.

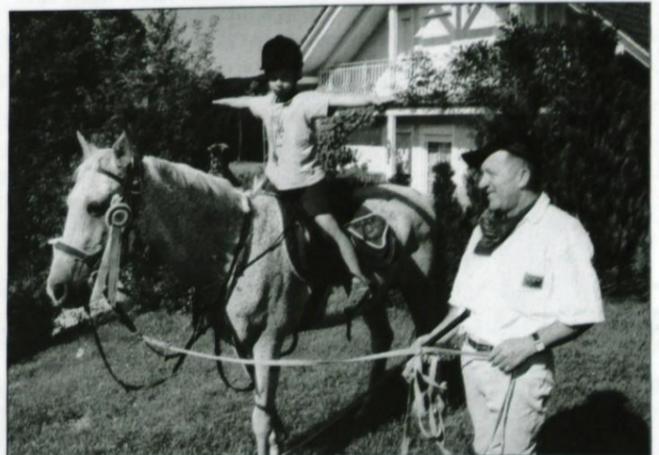
Na Krištofovo nedeljo - Krištof goduje 24. julija - pripeljejo šoferji v bližino imenovane hiše svoja vozila, ki jih župnik, gospod Jože Glas, blagoslovi, njegove in naše molitve pa so ob številnih nesrečah na naših cestah namenjene temu, da bi se vsak dan živi vrnil na svoje domove.

Molitve podkrepimo z nekaj nabožnimi pesmimi, nakar sledi kulturni program in zabavni del popoldneva.

Po zmernih cenah pripravimo golaž - letos ga je skuhal Janez Gruden, hot dog in pijačo, pecivo in kavo pa ponudimo brezplačno, kot znak gostoljubnosti lastnikov hiše in društva. Napečejo ga pridne gospodinje Marinka Jerič, Tatjana Novljan, Jožica Škoda in Milena Pestotnik.

Letos je odrasle zabavala harmonikašica Sonja Štibernik, da pa so prišli na svoj račun tudi otroci, je na konjiču prijahal v Čušperk gospod Lojze Klančar iz Mlačevega, ki je žrtvoval nedeljsko popoldne in brezplačno posedal otroke na konjski hrbet, jih razveseljeval in jih učil jahanja. Ni potrebno posebej poudariti, kako so uživali.

Na koncu prispevka bi se rada zahvalila družini Pestotnik, gospodinjam, članom Turističnega društva Kopanj in vsem ostalim, ki so pomagali pri pripravi in izvedbi prireditve, obenem pa vabim na prihodnje vse, ki razmišljate podobno kot mi ali pa želite le prijetno preživeti popoldne.

Srečamo se vsako leto na Krištofovo nedeljo, kar objavimo tudi po Zelenem valu.
Olga Gruden

SLOVO OD ŽUPNIKA JOŽETA MRVARJA

Župnik Jože Mrvar s sestro Milko in sliko, ki so mu jo Šmarčani podarili v spomin.

V nedeljo, 31. julija, smo se farani v Šmarju-Sapu poslovili od gospoda župnika Jožeta Mrvarja in sestre Milke. Oba sta v župniji živela in delala sedemnajst let.

Sestra Milka je več let učila verouk v nižjih razredih, skrbela je za župnišče in za župnika. Po dekretu gospoda nadškofa je bil župnik Mrvar imenovan za soupravitelja župnije Cerklje na Gorenjskem, s sestro Milko pa sedaj živita v Zalogu pri Cerkljah.

V imenu cele župnije se je z besedami zahvale od obeh poslovil Anton Tihole, ki je opisal njuno življenje in delo v Šmarju. Poudaril je, da je bil župnik skrben in varčen gospodar, saj je vzorno živel za župnijo. Obnovljena je bila notranost župnijske cerkve, freske, oltarji, dragocene slike in kipi svetnikov, obnovljene so orgle, nova barvna okna, obnovljen je zvonik in nabavljen je nov zvon, urejena je okolica cerkve, neprecenljivo delo pa je obnova Turnčka. V prostorih Turnčka je shranjena zbirka več kot tisoč starin, ki vsem nam priča o življenju in delu nekoč. V teh letih so bile obnovljene tudi podružnične cerkve, ki vsem nam in širši slovenski javnosti predstavljajo zgodovinsko in kulturno dediščino.

Župnik Jože Mrvar pa je poudaril, da je skrbel tudi za versko vzgojo otrok in za celo župnijo, obiskoval je bolne in trepeče, krstil je več kot 350 otrok, na pot k večnemu počitku pa je pospremil okrog 270 faranov.

Po končani maši se je večina faranov še nekaj časa zadržala pred cerkvijo, da smo se skupaj poslovili v prijetnem vzdušju in s tem pokazali, da smo župniku in sestri Milki hvaležni za vse dobro, kar sta storila za nas in za naš kraj.

ŽPS Šmarje-Sap

Župnija Polica: V LETOŠNJEM POLETJU KAR NEKAJ SLOVESNOSTI

Prva slovesnost je bila v sredini julija srebrna maša domačina g. Milana Knepa, ki svojega dobrosrčnega in marljivega duha neutrudno razdaja v Ljubljani, domov pa se vedno rad vrača. Te nedelje se je umirjena spokojnost vaše cerkvice umaknila množici, ki je prišla pozdravit svojega srebrnomašnika. Gospodov dan je ponosno zažarel v praznični luči, ki jo tak poseben dogodek prinaša domači župniji.

Druga slovesnost, naslednje nedelje, je bilo farno žegnanje za god sv. Jakoba, ki pa je bilo združeno s slovesom našega g. župnika Tonea Pahuljeta, ki je po dvaindvajsetih letih zapustil svoj, toliko časa edini, dom. Bleščeče okrašena cerkev, ki se je izdatno kopala v luči dopoldanskega sonca, je bila polna ljudi, ki so se od blizu in daleč prišli posloviti. Mašno ozračje je zvenelo v pesmih odraslega in otroškega zboru, s svojim v srce segajočim basbaritonom pa jim je prav posebno noto dodal še g. Marko Fink. Ko smo se v nepregledni vrsti pomikali okoli oltarne mize, da bi našemu župniku še enkrat segli v roko, premnogih solza ni bilo več moč ustaviti. Besede zahvale so pričale o tem, da nam je vsem prirasel k srcu in da mu prav zato želimo, da bi bil zdrav in srečen v novem domu.

Tretja slovesnost, na prvo nedeljo v avgustu, pa je bila umestitev novega župnika, g. Jožeta Mrvarja, ki je k nam prišel iz prelepe Kostanjevice na Krki. Slavnostni umestitelj je bil g. kanonik Božidar Metelko. Dežne kapljice, ki so bile videti kot božji blagoslov, in pa počitniški čas nista prav nič zmanjšala števila vernikov, ki smo prišli pozdravit našega novega Gospodovega namestnika in mu zaželeli dobrodošlico.

A.Š.

PREDSTAVITEV NOVEGA ŽUPNIKA JANEZA ŠKETA V ŽUPNIJI GROSUPLJE

V začetku avgusta so v župnijah po Sloveniji opravili nekaj zamenjav župnikov in kaplanov. Na območju občine Grosuplje je do te zamenjave prišlo poleg treh župnij (Polica, Šmarje in Škocjan) tudi v župniji Grosuplje, zato to pot v Grosupeljskih odmevih predstavljamo na novo imenovanega župnika Janeza Šketa.

Predniki župnika Janeza Šketa po očetovi strani izhajajo iz Štajerske, iz župnije Sv. Ema v Podčetrtku pri Rogaški Slatini. Mamini predniki so bili doma iz Voklega pri Šenčurju. Po drugi svetovni vojni je mama šla k svojem stricu na Štajersko in tam sta se spoznala z očetom, se poročila in imela pet otrok. Oče je bil organist. Življenje pa je bilo dokaj težko. Nato je oče dobil službo organista na Gomilskem v Savinjski dolini, kamor se je družina preselila. Potem se je mama zaposlila v tovarni v Preboldu. Od začetka so se preživljali tudi z obiranjem hmelja, vendar je bila mama alergična na hmeljev cvetni prah. Alergija je bila vsako leto bolj nadležna, zato se je mama v času cvetenja hmelja umikala k sorodnikom, kjer ni bilo hmelja. Pozneje so se zaradi tega preselili. Odšli so v kraje, kjer je bila mama rojena. Janez je med tem začel hoditi v gimnazijo - najprej eno leto v Maribor in nato v Ljubljano na Poljansko gimnazijo. Potem se je odločil za bogoslovje.

V tem času se je družina preselila na Smednik in tam je imel leta 1979 novo mašo.

Kot mladi kaplan je nato Janez odšel na službovanje v Radeče pri Zidanem mostu, zatem v župnijo Šmartin v Stražišču pri Kranju. Tretje službeno mesto kaplana je opravljal v Domžalah. Prvo službo kot župnik pa je začel v Radovljici leta 1987 in je trajala do leta 1994. Takrat so iskali duhovnika za študentske izseljence v Stuttgartu in okolici. Povabili so ga tja. To sedem let in pol trajajoče delo mu je bila zanimiva izkušnja. Bilo je zelo pestro na verskem, kulturnem in družabnem področju.

Naslednje duhovniško delo je nato opravljal štiri leta v Beli krajini, v Semiču. Poleg duhovniškega dela je bilo tu treba veliko postoriti na gospodarskem področju. Samo semiška župnija ima petnajst podružnic. Bil pa je tudi soupravitelj župnije Črmošnjice, kjer so pred vojno živeli večinoma Kočevski Nemci. Zdaj na tem območju živi samo dvesto prebivalcev, ohranjene pa so le tri cerkve. Ostalih sedem je bilo podrtih po vojni oziroma so same propadle zaradi zoba časa. Tudi te ruševine so v njegovem času poskušali nekoliko zaščititi, morda vsaj obnoviti razpadajoči zvonik. Občasno so na samih ruševinah darovali tudi nekaj svetih maš pod milim nebom.

Že pred leti (1982) je umrl njegov oče, mama pa je umrla februarja letos.

Nova kapelica na Kobiljeku

Kapelico na Kobiljeku je blagoslovil novi grosupeljski župnik Janez Šket ob asistenci domačega župnika Antona Hostnika.

15. avgusta popoldne, na praznik Marijinega vnebovzvetja, se je na povabilo ge. Marije Jordan, gostiteljice in naročnice izdelave nove kapelice na Kobiljeku v Ponovi vasi, zbralo nekaj prijateljev, da bi sodelovali ob blagoslovu te kapelice. Blagoslov sta opravila šentjurski župnik Anton Hostnik in novi župnik v župniji Grosuplje Janez Šket.

Na mestu sedanje kapelice je že od nekdaj ob poti pri stari hiši, kjer je rojena ga. Jordanova, stalo leseno znamenje, ki pa ga je že precej utrudil čas. Novo kapelico je ga. napravila kot zaobljubo. In čeprav se ji le-ta ni izpolnila, je obljubo vseeno izpolnila.

Življenjska pot ge. Jordan je polna preizkušenj, a ji volja in vera vedno znova dajeta novih moči. Na oltarju v kapelici sta dve glavni znamenji - Jezus na križu in Marija, zraven pa je postavila še en manjši Marijin kip, ki jo spominja na njeno pokojno mamo. Na vrhnjem zidcu v frčadi je postavljen tudi zvonček. Kipe in drugo opremo je nabavila pri različnih dobaviteljih, tudi v tujini, kjer si je vrsto let služila kruh, Križnega pa je dobila za »danke schön«.

»Naj ta kapelica, ki je postavljena na čast križanemu Jezusu in naši nebeški materi Mariji, združuje vse ljudi, ki naj tukaj prejemo milosti zlitega medsebojnega življenja in milosti za zveličanje svojih duš,« je med prošnjami pri blagoslovu molil šentjurski župnik, grosupeljski župnik pa je besedno povezal poti, ki se ponavadi stekajo ob kapelica s potjo v nebesa. Na teh poteh naj bi se ljudje srečevali kot prijatelji, kot bratje in sestre in kot člani iste družine v Cerkvi in tudi na zemeljski domovini.

Jože Miklič

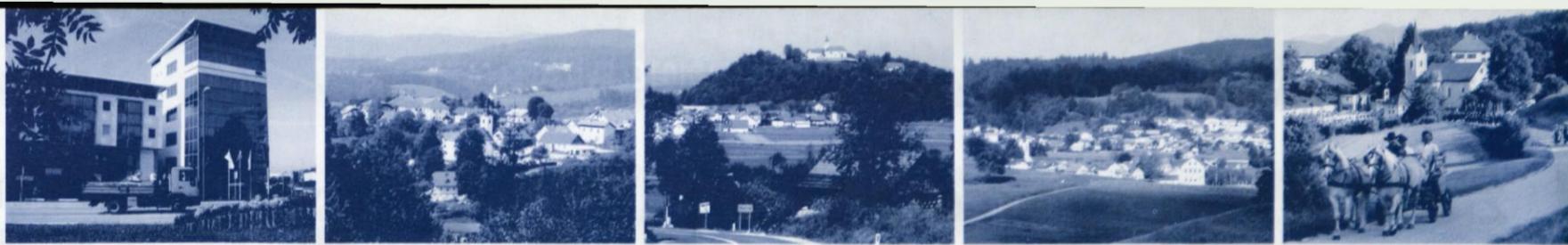
Zbrani prijatelji ob blagoslovu kapelice.

Ker so dosedanega župnika dr. Franca Šuštarja poklicali v Ljubljano, so se spomnili na župnika Janeza Šketa, ki si je po različnih krajih v Sloveniji in celo v Nemčiji nabral veliko različnih izkušenj, in ga poprosili, če bi odšel na novo službo v dokaj veliko (na območju župnije Grosuplje živi že zdaj okoli 8000 prebivalcev) in hitro rastočo župnijo Grosuplje, ki ima že zdaj okoli štiri svete maše. Po njegovih predvidevanjih bo največ dela treba nameniti različnim skupinam, ki so že zdaj zelo žive in dejavne. Precej časa bo treba nameniti tudi poučevanju verouka. Z mesecem oktobrom se običajno dejavnosti tudi močno razvijejo in takrat se bodo pokazale tudi nadaljnje možnosti in potrebe po delovanju v okviru župnije. Prihodnje leto se bodo najbrž lotili obnove spomeniško zaščitene slivniške podružnične cerkve sv. Petra in Pavla, postoriti pa bo treba še to in ono, kar pokažejo ljudje in čas.

Župnija Grosuplje ima zaradi svoje središčne geografske lege tudi druge središčne naloge, kot je na primer dejavnost Karitasa in podobno. Precej možnosti za sodelovanje je tudi v bližnji Stični.

Z uredništva Grosupeljskih odmevov želimo novemu grosupeljskemu župniku prijetno bivanje in uspešno delo na verskem, vzgojnem in ostalih področjih delovanja v novem okolju.

Jože Miklič

r o s u p l j e s k i

Republika Slovenija - OKRAJNA VOLILNA KOMISIJA GROSUPLJE - 4. volilna enota, 3. volilni okraj

Šifra: 040-3/2005-3 (107) - Datum: 18. 8. 2005

Na podlagi 41. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo), in Odloka o razpisu naknadnega zakonodajnega referenduma o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 69/05) je Okrajna volilna komisija Grosuplje sprejela naslednji

SKLEP O DOLOČITVI VOLIŠČ IN NJIHOVIH OBMOČIJ

Za izvedbo naknadnega zakonodajnega referenduma o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija, ki bo v nedeljo, 25. septembra 2005, je Okrajna volilna komisija Grosuplje na seji 18. 8. 2005 določila naslednja volišča in njihova območja:

zap. št.	oznaka volišča	ime volišča	sedež volišča	območje volišča
od 1. do 8.				VOLIŠČA V OBČINI DOBREPOLJE
9.	403010	DRUŽBENI DOM TABORSKA C. I.	Taborska c. 3, Grosuplje	Stranska pot I/1A, 1B, 1C, 1D, Pod gozdom c. I. do VIII, Stritarjeva c.
10.	403011	DRUŽBENI DOM TABORSKA C. II.	Taborska c. 3, Grosuplje	Brezje pri Grosupljem, Brvace, Adamičeva c. od št. 1 do 15, Kadunčeva c., Kolodvorska c., Levstikova c., Partizanska c. od št. 4 do 16 (desna stran), Taborska c. od št. 1 do 24, razen 17, 19, 21 in 2, Trubarjeva c. od št. 1 do 14 (razen 13)
11.	403012	OSNOVNA ŠOLA LOUISA ADAMIČA	Tovarniška 14, Grosuplje	Adamičeva c. od št. 24A do 40, Cesta na Krko, Hribska pot, Jurčičeva c. od št. I do III, Jurčičeva pot, Partizanska c. od št. 18 do 39 (razen 19 in 21), Pod hribom c. III, Prečna pot od št. 1 do 11 (leva stran), Pri nadvozu, Rožna dolina, Taborska c. 17, 19, 21, 23 in od 25 dalje, Tovarniška c., Trubarjeva c. od št. 13 do 17 (razen 14), Veselova c. I do III, Jakhlova c., Obrtniška c., Župančičeva c., Kovačičeva c., Kersnikova c., Gasilska c.
12.	403013	STARA OSNOVNA ŠOLA	Adamičeva cesta 29, Grosuplje	Adamičeva c. od št. 16 do 24 in neparne št. od 25 do 57, Brinje c. I in II, Ljubljanska c. od št. 1 do 50 (razen 49), Ob Grosupeljščici 1, 1A, 2, 4, 6, 6A, 8, 8A in 19, Partizanska c. od št. 1 do 21 (neparne št.), Prečna pot od št. 2 do 12 (parne št.), Pri mostu, Stranska pot I do III (razen Stranska pot 1A, 1B, 1C in 1D), Za gasilskim domom, Murnova c., Ulica Ane Galetove, Kajuhov dvor, Metelkov dvor, Valvazorjev dvor, Preska, Bevkova c., Slomškova ulica
13.	403014	DOM OBRTNIKOV GROSUPLJE	Ob Grosupeljščici 1 B, Grosuplje	Ljubljanska c. od št. 43 do 67 (razen št. 50), Ob Grosupeljščici 1 B in od št. 3 do 28 (razen 6, 6A in 8), Perovo, Jerova vas, Erjavčeva c., Hribarjeva c., Kozakova c., Kozinova c., Prešernova c., Rodetova c., Seliškarjeva c., Šuligojeva c., Vodnikova c., C. Cankarjeve brigade, Hrastje pri Grosupljem, Pod jelšami, Maistrova ulica
14.	403015	ČEBELARSKI DOM SPODNJE BLATO	Spodnje Blato 20 a	Spodnje Blato, Spodnje Duplice, Gatina, Praproče pri Grosupljem
15.	403016	GASILSKI DOM VELIKA ILOVA GORA	Velika Ilova Gora 10 a	Mala Ilova Gora, Velika Ilova Gora, Gabrje pri Ilovi Gori
16.	403017	GASILSKI DOM VELIKO MLAČEVO	Veliko Mlačevo 6 a	Veliko Mlačevo, Malo Mlačevo
17.	403018	GASILSKI DOM ZAGRADEC/GROS.	Zagradec pri Grosupljem 33	Zagradec pri Grosupljem, Lobček
18.	403019	AHLIN JOŽE VELIKA STARA VAS	Velika Stara vas 4	Velika Stara vas, Mala Stara vas, Dobje, Gradišče, Dole pri Polici
19.	403020	GASILSKI DOM POLICA	Polica 41	Polica, Blečji Vrh, Kožljevec, Peč, Zgornje Duplice, Dolenja vas pri Polici, Gorenja vas pri Polici, Mali Konec, Troščine
20.	403021	DRUŽBENI DOM RAČNA	Velika Račna 24 b	Velika Račna, Predole, Mala Račna, Čušperk
21.	403022	ZADRUŽNI DOM SP.SLIVNICA	Spodnja Slivnica 16	Spodnja Slivnica
22.	403023	GASILSKI DOM ŠKOCJAN	Škocjan 1	Škocjan, Male Lipljene, Velike Lipljene, Železnica, Medvedica od 10 - 20, razen 13 in 17, Rožnik
23.	403024	GASILSKI DOM PONOVA VAS	Ponova vas 27	Ponova vas, Cerovo
24.	403025	OSNOVNA ŠOLA ŠT.JURIJ	Št. Jurij	Št. Jurij, Mala vas, Udje, Vino, Bičje, Podgorica pri Podtaboru, Pece, Vrbičje, Gornji Rogatec, Medvedica od št. 1 - 9
25.	403026	KRAJEVNA SKUPNOST ŽALNA	Žalna 42	Žalna, Plešivica pri Žalni
26.	403027	GASILSKI DOM VELIKA LOKA	Velika Loka 2	Velika Loka, Mala Loka pri Višnji Gori
27.	403028	GASILSKI DOM LUČE	Luče 22 a	Luče
28.	403029	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP I.	Šmarje-Sap, Ljubljanska c. 49	Ljubljanska c. od 1 do 19, razen št. 18, Nad predorom, Rimska c., Mali Vrh pri Šmarju, Veliki Vrh pri Šmarju, Gajniče, Tlake
29.	403030	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP II.	Šmarje-Sap, Ljubljanska c. 49	Aškerčeva c. 20, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 32 in 34, Gregorčičeva c., Jurčičeva c., Lahova c., Ljubljanska c. od št. 18 do 56 (razen 19 in 58), Murnova c., Partizanska c. od št. 4 do 20A, Pokopališka c., Šuligojeva c., Trdinova c., Huda Polica
30.	403031	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP III.	Šmarje-Sap, Ljubljanska c. 49	Adamičeva c., Aškerčeva c. od št. 1 do 19, Jakhlova c., Kračmanova c., Lipoglavka c., Ljubljanska c. od št. 58 do 127, Partizanska c. od št. 1 do 5, Trubarjeva c., Paradišče, Podgorica pri Šmarju, Cikava, Sela pri Šmarju, Zgornja Slivnica
od 31. do 46.				VOLIŠČA V OBČINI IVANČNA GORICA
47.	403049	OŠ STRUGE	Lipa 16	OBČINA DOBREPOLJE: Četež pri Strugah, Kolenča vas, Lipa, Paka, Podtabor, Potiskavec, Pri Cerkvi - Struge, Rapljevo, Tisovec, Tržič

Franc Krivic, univ. dipl. prav.
PRESEDNIK OKRAJNE VOLILNE KOMISIJE GROSUPLJE

Glasilo prebivalcev občine Grosuplje / letnik XXXI / številka 8 - 9 / avgust - september 2005

NAKNADNI
ZAKONODAJNI
REFERENDUM
O ZAKONU O
RADIOTELEVIZIJI
SLOVENIJA
25. 9. 2005

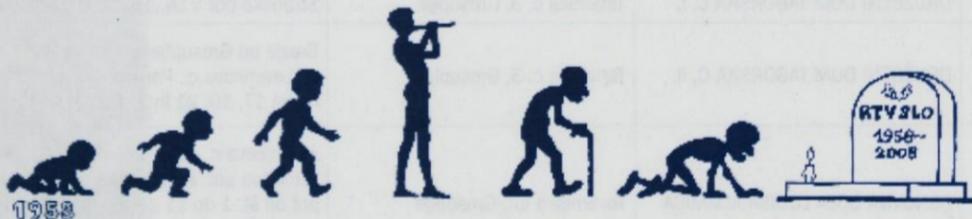

PRILOGA

ZAKAJ JE POMEMBNO GLASOVATI PROTI ZAKONU O RTV SLOVENIJA NA REFERENDUMU?

Zakon je vsebinsko nesprejemljiv, škodljiv in **ogroža ustavno zagotovljeno pravico do obveščeniosti** (javnosti) in do **svobode izražanja** (novinarjev, urednikov idr.).

Predstavlja korak nazaj, saj omejuje **neodvisnost novinarjev** in zmanjšuje možnosti nepristranskega poročanja.

www.referendum-rtv.si
RTV SLO

JAVNA. **NE** VLADNA!

Koncept zakona o RTV sledi ideji, ki jo je pokazala že novela zakona o javnih uslužbencih - podrejanje, nadzor in discipliniranje urednikov in novinarjev na RTV Slovenija.

Javna in ne vladna Radiotelevizija Slovenije je vsesplošni javni interes, kar sistematično uveljavljajo vse resne in sodobne demokratične države.

Naročnik: Liberalna demokracija Slovenije

REFERENDUM ZA SVOBODO INFORMIRANJA

Petindvajsetega septembra bomo državljanke in državljani odločali o spornem zakonu o RTV Slovenija. Do sedaj je bila RTV Slovenija javni zavod, ki so ga upravljali predstavniki civilne družbe, predstavniki raznih organizacij in društev. V svetu RTV je bilo le pet predstavnikov, izvoljenih v parlamentu, torej le pet predstavnikov politike. Javni zavod se v pretežni večini financira s prispevki gledalcev, torej vseh prebivalcev Slovenije. Zato imamo prebivalci Slovenije pravico in dolžnost, da soodločamo o statusu in usodi RTV zavoda.

Sedanja vladna koalicija si je s pripravo novega zakona zadala eno od prioritarnih nalog okupirati in si prisvojiti javno televizijo in jo prikrojiti svojim aktualnim političnim potrebam. S tem pa se lahko poslovimo od svobodnega, korektnega in demokratično kritičnega informiranja. Če namen zakona ne bi bil v tem, potem bi pripravljalec Grims upošteval vsaj delno pripombe civilne družbe pa tudi opozicije. Nasprotno pa je ingnorantsko, kot mali diktator, nastopal proti vsem, ki so imeli kakršno koli pripombo na njegov zakon. Tako bomo v primeru potrditve zakona dobili vladno in ne več javno RTVS.

Čeravno pripravljalec zakona trdi, da je zakon evropsko primerljiv, dovolj sodoben, da zagotavlja demokratično upravljanje zavoda, boljši program in tudi nižje prispevke gledalcev, temu ni tako. Glavni problem se začne že pri imenovanju programskega sveta, ki bo sedaj imel 29 članov (do sedaj 25). Od teh 29 članov imenuje vlada 5 članov in državni zbor 16 članov, torej vladna koalicija 21 članov skupaj (do sedaj je vlada imenovala le 5 predstavnikov). S tako sestavo programskega sveta bo v celoti obvladovala RTVS, diktirala vsebine programov, vršila cenzuro obveščanja, nastavljala politične urednike itd. Ta zakon v svoji vsebini pomeni korak nazaj za najmanj 30 let. Nasprotno, kot trdi predlagatelj zakona, zakon ne bo zagotavljal:

1. Kvalitetnejšega programa, to lahko zagotovijo le strokovno usposobljeni kadri;
2. Glavni namen zakona je omejevanje svobode obveščanja in ne nasprotno;
3. Prispevek se prav gotovo ne bo znižal;
4. Profesionalnost obveščanja bo v veliki meri omejena;
5. Pri vodenju bodo lahko sodelovali le izbranci, člani in simpatizerji aktualnih vladnih strank;
6. Zakon ni evropsko temveč balkansko primerljiv, sicer bi bil pripravljalec pripravljen sprejeti presojo zakona s strani evropskih institucij. To potrjuje tezo, da ima zakon edini namen prilastiti si RTV kot enega od najbolj razširjenih medijev in ga spremeniti v vladno trobilo;
7. Prav gotovo ne bomo gledalci korektno informirani o porabi našega denarja, ki ga plačujemo v obliki prispevka za RTVS;
8. Vse informacije, ki jih vladna koalicija posreduje javnosti v zvezi z zakonom so čista zavajanja in dezinformacije.

Vse naštetu so dovolj veliki argumenti, da se vsi državljani in državljanke udeležimo referenduma in glasujemo PROTI in s tem preprečimo uzurpacijo tako pomembnega medija.

**SOCIALNI
DEMOKRATI**

Za območno organizacijo Socialnih demokratov Grosuplje
Dr. Dušan Ivan Lavrič

ZA boljši program javne radiotelevizije

Radiotelevizija Slovenija je največja kulturna ustanova v Republiki Sloveniji, ki bi morala v najširšem obsegu in na najbolj dostopen način plemeniti in bogatiti nacionalni prostor s kulturnimi vsebinami. Pomembno poslanstvo njenega programa je informiranje, izobraževanje, spodbujanje aktivnega odnosa državljanov do družbe, časa in sveta, v katerem živijo.

Doslej je ta javni zavod urejal in ga še ureja zakon, ki je neprimeren, pomanjkljiv in zastarel. Posledice sedaj veljavnega zakona so bile omejevanje informacij oziroma dokazani poskusi cenzure (primer poskusa prepreditve predvajanja oddaje Zamolčani - moč preživetja) in posegi funkcionarjev LDS v program (med številnimi sta javnosti najbolj znana primera zadržanje poročila novinarja Geriča o vladnem letalu v času Ropove vlade ter vsiljevanje navodil o referendumski kampanji o oploditvi zdravih samskih žensk, ki jih je prejel odgovorni urednik od ministra LDS g. Kebra, zaradi česar je protestno odstopila novinarka - voditeljica soočenj). Na ključna mesta v organih javnega zavoda so lahko prišli vodilni ljudje podjetij, ki z RTV Slovenija tudi poslovno sodelujejo, čeprav gre vsaj za konflikt interesov, če že ne za korupcijo. Predvsem pa gledalke in gledalci ter poslušalke in poslušalci namesto dobrega programa, do katerega so s plačilom prispevka nedvomno upravičeni, zlasti v zadnjem obdobju dobivajo večkratne ponovitve enih in istih oddaj. Le kdo si želi za nenehni ogled besede "ZNOVA" plačevati visok RTV prispevek?

Stanje v javnem zavodu RTV Slovenija je - zaradi sedaj veljavnega zakona - naslednje:

- zakon, ki je v veljavi, je po odločitvi Ustavnega sodišča že dvanajst let v neskladju z Ustavo Republike Slovenije,
- v zadnjih letih je prišlo do občutnega programskega siromašenja RTV Slovenija;
- nepreglednost v poslovanju in neodgovornost sta že pripeljali do težav v poslovanju celotnega javnega zavoda;
- zasebni in politični interesi so pripeljali do trgovanja z delnicami, vendar se ne ve, kakšne so bile provizije in kam bo šel denar od milijardnega izkupička prodanih delnic, čeprav gre dejansko za razpolaganje s sredstvi, o katerih mora biti javnost natančno obveščena (takšni posli so za javne zavode povsem nedopustni);
- RTV Slovenija še do danes ni javno predstavila natančnega pregleda porabe denarja (po zgledu BBC), čeprav gre predvsem za denar vseh plačnikov RTV prispevka, saj državljanke in državljanji RTV Slovenija plačujejo prispevek v skupnem znesku okoli 24 milijard SIT, kar je 80% vseh sredstev, s katerimi razpolaga RTVS.;
- na RTVS je bil in je še prisoten izrazit vpliv politike, kar povsem nedvoumno in jasno priznavata prvaka opozicijskih strank. V pismu Tonetu Ropu je Borut Pahor nedavno tega pogumno zapisal vso resnico: »Spomni se, dragi Tone, kakšen vpliv je imela Tvoja stranka na medije cel čas tranzicije. Z zakonom in mimo njega.«. Rop je Pahorju na to užaljeno odgovoril z dejstvom, da je na čelu RTV Slovenija pač bivši predsednik (ZL)SD.

Če iskreno želite boljši program, z glasom ZA na referendumu 25. septembra podprite novi zakon o Radioteleviziji Slovenija. Vaš glas ZA novi zakon o RTV Slovenija pomeni odločitev:

- 1.) ZA bolj pester in bolj kvaliteten program javne radiotelevizije
- 2.) ZA pravico novinarjev do svobodnega poročanja
- 3.) ZA bolj varčno poslovanje in za manjši RTV prispevek
- 4.) ZA več kulture, dobre zabave in več kvalitetnih informacij
- 5.) ZA enaka merila za vse ter za uravnoteženo in profesionalno poročanje
- 6.) ZA možnost, da pri vodenju RTVS sodelujejo vsi, ki jo plačujejo
- 7.) ZA evropsko primerljiv zakon, ki bo odpravil neustavnost
- 8.) ZA ločitev informacije od komentarja
- 9.) ZA pravico ljudi, da bodo seznanjeni, kako se porablja njihov denar
- 10.) ZA to, da bo konec preprirov med predsednikoma LDS in SD o tem, katera od teh dveh strank bolj politično obvladuje RTV Slovenija

Vabimo Vas, da se referendumu udeležite in glasujete ZA novi zakon o RTV Slovenija. Vaš glas ZA novi zakon o Radioteleviziji Slovenija bo odprl možnost za boljši program javne radiotelevizije ter celovito uresničevanje Vaše ustavne pravice do objektivne informacije, vključno z Vam stalno dostopno informacijo o tem, kako RTV Slovenija porablja Vaš denar.

**ZATO 25. 9. 2005
GLASUJTE
ZA**

SDS

N.Si

SLS.

NAKNADNI ZAKONODAJNI REFERENDUM O ZAKONU O RADIOTELEVIZIJI SLOVENIJA 25. SEPTEMBRA 2005

Državni zbor Republike Slovenije je razpisal naknadni zakonodajni referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija. Odlok o razpisu je objavljen v Uradnem listu RS, št. 69/05.

Vprašanje, ki se daje na referendum, se glasi:

»Ali ste za to, da se uveljavi Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1), ki ga je na predlog Vlade Republike Slovenije sprejel Državni zbor Republike Slovenije 15. julija 2005?«

Na referendumu bo izvedeno glasovanje na voliščih na območju Republike Slovenije, glasovanje na voliščih na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini, predčasno glasovanje, glasovanje po pošti z območja Republike Slovenije in iz tujine.

Referendum izvajajo organi, ki vodijo volitve v Državni zbor, tj. Republiška volilna komisija, volilne komisije volilnih enot in okrajne volilne komisije. Glasovanje na voliščih in ugotavljanje izida glasovanja na voliščih vodijo volilni odbori.

Pravico glasovati na referendumu imajo državljani Republike Slovenije, ki imajo pravico voliti v Državni zbor, to so volivci, ki bodo najpozneje 25. septembra 2005 dopolnili 18 let starosti.

Pravico uresničuje volivec osebno, z glasovanjem. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju.

Na referendumu se lahko glasuje na naslednje načine:

a) Splošno glasovanje na voliščih v Republiki Sloveniji, 25. 9. 2005, od 7. do 19. ure.

b) Volivci, ki nimajo stalnega prebivališča na območju Republike Slovenije (izseljenci) in so vpisani v posebni volilni imenik državljanov Republike Slovenije,

ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, lahko glasujejo na volišču na območju okraja, kjer so vpisani v volilni imenik, in sicer na podlagi potrjena okrajne volilne komisije, da imajo pravico glasovati na referendumu, ker so vpisani v posebni volilni imenik.

c) Predčasno glasovanje 20., 21. in 22. 9. 2005, od 9. do 17. ure na sedežu OVK, Kolodvorska 2, Grosuplje (upravna enota).

d) Glasovanje po pošti na območju Republike Slovenije za osebe, ki bodo na dan glasovanja 25. 9. 2005:

- v bolnišnici ali zdravilišču;
  - v domu za starejše občane, pa nimajo stalnega prebivališča v domu;
  - na služenju vojaškega roka;
  - na prestajanju kazni v zaporu ali v priporu,
- in bodo najpozneje do 18. 9. 2005 vložile zahtevo za tako glasovanje pri okrajni volilni komisiji;

e) Glasovanje po pošti iz tujine, če volivec najpozneje do 10. septembra 2005 sporoči Republiški volilni komisiji, da želi glasovati na ta način,

f) Glasovanje na domu 25. 9. 2005 za osebe, ki se zaradi bolezni ne bodo mogle zglasiti na volišču, če bodo najpozneje do vključno 22. 9. 2005 sporočili okrajnim volilnim komisijam, da želijo glasovati na domu.

g) Na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije, ki jih bo na predlog Ministrstva za zunanje zadeve določila Republiška volilna komisija. Na teh voliščih glasujejo volivci, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča v Sloveniji in so vpisani v posebni volilni imenik državljanov Republike Slovenije, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji. Na teh voliščih lahko glasujejo tudi volivci, ki so vpisani v splošni volilni imenik, ker imajo stalno prebivališče na območju Republike Slovenije, če to sporočijo Republiški volilni komisiji najpozneje do 10. 9. 2005.

SESTAVA OKRAJNE VOLILNE KOMISIJE GROSUPLJE 4. VOLILNA ENOTA, 3. VOLILNI OKRAJ

sedež: Kolodvorska 2, Grosuplje, tel. št. 7810 917,
7810 910, fax: 7810 919

PRESEDNIK: FRANC KRIVIC
NAMESTNICA PRESEDNIKA: KATARINA MAROLT KURET

ČLANICA: ALJA GABRIJEL
NAMESTNICA ČLANICE: MALČI ŽITNIK

ČLAN: BOJAN ZUPANČIČ
NAMESTNICA ČLANA: MAJDA KADUNC

ČLAN: JANEZ DOLINŠEK
NAMESTNIK ČLANA: DAVORIN KASTELIC

TAJNIK OVK: ANDREJ STRUNA
NAMESTNICA TAJNIKA: DRAGICA URBAS

Grosuplje, 25. 8. 2005, Andrej Struna, dipl.upr.org., tajnik OVK

Vabimo vas na prireditve v soboto, 24. 9. 2005, na Grajskem vrtu Boštanj

Program:

10:00 Radensko polje – kulturna in naravna krajina (predavanja in terenske delavnice)
o Razvoj podeželja
o Okolju prijazno kmetovanje na Radenskem polju
o Natura 2000 na Radenskem polju
o Zaščita vodnih virov

12:00 Zaključek kiparske delavnice v sklopu projekta Grosuplje – mesto kipov 2005
o Slavnostna predaja kipov mestu Grosuplje
o Razstava izdelkov kiparskih in fotografskih delavnic v Galeriji Boštanj (Vabljeni vsi otroci in ostali sodelujoči na delavnicah)

12:30 Otvoritev sprehajalne poti pod Boštanjem in ogled razstave

13:30 Pokušina vin

14:00 Družabno srečanje

RADENSKO POLJE - DANES IN JUTRI

Sodelujoči: poleg organizatorjev še Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za varstvo narave, Svetovno združenje za vode in drugi.

Prireditve organizirajo: Inštitut za fizikalno biologijo, Zavod za kiparstvo, Turistično društvo Boštanj, Kmetijska zadruga Samopomoč Zagradec in Občina Grosuplje.

ŽUPANOVA JAMA - TURISTIČNO IN OKOLJSKO DRUŠTVO GROSUPLJE IN KRAJEVNA SKUPNOST GROSUPLJE

OB KRAJEVNEM PRAZNIKU IN FARNEM ŽEGNANJU VABITA NA TRADICIONALNO PRIREDITEV

12. ZLATO JESEN, KI BO 1. OKTOBRA 2005, OB 19. URI,

V AVLI OŠ LOUISA ADAMIČAV SOBOTO, 1. 10. 2005, OB 19. URI, V POČASTITEV OBEH PRAZNIKOV JO ORGANIZIRAMO SKUPAJ Z ŽUPANOVO JAMO - TURISTIČNIM IN OKOLJSKIM DRUŠTVOM GROSUPLJE.

KRAJEVNA SKUPNOST GROSUPLJE

ŽELI VSEM OBČANOM OB KRAJEVNEM PRAZNIKU IN FARNEM ŽEGNANJU, DA BI SE V SVOJEM OKOLJU ČIM BOLJ PRIJETNO POČUTILI IN DA BI LEPO PRAZNOVALI. VABIMO VAS TUDI NA PRIREDITEV ZLATA JESEN, KI BO V AVLI OŠ LOUISA ADAMIČAV SOBOTO, 1. 10. 2005, OB 19. URI. V POČASTITEV OBEH PRAZNIKOV JO ORGANIZIRAMO SKUPAJ Z ŽUPANOVO JAMO - TURISTIČNIM IN OKOLJSKIM DRUŠTVOM GROSUPLJE.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI GROSUPLJE

Srečanje ljudskih pevcev in godcev

FANTJE PO POLJ' GREDO,

bo letos 1. 10. 2005, ob 18.00 uri, v Kulturnem domu v Račni.

RAD POJEŠ, SE DRUŽIŠ

IN ZABAVAŠ?

PRIDRUŽI SE MLADIM PEVCEM

MOŠKEMU PEVSKEMU ZBORU

SKALA

INFO: Tomaž Fortuna
041-990-893

IZBERI

PRAVO POT

NIKO MIHIČINAC K.D.

NEPREMIČNINE

KOLODVORSKA 3, 1290 GROSUPLJE
TEL.: 01-786 56 60, FAX: 01-786 56 65
GSM: 041-405 258

SMS: 405258@LINUX.MOBITEL.SI
E-MAIL: NIKO@MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI
URL: WWW.MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

Če želite svojo nepremičnino VARNO prodati, podariti, izročiti ali jo pridobiti, vam priporočamo, da se o svoji nameri prej POSVETUJETE PRI NAS!

TEČAJ LONČARSTVA

Na tečaju se boste učili ročnega in strojnega obdelovanja gline, lončarskega krašenja in se seznanili z žganjem lastnih izdelkov. Tečaj, ki bo trajal 6 mesecev, obsega 4-krat 3 šolske ure mesečno.

Potekal bo v keramičarsko-lončarski šoli v Žalni 17a. Cena tečaja je 12.000 sit mesečno. Prijave sprejemamo na naslovu v Žalni ali po telefonu GSM 041/662-263. Priporočamo starost nad 15 let. S tečajem bomo začeli v torek, 4. oktobra 2005 ob 18. uri.

DOBO s.p.
Boštjan Dobovšek
Žalna 17a
1290 Grosuplje

OBNOVA CERKVE SV. MARTINA POD BOŠTANJEM

Kot doma pri vsaki hiši, je tudi na cerkvenih zgradbah potrebno vedno kaj postoriti. Če pa se zavedamo, da so te zgradbe poleg verskih tudi bogati narodni in kulturni zakladi, je treba do njih imeti še posebno spoštovanje.

O zgodovini starodavne cerkve sv. Martina pod Boštanjem bi se dalo napisati roman, a to ni namen tega prispevka. Z njim bi želel le nekoliko na kratko predstaviti prizadevanja vernikov vasi Lobčec, Malega in Velikega Mlačevega ter Zagradca, ki so pod vodstvom žalskega župnika Andreja Šinka opravili kar veliko del v zadnjih nekaj letih ter vložili precej sredstev.

ZAČETKI OBNOVE PRED DVANAJSTIMI LETI

Zgodba prizadevanja za obnovo cerkve se je začela kmalu po osamosvojitvi Slovenije, ko je bila pri takratni Skupščini občine Grosuplje šele razglašena cerkev kot kulturni spomenik. Sprejem odloka je bil nujen tudi zato, da so se lahko posamezna dela pozneje sploh prijavila na občinske in državne razpise. Potem so stekla dela na obnovi zvonika in zamenjavi aluminijaste kritine z bakrom ter so se pod vodstvom takratnega župnika Cirila Oražma izvršila še nekatera dela na pročelju, v notranjosti cerkve pa je bil narejen nov keramični tlak ter še nekaj drugih del.

RESTAVRIRANJE OLTARJEV IN UMETNIŠKIH SLIK

Pogled na levo stran v cerkveni ladji z obnovljenim križevim potom, prižnico, stranskim oltarjem in kipom sv. Florjana po izdelavi posredne razsvetljave in novega opleska.

Potem so se v letu 1993 začela restavratorska dela na glavnem oltarju, ki so trajala skoraj deset let z vmesnimi občasnimi prekinjavami. Veliko je bilo treba postoriti na izredno rezbarsko lepih, a močno črvihih stranskih oltarjih, v katerih so tudi umetniške slike (med njimi izredna umetnina baročnega slikarja Fran(c)a Jelovška sv. Ana in Joahim, ki učita Marijo brati). Prav tako so bile močno načete tudi slike križevega pota, oltarna slika sv. Martina ter stranski veliki stenski slike sv. Notburge in sv. Izidorja.

V letu 2003 so se pred začetkom poletja začela obnovitvena dela na stranskih oltarjih. Restavriranje oltarjev sta opravili restavratorka Ivana Turk pod vodstvom odgovorne konzervatorke Alenke Železnik z Zavoda za varstvo kulturne dediščine, kipe pa je zelo kakovostno restavriral Omi Begič iz Tržiča. Hkrati je potekala tudi obnova križevega pota, ki ga je restavriral slikarka Jelka Perko iz Dolenje vasi pri Cerknici. Na nekaterih slikah je bilo v precej oddaljeni preteklosti nekaj nestrokovnih posegov, ki jih je bilo treba tudi sanirati. Za obnovo napisov na okvirjih križevega pota v stari slovenščini je poskrbel profesor dr. Marijan Smolik s Teološke fakultete.

Ob praznovanju Martinovega, 16. novembra 2003, je župnik Andrej Šink v žalska cerkvena oznanila zapisal: »Cerkev kot Božja hiša, v kateri častimo Boga in se priporočamo zavetniku sv. Martinu, je dobila novo podobo. Ne bom našteval, kaj vse se je tudi na novo uredilo in popravilo. Kdor je imel odprte oči in je pripravljen videti tudi sedaj, more videti tako, kot je Martin videl berača, kateremu je pomagal. Znotraj cerkve so tudi oltarji obnovljeni, križev pot prav tako. Sv. Izidor pa je podobno kot berač, potreben pomoči in dobre volje takšnih ljudi, kot je bil sv. Martin. Te slike ne moremo restavrirati drugače kot s pomočjo sponzorjev. Predračun zanjo je skoraj tako visok kot za ves križev pot. Z delom bo potrebno nadaljevati tudi spomladi, ker še ni vse končano. Moram pa reči, da sem letos videl tukaj veliko požrtvovalnih ljudi, ki ste se zares potrudili in po Martinovem zgledu darovali za to cerkev čas, znanje in veliko prostovoljnega dela ter darov...«

V juliju 2004 sta bila restavrirana kipa sv. Florjana in sv. Ahaca. Obnovljenih je bilo tudi nekaj umetniških slik, septembra pa nekaj kipov in osem lesenih svečnikov z baročno figuraliko. V naslednjih tednih so obnovili še štiri oljne slike.

OBNOVA CERKVE ZGRADBE IN OKOLICE

Spomladi leta 2003 se je začelo s pripravami na prekrivanje strehe na cerkveni ladji in prezbiteriju z novim bobrovcom, zamenjavo letev in žlebov ter izdelavo bakrenih obrob. Zanimivo pa je, da je stari strešni grušt še izredno dobro ohranjen (ni črvi) in so krovi morali zamenjati le nekaj špirocev, tam kjer je že nekaj let zamakalo. Za to so nekateri vaščani darovali tudi nekaj lesa. Kleparska dela je opravil sredi poletja 2003 Anton Barlič iz Dobropolja, krovna dela pa podjetje TMP Primc iz Škofljice. Ker pa so bili odri že postavljeni, so se odločili tudi za obnovo in krpanje zidov, spodaj so odkopali omet na ocklu in ga na novo pozidali ter nato zidove preplekali z apnenim beležem. Preplekan je bil tudi zvonik.

Okoli cerkve je bila narejena tudi drenaža za odvodnjavanje talne vode. Krajevna skupnost Mlačevo pa je lani na pokopališču poskrbela za utrdiven stez in manjših platojev s tlakovci.

V avgustu 2005 so začeli s pleskanjem cerkvene notranjosti. Pleskarska dela je prevzel najboljši ponudnik, Franc Hudelja iz Preddvora, ki se ukvarja s pleskarstvom in fasaderstvom. Pred pleskanjem so na notranji cokol dali sanimi omet, na sims-zidcu pa je Janko Svetek zamenjal vso električno instalacijo z varovanjem in ozvočenjem vred ter napeljal po priporočilu ge. Železnikove dodatno posredno razsvetljavo. Hkrati je bila obnovljena tudi zanimiva prižnica s slikami. Prebarvana so tudi okna.

OBRAČUNI

Pri plačevanju računov so sodelovali največ domači župljani. Pohvaliti je treba vasi, ki spadajo pod zvon sv. Martina. Naj še pomenimo, da je v tej soseski navada, ko nekdo umre, sovaščani zbirajo namesto cvetja na grob denar za obnovo in vzdrževanje cerkve. Prav tako so nekateri posamezniki darovali po načelu: »Naj ne ve levica, kar da desnica.« Pri obnovi umetnin pa je del računov pokrila Občina Grosuplje, del pa Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsi zneski skupaj v tolarjih močno presega osemmestno število.

Jože Miklič

Del ekipe pri pleskanju prezbiterija.

Prepleskana kapelica in restavriran Marijin kip v Zagradcu

Po zaslugi mojega soseda Jožeta Hrena, ki se je odločil, da bo dal obnoviti oplesk in restavrirati kip Marije z Jezusom v kapelici ob vaškem križišču na začetku vasi Zagradec, je bila večina teh del opravljenih pred praznikom Marijinega vnebovzvetja. Obnovo kipa je opravil slikar Jože Žbogar iz Luč. Za obnovo kipa in materialne stroške pleskanja pa so sredstva prispevali vaščani.

Sicer pa je bila kapelica temeljito obnovljena in prekrita z bobrovcom že pred nekaj leti.

Na sliki: Trenutek, ko sta Jože Žbogar in Jože Hren postavila prenovljeni kip nazaj na oltar v kapelici.

Jože Miklič

ZAKLJUČEK PRVEGA »AKADEMSKEGA« LETA UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

V torek, 31. maja 2005, smo na Jurčičevi domačiji na Muljavi slovesno sklenili prvo leto Univerze za tretje življenjsko obdobje.

Svečanosti se je udeležilo okoli 200 slušateljev. Prislunili smo nagovoru vodji Univerze Tatjani Lampret in obema županoma občin Grosuplje in Ivančna Gorica. Sledil je pester kulturni program. V njem so sodelovale pevke ŽPZ Lastovke KD Teater Grosuplje.

Razveselil nas je tudi Krjavelj s svojo šegavostjo in trmasto kozo. Slikarke so sodelovale v likovni delavnici, Ex tempore Muljava 2005 od 28. do 29. maja. Svoje mojstrovine so razstavile na ta dan v Galeriji na Jurčičevi Muljavi. Glasbenice iz »Mazajev« glasbene skupine so se po letu dni učenja na citrah, uspešno predstavile. Slušatelji nemškega krožka so se tudi pripravili za nastop z glasbeno točko v nemščini. Ogledali smo si Jurčičevo domačijo in ob kosilu v naravi prijetno kramljali, kljub deževnemu vremenu.

Še nekaj statistike:

Na voljo so bili programi učenja jezikov, angleščine in nemščine in to začetni in nadaljevalni krožki. Vključenih je bilo 34 slušateljev. Veliko zanimanja je bilo za krožek računalništva, ki ga je obiskovalo 24 slušateljev na prvi in drugi stopnji zahtevnosti. Tudi pri krožku umetnostne zgodovine je bilo vedno prisotnih do 15 članov, prav tako pa tudi pri krožku domoznanstva in etnologije. Nadvse pa so bile vztrajne in navdušene »slikarke«. Ustvarjale so vsako sredo dve uri, priredile so več samostojnih razstav in v mesecu maju so celo odšle na Kras, kjer so v naravi preživele dva ustvarjalna dneva. Gospod Dušan Mazaj je bil mentor krožka za učenje citer. Učne ure so individualne in se jih je udeleževalo 10 nadebudnih glasbenic.

Poleg študijskih krožkov so bila vsak drugi in četrti četrtek v mesecu organizirana zanimiva predavanja z aktualnimi družbenimi temami. Po novem letu je bilo organiziranih več delavnic, raziskovali in potovali smo po Sloveniji.

V oktobru bodo slušatelji angleškega jezika odšli na študijsko izpopolnjevanje v London za štiri dni. Pridružite se nam, povabite prijatelje in znance!

Andreja Smolič

Zavzeto smo poslušali Krjavlja.

Za obloženo mizo je prijetno kramljati.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE GROSUPLJE vabi svoje člane in vse, ki želijo zrela leta preživeti aktivno, v četrtek, 13. oktobra 2005, ob 9. uri v Kulturni dom Grosuplje na svečani pričetek novega »študijskega leta«.

Za dejavno in polno življenje starejših!

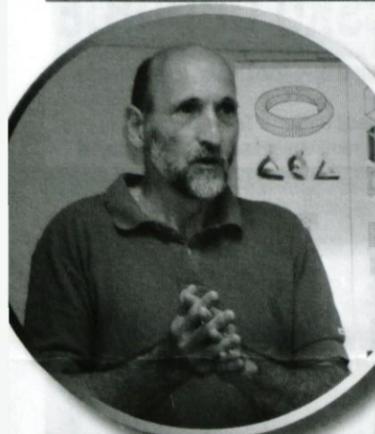

2. KIPARSKI SIMPOZIJ: GROSUPLJE MESTO KIPOV

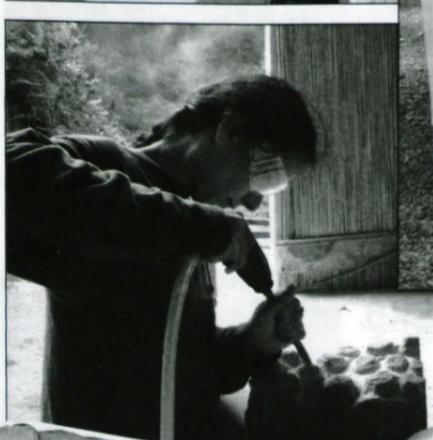
V junijski številki Grosupeljskih odmevov smo že predstavili kiparje in njihove načrte, s katerimi sodelujejo na letošnjem 2. kiparskem simpoziju Grosuplje – mesto kipov. S kiparskimi deli so začeli 22. avgusta na območju Grajskega vrta Boštanj, v teh dneh, ko zaključujemo redakcijo za septembrske Grosupeljske odmeve, pa se bo tudi končalo to srečanje. V oktobrskih Odmevih bomo tako že lahko predstavili lokacije, kamor bodo kipe med tem časom postavili, obenem pa bomo lahko pisali tudi o slavnostni prireditvi, ki jo pripravljajo ob tej priložnosti.

Poleg petih kiparjev - Boštjana Drinovca, Ervina Potočnika, Boštjana Potokarja, Jurija Smoleta in Alenke Vidrgar, ki bodo izdelali vsak svoj kip oziroma skulpturo iz kamna, so v okviru simpozija pripravili tudi kiparske in fotografske delavnice ter delavnice prostorskega oblikovanja, katerega se je udeležilo poleg otroških radevednežev tudi nekaj odraslih, med njimi tri študentke likovne akademije. Ena od študentk se je že doslej ukvarjala s keramiko, zdaj pa se je »spopadla« s kamnom. Delavnice so vodili kiparji Lučka Koščak, Drago Vit Rozman in Jiří Kočička.

V četrtek, 8. septembra, je v okviru simpozija bilo v galeriji Grad Boštanj tudi strokovno predavanje akademskega kiparja Marjana Drevca z naslovom Problematika polja in prostora v kiparstvu. Predavanje je bilo zelo strokovno zahtevno in je govorilo predvsem o interpretaciji tridimenzionalnega prostora v dvodimenzionalnega z dodatno dimenzijo časa, ki ji nekateri (med drugim tudi fiziki) pravijo četrta dimenzija. Ob tem predavanju smo lahko le zaslužili, s kakšnimi vprašanji se srečujejo umetniki, ko želijo prestopiti prag od običajnega obrtništva v prostor umetnosti. Za nekatere razlage se ukvarjajo tudi z matematiko, geometrijo ali pa s filozofijo in še nekaterimi drugimi

vedami, pa četudi gre največkrat samo za upodabljanje iluzij, uravnovežitev in izpolnitev prostora ter navidezno gibanje. Osnovno koordinacijo na simpoziju vodita Staša Kokot z Zavoda za kiparstvo in Ljubljani in Mojca Lovšin z Občine Grosuplje.
Jože Miklič

»KRALJE IMAMO UPODOBLJENE...« ali: HALŠTATSKA DOBA BI SE MORALA IMENOVATI MAGDALENSKA DOBA Nova knjiga o magdalenskogorskih izkopaninah

Magdalenska gora, 9. septembra – Turistično društvo Magdalenska gora je v petek, tik pred šmarnim farnim žegnanjem in ob peti letnici svojega delovanja, pripravilo predstavitev knjige **Železnodobne gomile na Magdalenski gori**. Knjigo so predstavili: avtorja **Snežana Tecco Hvala** in dr. **Janez Dular** ter urednik knjige dr. **Peter Turk**. Knjiga, ki je bila izdana letos z lansko letnico, je prevedena tudi v nemški jezik, zato nosi tudi nemški naslov **Eisenzeitliche Grabhügel auf der Magdalenska gora**. Poleg omenjenih avtorjev je v Cobissu navedena kot avtorica tudi **Eva Kocuvan**.

Arheološka izkopavanja so se na Magdalenski gori začela že v 19. stoletju, ki pa so se končala, ko je pri izkopavanju prišlo do porušenja približno tri metre visoke zemljine v gomili, ki je pri tem zaslula mladega domačina in je zaradi tega umrl. O najdbah na Magdalenski gori smo v Grosupeljskih odmevih že precej pisali. S svojimi prispevki se je vključil tudi domačin, arheolog Gregor Štibernik. Našim bralcem pa je tudi precej poznano, da je na Magdalenski gori največ situl starinokop Jernej Pečnik in da je velika izkopavanja z natančno tehniko in previdnim odkopavanjem ter popisovanjem in fotografiranjem pred prvo svetovno vojno vodila vojvodinja Marija Mecklenburška.

Nekaj gradiva o Magdalenski gori je bilo objavljeno leta 1992 tudi v knjigi nedavno umrlega patra Lojzeta Štrublja o šmarni župniji iz prakorenin v drevu današnjih dni. V knjigi Lepote in zanimivosti Grosupljega in okolice pa je že pred desetimi leti prof. Jakob Müller zapisal, da je več kot 600 najdenih predmetov shranjenih v Narodnem muzeju v Ljubljani. Večina jih je tam ležalo shranjenih le v depojih in so za širšo javnost nedostopni. Veliko izkopanih je shranjenih tudi v Naravoslovnem muzeju na Dunaju, nekaj tudi v Peabody muzeju v Cambridgeu in Ashmolean Museumu v Oxfordu, največ pa v Harvardu v ZDA. Zato radi pritrđimo, da so nekdanji arheologi več izkopali kot pa so v današnjem času sposobni proučiti in predstaviti javnosti. O tem, zakaj je tako, je kar nekaj zgodb, ki pa so dokaj klavrne v tem pogledu, da dejansko nimamo spravljene skoraj ničesar doma – in situ, kot bi se strokovno reklo. Prva taka klavna zgodba se tiče že starinokopa Pečnika, ki se je pogajal s takratnim ljubljanskim muzejskim vodstvom, a mu ni hotelo izplačati stroškov izkopavanja, zato jih je prodal na Dunaj. Druga zgodba pa se dotika dediščine vojvodinje Mecklenburške. Po prvi svetovni vojni bi jo morala takratna jugoslovanska oblast odkupiti, pa jo je raje prepustila, da je bila nato 1934 leta prodana na dražbi in je tako odšla v Ameriko.

Dolgo časa je bila Magdalenska gora tudi potisnjena v senco drugih železnodobnih najdišč in halštatskih središč na Dolenjskem, predvsem Stične in Novega mesta, pa tudi Vač. Veljalo je, da je bilo to naselje premajhno, čeprav so že vrsto let obstajale različne študije, narejene v glavnem v tujini. Med še posebej zanimive ugotovitve spadajo trditve, kakšna je bila podoba prebivalca Magdalenske gore, Magdalenca. Snežana Tecco Hvala je takole povzela: »Bil je dokaj visoke rasti, precej močne postave in ne ravno mišičast. Imel je jajčasto-ovalno oblikovano glavo, s širokim in topim

čelom, z močnim nosom, spodnjo čeljust je imel rahlo pomaknjeno naprej.« Po topoloških izsledkih je bila tukajšnja skupnost mešana z značilnimi alpskimi potezami, vendar še z nekaterimi drugimi značilnostmi, kot na primer močan nadočesni obok.

Moški so umirali povprečno pri 41 letih, nekateri tudi nasilne smrti. Imeli so tudi nekatere zdravstvene težave (močan karies na zobovju). Ženske so umirale že pri 31 letih, kar je bilo verjetno posledica raznih težav pri porodih in težkega dela. Družba je bila že razslojena, noša pa se je od drugih noš na Dolenjskem razlikovala predvsem po trikotnem pokrivalu. Tudi med ženskami so bile že velike razlike. Najbogatejše so imele v grobovih dodane številne zapestnice, ogrlice, fibule in drugo okrasje. Med njimi so bile že takrat tudi »prav posebne dame«.

Na Magdalenski gori je bilo najdeno največ situl. Ena med njimi pa ima celo štiriprasovno (štiripasovno) okrasje - največ, kar je bilo do zdaj najdeno kjerkoli. Na enem od prizorov je iztolčena umestitev oziroma zamenjava vladarja. Poleg stoji ženska, ki ponuja pijačo. Zadaj je že pripravljena daritvena žival. Ob tem dogodku je treba še posebej omeniti trditve, da tako močnega kralja z nasledstveno dinastijo ni bilo v vsej Evropi na območju takrat živečih Venetov od zahodne obale Pirenejskega polotoka do južne Tirolske, pa globoko v prostore sedanjih držav na vzhodu današnje Slovenije. Vsa doba je trajala približno 1000 let, ne vemo pa, koliko časa so živele posamezne dinastije vladarjev. Arheologi predvidevajo, da se je v eni taki dinastiji zvrstilo kar precej vladarjev, saj je v velikih gomilah najdeno tudi več okostij na različnih horizontih.

In čeprav so ti arheološki kraji na Dolenjskem poimenovani »cvetoča obdobja kranjskega halšatata«, se zares lahko vprašamo, ali je z imenom halštatska doba sploh pravilno poimenovana, saj bi se morala imenovati magdalenska doba. Če pa se še poskušamo ozreti v takratni čas, ugotovimo, da je Magdalenska gora zares nudila primerno lokacijo, ki je omogočila, da se je takšna skupnost lahko razvila. V bližini so bili (manjši, a dovolj veliki) rudniki svinca in železove rude ter s tem povezana metalurška proizvodnja, zelo primerna kmetijska pokrajina z dovolj velikimi vodnimi viri. Poleg tega ima lokacija strateško lego na vrhu primerne hriba in v bližini pot, po kateri se je vedno bolj razvijal promet od Baltika proti stari Grčiji, pa tudi po sekundarnih poteh proti Jadranskemu morju. Pri tem je prihajalo tudi do izmenjave oziroma trgovanja z blagom in znanjem med potujočimi ljudstvi.

Skratka: Obeta se zanimivo bra-

Snežana Tecco Hvala

Dr. Janez Dular

Urednik dr. Peter Turk

nje za vse, ki nas pritegnejo arheologija, zgodovina in nasploh prepoznavnost našega prostora. In še nekaj podatkov o knjigi: Velika je 335 x 246 mm in obsega 182 strani in 5 zganjenih prilog, stane pa 14.000 sit. Pri izdaji knjige je finančno sodelovala tudi Občina Grosuplje.

V kulturnem programu ob predstavitvi knjige so nastopili kot povezovalka programa Lea Janežič, predsednik TD Magdalenska gora Marko Janežič, violonistki in Vokalna skupina Viva vox.

Jože Miklič

OBNOVLJENA ARHEOLOŠKA POT NA MAGDALENSKI GORI

V okviru načrtnega urejanja ter uveljavljanja kulturne in naravne dediščine je Občina Grosuplje v letu 1998 urenila arheološko pot na Magdalenski gori. Pot je urejena tako, da nas popelje skozi celotno takratno naselbino. Dva kilometra dolga pot je opremljena z osmimi informativnimi tablami, ki nam nazorno opisujejo takratni način življenja in urejenost železnodobnega gradišča.

Vandalizem in vremenski vplivi so botrovali, da so bile table uničene in nepregledne. V letošnjem letu je Občina Grosuplje obnovila informativne table. Turistično društvo Magdalenska gora pa je poskrbelo za označitev poti.

Uroš Perme

NOVO ODPRTI AVDIO VIDEO SERVIS

GABER

**PETER KASTELIC s.p., PARTIZANSKA 8
1290 GROSUPLJE, nasproti Železnine
Servisiramo:**

TV, video, radio, HI-FI aparate, kamere, ...
tel.: 041-774-274

del. čas: pon., sre., pet. 9-12 in 14-16

Ildrijska čipka in visoka moda

Grosupeljska modna oblikovalka Renata Rudolf je s svojo modno kreacijo v Ildriji prišla v ožji izbor.

Rdeča obleka in bela čipka Renate Rudolf. – foto Andrej Rudolf

Od 18. do 27. avgusta je potekal v Ildriji 24. festival ildrijske čipke, ki je letos prvič uvrstil v svoj program tudi modne kreacije z ildrijsko čipko.

Decembra 2004 je izšel razpis za zahtevo, da 30 % oblačila predstavlja ildrijska čipka. Renata Rudolf se je prijavila s 7 skicami in med 47 oblikovalci s 100 poslanimi idejami je komisija izbrala tudi njeno rdečo obleko s širokim pasom belih ildrijskih čipk.

Razpis ji je predstavljal poseben izziv, je povedala. Preje teh čipk ni poznala, zato se je najprej seznanila z značilnimi materiali in vzorci, kot so ribice, široki ojačani risi. Pri kreaciji se je strogo držala značilnih ildrijskih vzorcev. Ker je čipka kraljevske lepota, si je zamislila v laseh tiaro, po meri manekenke in v barvi obleke je oblikovala tudi čevlje in torbico, ki je tudi okrašena s čipkami v enakem vzorcu kot pas na obleki.

Strokovni žiriji je bila v prvem krogu njena kreacija tako všeč, da se je pojavljala v vseh časopisih. Izmed 17 izbranih je pet kreatorjev odstopilo, ker nismo sami zmogli vseh stroškov. Manekenko, vizažista, blago, čipke, klekljarico s certifikatom za izdelavo čipk, vse to so si morali oblikovalci preskrbeti sami, da so lahko nastopili na modni reviji v Ildriji. Prav tako si je gospodična Rudolfova sama poiskala sponzorje, pomagala pa je tudi občina. Na skici si je zamislila obleko z zlato čipko, pa so jo poučili, da so originalne ildrijske čipke narejene iz bele bombažne ali lanene preje, zato se je odločila za tradicionalno belo barvo.

Komisija na modni reviji, ki ni bila sestavljena iz strokovnjakov za čipke, je izbrala za miss ildrijske čipke kreacijo s črno čipko, ki sploh ni značilno ildrijska, zato se v mnogih časopisih še vedno pojavlja prelepa rdeča obleka z belo ildrijsko čipko.

V Ildriji so hoteli čipko dvigniti na nivo ekstravagance in ta ildrijski izdelek si to res zasluži. Gospodična Renata Rudolf v svojem modnem salonu v Grosupljem, po tej zanimivi izkušnji v Ildriji, uveljavlja vse pogostejše tudi čipke v svojih kreacijah predvsem za poroke, razmišlja pa tudi o širši ponudbi.

Marija Samec

OGLED RAZSTAVE PRAZNIK SITUL

Razstavo Praznik situl si je v Narodnem muzeju v Ljubljani ogledalo precej skupin in posameznikov iz občine Grosuplje. Nekaj članov Županove jame - turističnega in okoljskega društva Grosuplje se je postavilo okoli vitrine s ciborijem iz bogatega ženskega groba z Magdalenske gore. - foto D. Samec

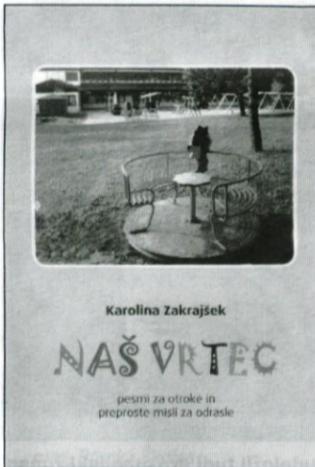
NAŠ VRTEC – PESMI ZA OTROKE IN PREPROSTE MISLI ZA ODRASLE KAROLINE ZAKRAJŠEK

Karolina Zakrajšek je sredi maja letošnjega leta izdala že svojo šesto knjigo, tokrat izbor otroških pesmi in preprostih misli za odrasle.

V uvodu avtorica pove, da so jo v decembru 2004 povabili v vrtec, da bi otrokom povedala, kako so včasih otroci doživljali božička, dedka Mraza in Miklavža. Otroci so zvedavo spraševali, da so jo kdaj spravili celo v zadrego. Tedaj je pomislila, da pesniške zbirke za otroke pa še ni izdala.

Nastala je zbirka pesmic, ki pripovedujejo o otroškem doživljanju sveta, njihovih igrah in učenju. Knjigo lepšajo zanimive in duhovite fotografije otrok.

Marija Samec

IZGUBLJENI ČEVELJČEK

Miha čevljar zubi, pentlje si zavezal ni. S pentljami ni kar tako, brez učenja ne bo šlo.

Miha hitro se uči, kako se pentljo naredi. Ne bo več mali bosopet, naredil pentljo je za pet.

PRVI LIST PAPIRJA

Svinčnik in list papirja nas navdihuje in pomirja. So barvice lepe, kar se da in vsak po svoje že packa.

Tinka riše velike luže, ribe in žabe.

Miha rože in vrtno polže.

Neža mucko in kužka, pa svojo mamo, hruške in jabolka, vse, kar radi imamo.

MISLI ZA ODRASLE:

Naš svet ni samo levo in desno. Brez spodaj in zgoraj nas ne bi bilo.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE IN BRALNI KLUB NA ČAVNU

V soboto, 16. julija 2005, ob 7. uri zjutraj smo se odpeljali izpred železniške postaje v Grosupljem z avtobusom in ker je bilo preveč udeležencev, še v kombiju.

Članice Študijskega bralnega krožka so pripravile kulturni del sporeda, magister farmacije gospod Jože Kukman pa turistični in zdravilski del izleta.

Že takoj po odhodu – na poti proti Logatcu – je mikrofona začel romati iz rok v roke. Najprej smo poslušali o furmanih, ki so tvorili po cestah od Dunaja preko Vrhnike, Logatca, Postojne do morja in Trsta. Namenjeni smo bili tudi v hribe in v Vipavsko dolino, zato smo zapeli nekaj Gregorčičevih pesmi. Bili smo se prvemu postanku pri rimski utrdbi v Lanišču pri Hrušici, zato je mikrofona prevzel gospod Kukman. Med ogledom trdnjave smo se seznanjali tudi z zdravilnimi zelišči, ki so rasla po travniku.

Daljši postanek smo si privoščili v Hrušici, kjer je še dobro vidno obzidje rimske utrdbe, ki je odigrala vidno vlogo leta 394 v bitki med zahodnim in vzhodnim rimskim cesarjem, med Evgenijem in Teodozijem. Cesta teče po trasi nekdanje rimske ceste in tu so se pomikale rimske čete in se spopadle pri Mrzli reki, Hublju, med Ajdovščino in Vipavo.

Naslednji postanek pri Skrapljah pod Sinjimi vrhom nas je spomnil, da imamo tudi pri nas doma take kraške oblike, le ne znamo jih predstaviti in pokazati svetu.

Iz Otlice smo se odpravili proti Otliskemu oknu. Po polurni hoji med cvetočimi travniki, polnimi zdravilnih zelišč, smo prišli do preluknjane skale, skozi katero se vidi Ajdovščina.

Po legendi jo je zvrtil hudič, ki je hotel premakniti Čaven, da bi dobil pod njim skrito zlato.

V Predmeji so nas pričakale članice kulturnega društva. Zapele so nam nekaj pesmi in nam postregle s kislim mlekom in različnimi siri, ki smo jih lahko tudi kupili.

Gozdna pot nas je pripeljala do kočice pod Čavnom. Spustili smo se po poti sredi cvetočega travnika in kmalu naleteli na rumeni svišč, ki je šele začel cveteti. Rastlina je zaščiten in zato je ohranjena na tem področju kljub množici ljudi, ki ga je prišla gledat. Nabrali smo si zelišč po nasvetu gospoda Kukmana.

V Ajdovščino smo se odpravili po slikoviti cesti s tuneli, ponekod vsekanimi v živo skalo. Načrt je napravil gozdarski inženir Jožef Ressel. Na griču nas je čakalo naše najmanjše mesto Vipavski križ. Prijazni menih kapucin nas je sprejel v cerkvi, povedal nekaj o zgodovini mesta, reda, cerkve in gradu. Popeljal nas je po samostanu, pokazal bogato knjižnico in 5 knjig pridige Janeza Svetokriškega Sacrum promptuarium – Sveti priručnik.

Po kosilu v Dobravljah pri Sivem Čavnu smo si ogledali še Zemono, letni dvorec grofov Lanthierjev in Vipavo. Na pokopališču smo se ustavili ob dveh egipčanskih sarkofagih iz porfirja, ki jih je iz Egipta pripeljal še avstrijski veleposlanik Lavrin. V bližini je tudi nagrobnik, ki ga je izdelal France Kralj. Sprehodi smo se do mnogih vipavskih izvirov, mimo parka, ki ga je oblikoval Jože Plečnik, si ogledali čudovito cerkev in občudovali mir in tišino v tem mestu voda in mostov. Še najboljši sladoled po nasvetu gospoda Kukmana in poslovlili smo se od prelepe Vipavske doline. Na vetrobranskem steklu pa so se pojavile prve kaplje dežja.

Marija Samec

Novosti iz domoznanske zbirke - 6

Ferenc, Mitja: Prikrito in očem zakrito :

prikrita grobišča 60 let po koncu druge svetovne vojne, Celje, Muzej novejšje zgodovine, 2005.

Avtor je opredelil grobišča, jih evidentiral in kategoriziral (jame, rudniški jaški, protitankovski jarki, kraška brezna). Preveril je tudi status in narodnost žrtev (Hrvat, Črnogorci, Srbi, Nemci, Italijani, Slovenci). Grobišča v naših krajih in bližnji okolici so: Stohan 1, 2, Koščakov hrib, Bliska vas nad Polico, Polica, Trontljevo brezno; v občini Dobrepolje v Mali vasi; v Ivančni Gorici ni evidentiranih grobišč.

Opozoril je na neurejenost množičnih grobišč in razmišljal o enotnem simbolnem znamenju ter simbolni označitvi. Za zaključek je zapisal: "Dokler ne bomo pokopali vseh mrtvecev, ki jih sploh lahko, nihče od nas ne bo povsem brez krivde, torej tudi brez slabe vesti ne. Vest ve, četudi zavest noče vedeti."

Pipan, Tanja: Epikarst – a promising habitat : copepod fauna, its diversity and ecology : a case study from Slovenia (Europe), Postojna, Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU: Ljubljana, Založba ZRC, 2005.

Avtorica je raziskovala živalski svet v 6 jamah: Postojnski, Pivki, Čmi, Škocjanski, Dimnici in tudi v naši Županovi jami. V vseh jamah je v posebne posode naložila vodo in preverjala prisotnost živih bitij. V knjigi so tabele s številčnim prikazom mikroskopskih živali. Hkrati je ugotavljala tudi onesnaženost voda, ki pronicajo v podzemni svet.

Raztresen, Marjan: 101 slovenska prepoznavnost, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2005. (Zbirka Slovensko izročilo).

Avtor se sprehodi med slovenskimi značilnimi rastlinami, jedmi, kraji, gorami, jezeri, gradovi, ljudmi in dogodki, ki pripomorejo k slovenski prepoznavnosti. Iz naših krajev je izbral: Blagajev volčin – kraljeva roža, poimenovala po Ursiniju Blagaju, na Boštanju rojenem rojaku.

Brinjevec – mirovni napitek Jožeta Borštnika s Krke. Mir je za svet enako zdravilen, kot je za zdravje človeka pomemben brinjevec. Pijačo je pošiljal državnikom po vsem svetu. Proteus – skrivnostna človeška ribica. Iz kraškega izvira pri Stični je človeško ribico dobil naravoslovec in popotnik iz Ildrije Janez Anton Scopoli in jo posredoval Charlesu Linneju, ta pa je vest o čudni živali ponesel v svet.

Stiški rokopis – pravadna slovenska beseda. V 15. stoletju je v Stični nastal zapis, ki vsebuje molitev pred pridigo, molitev Pozdravljena kraljica, dva ob-

vila vodo in preverjala prisotnost živih bitij. V knjigi so tabele s številčnim prikazom mikroskopskih živali. Hkrati je ugotavljala tudi onesnaženost voda, ki pronicajo v podzemni svet.

Raztresen, Marjan: 101 slovenska prepoznavnost, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2005. (Zbirka Slovensko izročilo).

Avtor se sprehodi med slovenskimi značilnimi rastlinami, jedmi, kraji, gorami, jezeri, gradovi, ljudmi in dogodki, ki pripomorejo k slovenski prepoznavnosti. Iz naših krajev je izbral:

Blagajev volčin – kraljeva roža, poimenovala po Ursiniju Blagaju, na Boštanju rojenem rojaku.

Brinjevec – mirovni napitek Jožeta Borštnika s Krke. Mir je za svet enako zdravilen, kot je za zdravje človeka pomemben brinjevec. Pijačo je pošiljal državnikom po vsem svetu.

Proteus – skrivnostna človeška ribica. Iz kraškega izvira pri Stični je človeško ribico dobil naravoslovec in popotnik iz Ildrije Janez Anton Scopoli in jo posredoval Charlesu Linneju, ta pa je vest o čudni živali ponesel v svet.

Stiški rokopis – pravadna slovenska beseda. V 15. stoletju je v Stični nastal zapis, ki vsebuje molitev pred pridigo, molitev Pozdravljena kraljica, dva ob-

razca splošne spovedi in velikonočno pesem Naš gospod je od smrti vstal.

Z domišljijo na potep 2004/05,

Bevke, Smart team, maj 2005. V veliki skupni knjigi zgodb, ki jih pišejo osnovnošolci in jih uredniki založbe Smart team združijo v debele knjige, je sodelovala tudi OŠ Brinje iz Grosuplje. Mentorica Sonja Psaltirov je na razpis založbe poslala zgodbo **Marine Karnelut** ti Zakletki grad – grad zabave.

Ustavjalne delavnice.

Zbirka načrtov za bogatitev pouka tehnike in osnovni šoli, Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 2005.

Pod uredništvom Grosupeljskega **Mihe Zorca** je nastal priručnik za obogatitev pouka tehnike in osnovni šoli. Dobrašen del idej je prispevala **Darja Zorec**, nekaj tudi sam urednik, npr. kako se izdelava papirmatega snežaka, lutko, zložljivi stolček ...

Magistro **Bredo Škrjanec** srečujemo kot urednico ali pa kot avtorico spremnih besed h katalogom umetniških del. V knjigi **Simultanke** – ustvarjalni svet Sonie Delaunay je napisala življenjepis slikarke in oblikovalke tkanin, ki se je uveljavila tudi v svetu mode.

Marija Samec

LASTOVKE PELE V LJUBLJANI

V zadnji avgustovski soboti so bile naše pevke LASTOVKE povabljeni na enodnevno kulturno prireditve v Ljubljano, na ŠPICO. To je tisti del Ljubljane, kjer se Ljubljani razcepi še na Grubarjev kanal.

Sodelovale oz. pele so na razstavi različnih umetnikov, slikarjev, kiparjev. Klub dežju, ki je tik pred začetkom nastopa začel groziti, pa kmalu pojenjal, je bil njihov nastop treh pesmi z velikim aplavzom odlično sprejet. Nastopala je tudi pihalna godba iz Zaloga.

To je bila enodnevna kulturna prireditve, ŠTRIKARTA, zanimiva sobotna popestritev pod milim nebom.

Marjan Trobec

PODGORA V DOBREPOLJU: SLIKARSKA RAZTAVA EX TEMPORE

Slikarka Saša Strnad in Janez Adamič, aktivna v Turističnem društvu Podgora, ob odprtju razstave po zaključku slikarskega Ex tempora 2005 v Dobrepolju.

V nedeljo, 21. avgusta 2005, sem se odpeljal v Dobrepoljsko dolino. To, da imam nekaj sorodnikov in prijateljev tudi v tej dolini najbrž že veste. Ne veste pa, da sem dober teden pred omenjenim datumom prejel prijazno povabilo naj se udeležim odprtja slikarske razstave ob zaključku Ex tempora, ki so ga organizirali dobrepoljski zanesenjaki, združeni v Turističnem društvu Podgora. Ker pa so se lani s podobno razstavo udeležili prav isti organizatorji v galeriji Grad Boštanj, sem si dejal, da si je treba vso stvar pogledati na kraju samem. Pozitivno presenečenje je bilo popolno.

Tiste nedelje je bilo nekoliko slabše vreme, a je ravno tistih nekaj uric celo sonce pomežikovalo vsake toliko časa skozi oblake. Razpoloženje med zbirajočimi se ob brunarici pri Koritih je bilo vedno bolj domače in sproščeno. Med zbranimi sem srečal kar nekaj znanih obrazov, med njimi tudi dobrepoljskega podžupana, slikarje Štefana Horvata, Sašo Strnad, Staneta Jarma, pa svojo nekdanjo sodelavko dr. dr. Branko Berce Bratko, umetnostno zgodovinarico, ki zdaj dela v strokovnih službah Državnega zbora RS, in svojega sodelavca v sedanji službi, za katerega sploh nisem vedel, da ga zanima slikarstvo. Me sodelujočimi slikarji na Ex temporu so se ob odprtju razstave zbrali vsi sodelujoči. Med organizatorji pa sta bila še resen in zagnani Janeza Adamič ter zgovorna in preudarna Pavlina Novakova, ki je povedala nekaj o pripravi slikarskega srečanja, o Podgorcih in o sami pripravi razstave, ki včasih rada tudi kaj napiše v dobrepoljski časopis.

Zbrani slikarji iz raznih krajev v Sloveniji v brunarici Pri koritih.

Po stenah in na nekaj slikarskih stojalih so bile "na ogled postavljene" slike, ki so nastale nekaj dni pred tem. Sledilo je dogajanje po scenariju kulturnega programa ter predstavitev in kritika izpostavljenih slikarskih, ki ta jo opravila uradno imenovana dva likovna kritika. Na koncu je sledilo še Sašino povabilo k bogato obloženi mizi in na kozarček rubinsko rdečega cvička.

Skratka: Vse je bilo tako, kot je ob takih priložnostih običajno. Če pa k temu povemo, da so turistično društvo Podgorci ustanovili pred sedmimi leti in da so začeli praktično iz nič, da so morali najprej poskrbeti za ustanoviteljske in registracijske zadeve, da je bilo treba najprej pripraviti in sanirati okolico z izviro, da so morali nato postaviti brunarico in da zdaj že vsako leto poleg slikarskega Ex tempora pripravijo tudi pohod z baklami na Kamen vrh, organizirajo tradicionalno Srečanje prijateljev in družin v juniju, pa Miklavžev sejem v začetku decembra, saj imajo v vasi cerkev sv. Miklavža, za katero so prav tako lepo poskrbeli, da zbirajo starine, s katerimi želijo postaviti muzej in občasno oživitev vaške gostilne, pa da so v letu 2000 prejeli priznanje občinske turistične zveze in v naslednjem letu še najvišje priznanje Turistične zveze Slovenije - in na koncu, da vas šteje le nekaj nad sto prebivalcev, potem - samo kapo dol. O umetnikih in slikarski razstavi pa bomo v Odmeve napisali kaj več, ko bo razstava naslednje leto spomladi prišla spet v galerijo Grajskega vrta pod Boštanjem. Do takrat pa naj Grosupelčani in pristojni le nekoliko razmislijo, s kakšnimi vatli meriti kulturo.

Jože Miklič

GROSUPELJČANI NA ZELENH VALOVH

Fotoreportaža s praznovanja Radia Zeleni val

Voditeljica Tjaša Hrobat in direktor radia Boris Peterka.

Ekipa Radia Zeleni val ob slavnostnem trenutku, ko so v soboto, 20. avgusta, rezali desetdelno torto.

Praznovanja obletnice radia se je udeležil tudi grosupeljski župan Janez Lesjak.

Big-Band Grosuplje je »zagovarjal« predvsem jazz glasbo.

Brendi je s »svojima sodelavcema« ljudi zabava že v četrtek, 18. avgusta.

Življenje z muzikantom DARINKI KOVAČ NAGRADA ZA NAJBOLJŠE BESEDILO

Kaj so to počitnice, sem prve počitniške dneve vprašala Darinko in Jožico Kovač, članici narodno zabavnega kvinteta Polka punce, potem ko sta v prijetnem pogovoru nanizali, kaj vse ju čaka v počitniških dneh. In ko smo se v zadnjih dneh iztekajočih počitniških, zanje delovnih dneh spet srečale, sta dekleti kar žareli od mladostniškega zanosa in veselja.

»Počitnice so bile delavne, da že dolgo ne tako, pa vendar nama je bilo zelo lepo,« sta povedali skoraj v en glas dekleti, ki že dolgo časa ne poznata več mladostniškega lenarjenja. Odkar sta se predali glasbi, jima je vsak trenutek dragocen, natančno imata preračunano, kako izkoristiti čas, ki jima ostaja ob šolskih obveznostih. Letošnje počitnice pa je še posebej zaznamoval Darinkin uspeh, ki se ga veselita obe. Prejela je namreč nagrado na zamejskem festivalu Števerjan 2005 za najboljše besedilo - Življenje z muzikantom.

Oči ji živahno žarijo, ko steče pogovor o uspehu, o katerem pravi, ni sanjala ni. »Le kako tudi bi,« pravi, »kako bi med enaindvajsetimi sodelujočimi, mnogimi z daljšim stažem na področju pisanja besedil in dobri mi besedili, sploh lahko pomislila na svoj uspeh,« se skromno sprašuje to mlado dekletce. In na vprašanje, kaj je bilo tisto, kar je prevzelo žirijo pri odločitvi, pove: »To, da je bilo besedilo napisano tenkočutno in resnično!«

»Med rožami na oknu, zadnji žarki se love, že vračajo se k soncu, še en dan poslavlja se. Bojim se tega mraka, te noči, ki pride z njim, samote, ki me čaka predno žalostna zaspim.

Na hitro boš poljubil me na pragu in objel, nato se boš izgubil, s sabo vrisk, veselje vzeli. Življenje z muzikantom, da je svetlo, mislijo, skrbi v nočeh samotnih, oh, za te pa ne vedo...

Življenje je trenutek, ko človek vsak je rad z nekom, zato bojim se zate, kadar je prazen dom... Vem, da si usojen meni skupaj z muziko; Ne glej me, saj razumem, da bi vse dal za njo.

Prebiram njene nežne stihe in se tudi sama sprašujem, kako dekletce pri sedemnajstih letih lahko tako globoko resno življenjsko razmišlja. Mor-da pa je to tudi posledica ukleščeno-sti v svet glasbe in trdega dela... Le koliko njenih vrstnic ji lahko sledi v razmišljanju in doživljanju. Kajti, brez doživljanja ni iskrenih misli...

»Nagrada me je tako presenetila, da enostavno nisem vedela, kaj se dogaja okrog mene in sprva sploh nisem znala iti na oder,« pove odkrito

Darinka, kot da podoživlja tiste dneve, Jožica pa se prijetno smehlja.

In potem jo je nagrada le še vzpodbudila k nadaljnjemu delu... »Kar nekaj novih besedil sem potem napisala, saj sem dobila nova naročila,« je povedala povsem vsakdanje, ne pričakujoč, da me bo s tem presenetila. Presenetila je namreč moje prepričanje, da se besedila za pesmi porodijo čisto nek poseben trenutek, ne pa, da ga napišeš po naročilu.

»V narodno zabavni glasbi je pač tako!« je prepričljiva navkljub mojim dvomom. Naročniki ponavadi prepu-stijo izbiro vsebine, če pa imajo iz-recno željo, jo poizkusim upoštevati. Kadar pišem tekste za nove ansamble, katerih stila ne poznam, najprej poslušam njihovo obstoječo glasbo. Tako je potem lažje!« raz-laga Darinka.

Njen svet glasbe je resničnost, do-godki iz življenja. Zato pa veliko raz-mišlja in z budnimi očmi spremlja svet okrog sebe. Zato so poti v nara-vo, stran od hrupa in mestne brez-čutnosti tisto pravo, kjer lahko raz-mišlja in kjer se rojevajo novi stih... Še veliko takšnih trenutkov, Darinka!

Sicer pa so dekleta delovne počit-nice združile tudi s prijetnim. Ve-liko, pravijo, so nastopale v Avstriji, kjer je bilo ob jezerih zelo lepo. Pod-nevi so se kopale, uživale počitni-ške radosti, zvečer in pozno v noč pa so bile spet »Polka punce«, vsa-ka s svojim instrumentom in svoji-mi pesmimi.

Toda počitnice se iztekajo, pove-sta v en glas in dodata: »Priprave na šolo so stekle, vzeli sva si čas in pri-pravili vse potrebno za šolo, kajti pr-vi teden, ko se pričinja pouk, ima-mo še nekaj nastopov v Frankfurtu v Nemčiji; oh, kako dolga pot nas ča-ka,« potarnata, »potem pa bo mo-rala biti spet šola na prvem me-stu,« sta bili prepričljivi, Jožica pa je še dodala, da sta se v teh počitni-cah naučili tudi veliko nemščine. To-rej, sta ves čas prijetno združevali s koristnim

Veliko uspehov v glasbi in pri od-krivanju novih znanj, dekleti, tudi pri matematiki, za katero pravita, da ni pesem ...

Alenka Adamič

V nedeljo, 21. avgusta, po močno deževni noči, je sonce v srca prinašal z narodnozabavno glasbo ansambel Bobri.

Jože Miklič

Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA

vam nudimo:

- izdelavo "urbanističnega dela" posebnega dela projekta lokacijska dokumentacija po stanh predpisih
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov
- pridobitev gradbenega dovoljenja

Najdete nas na Taborski cesti 3 v Grosuplju in po telefonu

(01) 781-03-20 ali (01) 781-03-28

V DEŽELI SULTANOV (7. del)

Ob štirih popoldne smo nadaljevali pot proti ribiški vasi Kas. Vmes smo se ustavili v eni izmed vasic, kjer izdelujejo preproge. Sprejel nas je vodič in nam predstavil celoten postopek izdelave. Svilene preproge. Od kokona do nitke. Volnene preproge. Ovčja volna. Oblikovanje volnenih nitk. Barvanje nitk volne. Ženske, ki so seделе za preprogami "v delu", so nam pokazale postopek. Kako se naredi en vzorec. Moraš biti zelo natančen, potrpežljiv in vztrajen. Tudi sama sem poizkusila. Kakšna natančnost in spretnost je potrebna.

Sprehodili smo se nadstropje višje. Že na stopnicah so na obeh straneh visele preproge. Vstopili smo v sobo. Soba preprog. Same preproge. Volnene. Majhne. Velike. Preproge s tradicionalnimi vzorci. Z modernimi vzorci. Okrogle. Podolgovate. Kvadratne. Posedli smo se ob rob sobe. Na preproge. Postregli so nam s čajem. Potem pa je sledila predstava. Zavite preproge so kar letele po zraku, se razvile in priletele na tla. Druga poleg druge. Ena na drugo. Izurjeni delavci so nam hoteli prikazati čim več različnih preprog. Spretno so jih metali na tla. Kar zajeten kup je nastal na sredini sobe. Preproge so nas kar potegnile vase. Zlezli smo nanje. Kako so bile mehke! Temu primerne cene. Zelo drage. V naši skupini se ni nihče odločil za nakup.

Vožnja proti Kasu. Majhni sredozemski vasi. Nastanitev v hotelu, ki je bil malo izven vasi. Po osvežitvi odhod v Kas. Hotel je imel organiziran avtobusni prevoz do vasi in nazaj. Nekaj Slovencev se nas je odpeljalo v Kas. Prijetna, majhna vasica. Ribiška vasica. Leži v prijetnem zalivu. Tik ob Sredozemskem morju. Skoraj popolnoma obdana z visokimi gorami. S prijateljico in prijateljem smo raziskovali lepote in čare vasi. Najprej mi je v oči padlo pristanišče. Predvsem za ribiče. Veliko restavracij. Morska hrana. Veliko trgovin. Prišli smo do ulice s stojnicami. Spominki. Začimbe. Oblačila. Turške slaščice. Prijateljica je kupila turški med s pistacijami. Bil je zelo dober. Prodajalci zelo prijazni. Radi poklepetajo. In barantajo. Ceno običajno spuščajo. Malo pred polnočjo vrnitev z avtobusom v hotel. Ob bazenu pred hotelom je bilo še zelo živahno.

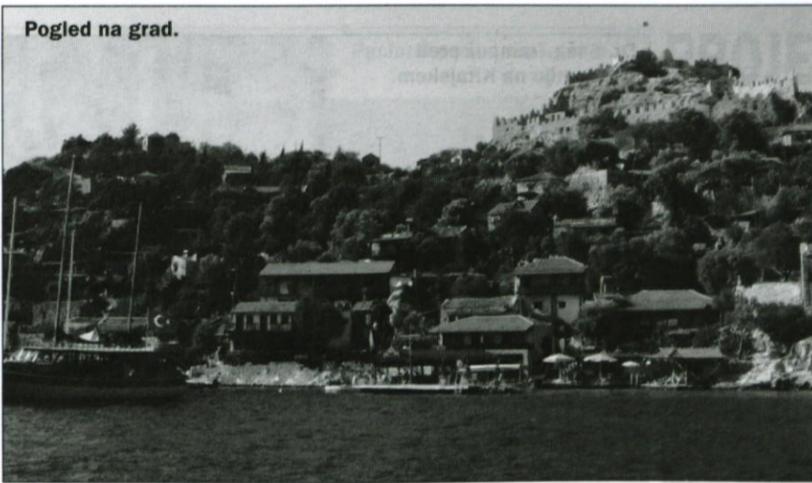
Naslednje jutro smo malo dlje spali. Ob enajstih smo se odpeljali v še eno ribiško vasico Kalkan. Imeli smo nekaj časa za ogled in sprehod po vasi. Prijetna vasica. Ozke uličice. Vse polno trgovin s spominki. Nakit. Ogrlice. Vžigalniki. Lončki. Majhne izvezene preproge. Fotografije. Razglednice. Prijazni prodajalci. V eni izmed trgovin sem kupila kar nekaj spominkov in daril. Prodajalec mi je podaril lokalni časopis in ogrlico. Spre-

hod smo nadaljevali proti obali, kjer nas je čakal naš avtobus. Na poti v naš hotel smo se ustavili na krásni peščenih plaži. Avtobus je parkiral ob cesti, mi pa smo se na plažo "spustili" po nešteto stopnicah. Pesek. Mivka. Kristalno čista voda. Topla voda. Vroča voda. Sonce. Vročina. Osvežitev v vodi. Kar nekaj časa smo uživali na plaži. Se predajali sončnim žarkom. Ohlajali v vodi.

V hotel. Malo počitka. Zvečer zopet s hotelskim avtobusom v Kas. Ker smo že prejšnji večer obiskali vse trgovinice, smo se tokrat sprehodili bolj po robu vasi. Ozke uličice so vodile strmo v breg. Na obeh straneh uličic pa zopet prodajalne. Naleteli smo tudi na belo pobarvano mošejo, ki se ji vidi, da je bila včasih grška cerkev. To je še iz časov, ko je v Kasu obstajala dokaj močna grška skupnost. Pred letom 1923. Ko smo se spuščali nazaj proti pristanišču, smo na širšem osrednjem prostoru zagledali gručo ljudi. Le kaj se dogaja? Prerinila sem se bližje in videla, da ulični umetnik zabava obiskovalce, želne smeha in sprostitve. Pot smo počasi nadaljevali proti postajališču "našega" hotelskega avtobusa.

Danes je na vrsti ogled potopljene mesta Kekova. Z avtobusom smo se peljali do Uçagıza. Majhna ribiška vasica. Sprehodili smo se skozi vasico do pomola. Na obeh straneh ozke potke, ki vodi do pomola, prodajalci spominkov. Ker se nam je mudilo, se nismo ustavljali. Bomo malo pogledali, ko se vrnemo. Vkranje na ladjo. Zapluli smo. Pluli smo mimo najbližjega grškega otoka Meis. Kmalu smo poskakali v toplo turkizno morje. Prijetna osvežitev. Na "stoječe" ladje prežijo trgovci. Tako so tudi na našo. Ko smo bili zasidrani, da smo se kopali, so kmalu v čolnih priveslah do nas ženske, ki so prodajale rute, ogrlice, zapestnice. To so bile starejše ženske. Kljub neznosni vročini popolnoma oblečene. Z rutami na glavah. V dolgih krilih. Nekatere so svojo "robo" dvignile na našo ladjo, da smo lahko izbirali. Zaupale so nam, da bomo izbran spominek plačali. Nekatere so še same "zlezle" na ladjo. Tudi z njimi smo barantali. In seveda znižali ceno. Sama sem si kupila zapestnico. Ko so končale s prodajo, so odvalele proč in čakale na novo ladjo in s tem novo priložnost za zaslužek.

Kekova. Potopljeno mesto. Potopilo se je zaradi močnega potresa v drugem stoletju našega štetja. Z ladje smo dobro videli ostanke pristaniških zgradb. Stene. Zidovi. Stopnice. V daljavi sem na hribčku zagledala ostanke gradu. Pod njim vasico. Simena. Simena je bila v starodavnih časih majhna ribiška vasica. Zasedrali smo se v majhnem pristanišču in

Pogled na grad.

Antično mesto Myra.

stopili na kopno. Sprehodili smo se skozi vasico. S prijateljem in prijateljico smo se skupaj povzpeli proti srednjeveškemu gradu. Ozka potka. Kamnite stopnice. Na obeh straneh kamnite hiše. Mogočni kaktusi. Veliki kamni. Skale. In seveda prodajalci. Zavese. Nakit. Rute. Oblačila. Spominki. Prstani. Ženske, ki so prodajale rute, so bile najbolj vztrajne. Kar hodile so za nami in nas skušale prepričati za nakup. Ves čas so spuščale ceno. Po vsej sili so hotele prodati. Ob stalni spremljavi trgovcev smo prispeli na vrh. Ostanke gradu. Z vrha je bil čudovit pogled na morje, na potopljeno mesto.

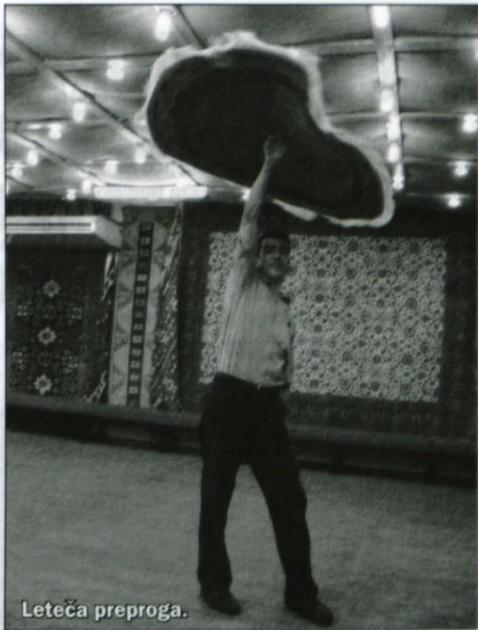
Vrnitev na ladjo. Še kratek postanek za kopanje. Nazaj v Uçagız. Spet prodajalci na obeh straneh poti do našega avtobusa. Vrnitev v hotel. Večerja v hotelu. Zelo okusno pripravljena hrana. Juha. Riž. Solate. Sadje. Sladice.

Zjutraj odhod iz Kasa. Saj smo tukaj že tri dni. Pot smo nadaljevali proti Myri. Že pri vходу sem v daljavi zagledala mogočne skale z nekakšnimi okni, odprtinami. Zvedeli smo, da so to skalne grobnice. V nekaterih so še vedno grobovi. Kot skoraj vsa antična mesta, ima tudi Myra amfiteater. Gledališče ima še vedno pod sedeži obokane hodnike, skozi katere so prihajali obiskovalci na ogled predstav.

Malo naprej smo si ogledali cerkev svetega Nikolaja. Sveti Miklavž. Cerkev se nahaja v jami v mestu. Po ogledu še malo po bližnji tržnici, kjer so trgovci ponujali razne spominke.

Na avtobus. Vožnja proti Olymposu. Med vožnjo krajši postanek. Trgovinice. Neke vrste "restavracija". Za pultom je gospa pekla palačinke. Opazovala sem jo pri delu. Palačinke je pekla na velikem kovinskem krožniku. Palačinko je razvaljala s palico in jo potem tudi obračala. Preden jo je razvaljala, je kovinski krožnik dobro prelila z oljem. Potem je dala na krožnik testo. Na razvaljano testo je dala mešanico skute, peteršilja in čebule. Ko je bila palačinka skoraj pečena, jo je zopet zalila z oljem. Ko sem bila jaz na vrsti, sem jo prosila, da mi ne zliva po palačinki olja. Ugodila mi je, vendar me je prav čudno gledala. Ampak palačinka je bila zelo dobra in nasitna. Ko smo se okrepčali, smo nadaljevali pot.

mag. Branka Škufca

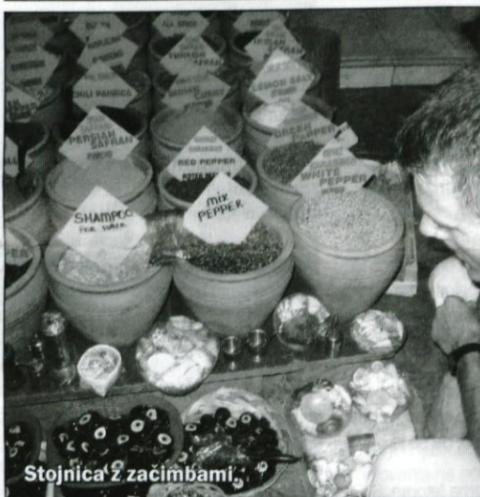
Leteča preproga.

Peka palačink.

Oblikovanje volnene nitke.

Stojnica z začimbami.

NAJBOLJŠI ČLOVEKOV ŠTIRINOŽNI PRIJATELJ NI STOL - AMPAK PES!

4. OKTOBER - SVETOVNI DAN ŽIVALI

Slovinci v svetu ne veljamo za velike ljubitelje živali - izmerimo torej svoj odnos do njih na domačem dvorišču

Enkrat na leto se svetovna javnost še posebej osredotoči na položaj živali in njihove pravice. Vse države, ki se prištevajo med t.i. »razviti svet«, o tem obširno pišejo in številne pridelitve so posevečno v Sloveniji stanje na tem področju vedno bolj zaskrbljujoče. Maloštevilna zavetišča so - posebno v poletnih mesecih - napolnjena do zadnjih zmogljivosti, mnoge lokalne skupnosti še vedno niso izpolnile določil zakona o zaščiti živali iz leta 1999 in niso zagotovile mest v zavetiščih za izgubljene oziroma zapuščene pse in mačke s svojega območja. Še več: delavcem v že obstoječih zavetiščih sivijo lasje zaradi nemogočega odnosa okolice do njihovih oskrbovancev. Skrbniki psov so še vedno (ali morda vedno bolj) pogosto deležni očitajočih pogledov okolice, če svojega psa sprehajajo v urbanem okolju. Tako psi kot tudi mačke s svojim vedenjem nemalokrat izpričujejo, da človek ni njihov prijazen sopotnik na Zemlji, ki nam je vsem dana v uporabo. V Sloveniji je osupljiv tudi mačehovski odnos do psov v lokalih, trgovinah, javnih prostorih. Takoj ko s psom prestopimo meje naše domovine, tudi na tolikokrat kritično omenjano Hrvaško, povsod so psi dobrodošli. V nekaterih gostiščih pse čaka skleda sveže vode, osebeje je praviloma prijazen in strpn. V gostinskih lokalih na zahodu je največja zahteva »pes na povodcu«, pasji lastnik je povsod spoštovan gost, ki se bo tja, kjer prijazen ravna z njegovim ljubljencem, zagotovo spet vrnil. Kje smo pa Slovenci in kam gremo?

Le še starejši ljudje se spomnijo, da 4. oktobra goduje sv. Frančišek Asiški, rojen kot sin bogatega trgovca iz italijanskega Assisija, ki se je zavedal, da je živalski svet del našega skupnega sveta. Nemiro in razburljivo življenje 13. stoletja je močno vplivalo na versko življenje. V Cervki se je pojavil pohlep po bogastvu, razkošju, brezskrbnem življenju brez čuta za duhovno in telesno bedo drugih. V takšnih razmerah je Cerkev doživela veliko duhovno prenovo, katere velikan je sv. Frančišek Asiški (1182-1226). Ustanovil je frančiškanski red. Njegov cilj je bil, po

stati vitez. Leta 1202 je komaj dvajsetleten odšel v vojno med mestoma Assisi in Perugia. Enoletno ujetništvo v temnih ječah Perugije je prineslo v njegovo življenje spremembo. Frančišek je spoznal, da mora biti v življenju poleg blaginje in telesnih užitkov še kaj drugega. Kmalu so se mu pridružili ljudje istih misli in spoznanja in Frančišek je leta 1210 ustanovil »franciškanski red«. Pravijo, da se je pogovarjal z živalmi in si tako prislužil naziv njihovega zavetnika. Le redke cerkvene osebnosti so tako kot Frančišek Asiški vplivale na Cerkev in družbo zahodnega sveta. Redovni ustanovitelj, ki je izkazoval neskončno ljubezen vsem stvarim - imenoval jih je »moji bratje in sestre« - ki je pridigal živalim in svoja čustva izražal v čudovitih pesmih in pismih - spomnimo se samo znamenite Sončne pesmi ali Hvalnice stvarstva - ta skromni, ponižni mož je spremenil svet. Frančišek je zaradi spokornega življenja, dolgih postov in romanja v Sveto deželo zbolel, ponoči 3. oktobra 1226 pa je za vedno zatisnil oči. Šele naslednji dan so odkrili Kristusove rane na njegovem izčrpanem truplu. Časčenje sv. Frančiška se je neverjetno hitro razširilo po vseh zahodnih deželah, tudi zato, ker je prvi znani in priznani primer svetnika z vtisnjenimi Kristusovimi ranami. Za Marijo je sv. Frančišek največkrat upodobljeni svetnik - upornik proti hlasteranju za materialnimi dobrinami in glasnik sožitja med človekom in živaljo. Po skoraj osmih stoletjih od njegove smrti naj ne bo le en dan v letu posvečen njegovi ideji.

JESEN JE TU - ŠOLA SE JE SPET ZAČELA

V meglenih jutrih »rumene rutke«, otvorene s papirno učenostjo, spet romajo proti šolskim zgradbam, ta čas pa svoja vrata odpirajo tudi pasje šole. Veliko jih je že po Sloveniji, nemalo skrbnikov psov izbira in izbere najboljšo, kjer se bosta pasji učenec in njegov vodnik dobro počutila, naučila kar največ za življenje in ne

le za bolj ali manj zahteven zaključni izpit. Kako izmerimo kvaliteto pasje šole, je odvisno od želja, pričakovanj, prizadevanosti in nenazadnje možnosti posameznega skrbnika psa. Svoje dodajo seveda tudi pasma oziroma pasemske značilnosti prednikov psa. Z lovskimi pasmami bo kvaliteten inštruktor seveda delal povsem drugače kot s pastirskimi ali službenimi pasmami, povrh vsega pa je vsak pes (posebnost zase in ni naključje, da največje uspehe dosega razredi, kjer so zbrani večinoma pripadniki iste pasme. Ovratnica na zateg, morda celo kovinska, že dolgo ni več potrebna oprema za pasjo šolo. Psu pokažemo, da smo njegov nadrejeni član »družinskega krdela« na bolj inteligenten način, kot je stresanje za vratno gubo, kaznovanje, cukanje s povodcem. Dobra pasja šola mora skrbnika psa naučiti predvsem sporazumevanja s psom in obvladovanja psa v urbanem okolju. Tam in ne le na vežbališču naj se pasji učenci srečujejo z vozili, otroci, tekači, kolesarji in drugimi živalmi. Tam in ne le na vežbališču mora kuža poznati osnove olike, da bo lahko spremljal skrbnika po vsakodnevnih opravkih, tudi v kavarno, v restavracijo ali k frizerju.

Mojca Sajovic

AKUPUNKTURA

Saša Trampuž, dr. med., specialist ginekologije in porodništva, se je pred kratim vrnil v domovino z licenco za zdravljenje z akupunkturo. V Pekingu je obiskoval Akademijo za tradicionalno kitajsko medicino, ki je prva začela v svet prenašati akupunkturo. Na akademiji se je od leta 1983 izšlo 8000 oseb. Kitajsko je obiskala slovenska ekipa devetih zdravnikov in osmih tu-nam maserjev. Zdravniki so se kalili na šestih oddelkih in se izobraževali v različnih načinih in pristopih do dela ter doma pridobljeno znanje usklajevali s kitajskimi metodami.

Na kitajskem zidu.

Kaj je akupunktura?

»Akupunktura je zdravljenje z iglami, s katerimi uravnavamo energijo v telesu. Kitajci jemljejo človeka kot del vesolja, del vse energije, ki obstaja. Menijo, da v človeku kroži energija in se povezuje z zunanjo energijo. Ta energija kroži v telesu po 12-ih osnovnih kanalih, ki so pami, ter dveh neparnih. Na njih je več kot 360 točk. Ko v določeni točki pride do zastoja in s tem do težav, z iglo pospešimo pretok energije. Tudi pretirano veselje ali smeh nam lahko povzročita bolezen, ne samo neugodno lastnosti.«

Kdaj se pojavijo zametki zdravljenja z iglami?

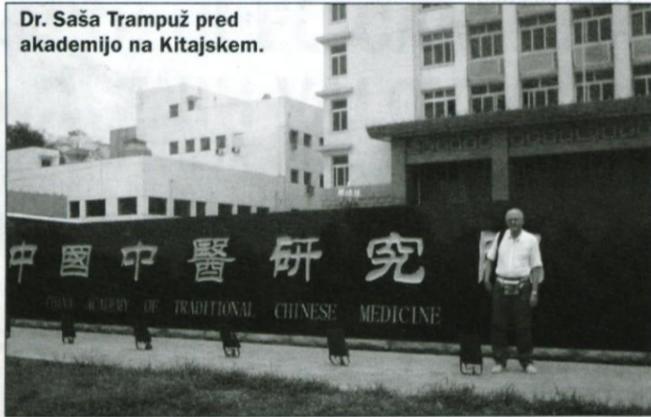
»Akupunktura je stara več kot 4000 let. Rumeni cesar je 2600 let pr. n št. že napisal priložnik o akupunkturi, uporabi igel, kako igle delujejo na telo, kje so telesne točke. V Evropo so akupunkturo prinesli misijonarji, od njih tudi izhaja poimenovanje zanjo. Beseda je vzeta iz latinščine. Leta 1682 je bila v Londonu prvič uradno objavljena disertacija s področja akupunkture.«

Ali je akupunktura mejna veda ali je zdravljenje z iglami priznано s strani uradne medicine?

»V EU je akupunktura zelo razvita kot tudi ostale alternativne veje medicine. Zaradi vseh uspehov in uspešnosti zdravljenja je svetovna zdravstvena organizacija leta 1978 priznala akupunkturo. Ravno zaradi naših t. i. zahodnih pogledov se poskušajo akupunkturo priznati na takem nivoju, kot je cenjena na Kitajskem. Zato tudi Kitajci poskušajo delati študije in dokazati, da obstajajo znanstvene podlage za njeno delovanje. Znana je oblika elektromagnetnega slikanja kože, s katero so dokazali, da na vseh mestih kože, kjer so akupunktorne točke, obstaja elektromagnetno sevanje energije. Z barvanji so poskušali dokazati potek meridianov po telesu, vendar točnih poti še niso uspeli dokazati, se je pa pojavil zanimiv fenomen, da se je barvilo koncentriralo na istem kanalu na istih točkah.«

Zdravniška zbornica Slovenije je akupunkturo priznala pred dvema letoma. S tem je naredila korak naprej in dovolila izvajanje izključno zdravnikom, saj je bila do sedaj za zdravnike praktično prepovedana, sprejemali so jo kot šarlatanstvo kot v primeru bioenergije. Trenutno v Sloveniji teče ustanavljanje akupunktorne sekcije, pred dvema mesecema se je konstituiral tudi upravni odbor. Prvi kongres akupunk-

Dr. Saša Trampuž pred akademijo na Kitajskem.

ture bo novembra na Bledu, čakamo pa na potrditve udeležbe dveh profesorjev s Kitajske. Akupunktura je sicer pri nas poznana že dlje časa, vendar se na tem področju ni delalo aktivno. Sedaj smo jo zastavili bolj široko. Pri nas je organizirana tudi šola v okviru Katedre za športno medicino na Medicinski fakulteti. Letos se bo na njej začela izobraževati že osma generacija.«

Katera bolezenska stanja lahko lajšamo ali zdravimo z uporabo akupunkture kot samostojne oblike zdravljenja?

»Akupunkturo lahko uporabimo pri zdravljenju bolečinskih sindromov, kot so glavoboli, migrenski napadi, bolečine rame, hrbtenice in podobno. Uspešno je zdravljenje boleznih živcev, zlasti obraznega, ravno tako po možganskih kapeh in nevalgiji (bolečin v poteku živcev). Naslednja skupina uspešnosti so alergije v povezavi s sezonskimi boleznimi (npr. seneni nahod) ali kronične kožne bolezni (npr. luskavica). Zdravi pljuča pri astmi, veliki uspehi so z gastrointestinalnimi težavami. Psihični problemi, kot so nespečnost, depresije, razdražljivost, minejo z akupunktornimi terapijami. Zdravljenje je uspešno pri ženskah z ginekološkimi težavami: v klimakteriju, zdravljenje dismenoreje, sterilnosti še ne zdravimo, čeprav na Kitajskem zdravijo tudi tovrstne probleme in so s svojimi rezultati zadovoljni. Uporablja se tudi za zmanjšanje bolečin pri porodu. Naj omenim, da so Kitajci tudi operacije večjega obsega delali v anesteziji z iglicami. Zlasti operacije glave in prsnega koša, manj pa operacije trebuha. Za boleznino odvisnosti od droge, alkohola, cigaret ali pri hujšanju pa se izvaja terapija tudi na ušesu, kjer je razdeljeno kompletno telo. Uho ponazarja sliko embrija.«

Kdaj ponavadi nastopi zdravljenje z iglami?

»V naših razmerah tedaj, ko odpove klasična medicina. V okviru plačila zavarovalnice jo v bolnicah izvajajo samo v okviru protibolečinskih ambulant. Tudi nevrolog priznava njeno uspešnost. V naši ambulanti je akupunktura samoplačniška oblika zdravljenja.«

Ali zdravljenje z akupunkturo nastopi po vzniku bolezni ali je lahko tudi preventiva?

»V glavnem je usmerjena v kurativo. Preventivno jo izvajajo predvsem pri astmah in alergijah. Kitajci že na začetku poletja zdravijo bolezni, ki se začnejo z zimo. Seneni nahod moramo torej zdraviti že v začetku januarja, da dvignemo odpornost. Ob težavah s križem, teniškim komolcem pa se zdravljenje začne takrat, ko nastopi bolečina.«

Ali je akupunktura avtonomna ali komplementarna oblika zdravljenja?

»Lahko eno ali drugo. V današnjem času skušamo združevati več stvari, ne izločamo ostalih oblik zdravljenja, tako da gredu druga z drugo z roko v roki.«

Kako se izvaja? Kakšne so metode zdravljenja?

»Zdravljenje poteka kot klasičen pregled. Akupunkturolog najprej pregleda pacienta, se z njim pogovori, ga pregleda, na podlagi tega določi terapijo in vodilne simptome ter točke, ki bi jih uporabili. V človeškem telesu se na različnih kanalih nahajajo točke za isto bolezen, saj so kanali med seboj povezani. Pomembna je diferenciacija sindromov. Pri zdravljenju uporabljamo od 10 do 15 igel, ki so različne dolžine (od 13 do 100 mm) in se na različnih delih telesa pod različnimi koti različno globoko ubadajo. Princip zdravljenja je, da iglico postavimo na določeno točko in med terapijo na eni strani dodajamo ali odvajamo energijo z različnimi manevri gibanja, vrtenja, vbadanja. Poleg igel se lahko uporablja moksibustija oz. segrevanje igel, modernejši pristop pa je elektropunktura, kar pomeni, da na iglice nastavimo električni stimulator in točko stimuliramo s pomočjo elektrike. Pri kroničnih boleznih vedno delamo bolj na lokalnih točkah, pri akutnih boleznih pa uporabljamo periferne točke. V primeru hudih bolečin lahko uporabljamo tudi kontralateralne točke,

kar pomeni, da na primer pri hudo boleči rami uporabljamo točke na drugi rami.

Kaj je bistvo akupunkture?

»Poskušamo zdraviti vodilni sindrom oziroma po kitajskem diferenciranju sindromov izlučiti vodilni problem, na primer klimakterij, katerega problem po kitajskem razmišljanju nastaja v kanalu jeter zaradi zastoja energije. Vse težave so posledice tega zastoja, zato moramo pognati energije. Človeka je treba jemati kot celoto in rešiti osnovni problem, kar je najtežja stvar. Bistvo akupunkture pri vrhunskih strokovnjakih je poskus, da se z eno ali z dvema iglama pozdravi človeka.«

Kolikokrat je potrebno ponoviti terapijo?

»Terapija se izvaja desetkrat. Pri kroničnih boleznih, zlasti glavobolih, pa lahko pride do uspeha šele po 15. ali 16. terapiji. Ko enkrat dosežemo ozdravitev, se priporoča ponoviti zdravljenje čez pol leta in večina ljudi nima več težav z glavobolom. Pri kroničnih boleznih se terapija lahko izvaja dva do trikrat tedensko. Pri akutnih boleznih pa lahko tudi dvakrat dnevno. Kar se tiče klasičnih kitajskih navodil, je na tako terapijo treba priti z ne preveč polnim in tudi ne praznim želodcem, ne utrujen, umirjen, pol ure po terapiji pa je treba pustiti telesu, da funkcijira pod vplivom tega draženja.«

Ali so kakšne omejitve, ki preprečijo zdravljenje z akupunkturo?

»Omejitve so pri zelo oslabilih pacientih, pri katerih je dovoljeno samo lajšanje bolečin, pri nosečnicah so velike omejitve, problematični so tudi opti ljudje, ravno tako izmučeni, utrujeni ali psihiatrični v akutnih napadih. Teh se ne sme zdraviti po pravih Svetovne zdravstvene organizacije. Starostnih omejitev ni toliko. Na Kitajskem pa zdravijo tudi dojenčke.«

Kakšne so reakcije na zabadanje?

»Prva reakcija je občutek, kot bi od točke potovala elektrika, nastopi lahko neznana bolečina, ki hitro popusti. Druga reakcija je pojav otekline okoli iglice in rdečina. Naj poudarim, da z vbodom sprožimo lokalno reakcijo, med katero pride do migracije levkocitov. To je ena od znanstveno potrjenih stvari, zato moramo iglico pustiti 20 minut na mestu vboda, da dosežemo plato efekt.«

Kaj pa poškodbe?

»Lahko pride do majhne modrice ali se pojavi kaplja krvi. Izmikamo se nevarnim točkam. Čeprav z medicinskega vidika, tudi če bi zadeli arterije, ni nič posebne, ker v bolnici jemljemo kri iz arterije z vsaj sedemkrat debelejšo iglo. Tudi če zademo živec, se umakne, vene se izmaknejo. Zato si tudi kot zdravnik s kirurškimi izkušnjami težko predstavljam poškodbe, čeprav o njih govorijo tudi resni strokovni članki.«

Koliko so s to obliko zdravljenja seznanjeni naši bolniki?

»V Zdravstvenem domu Grosuplje jih informiramo preko letakov. Akupunkturo izvajam v ginekološki ambulanti kot samoplačniško storitev.«

Ali lahko pri vbodih z iglicami nastopi infekcija?

»Pri nas uporabljamo sterilne iglice za enkratno uporabo ter vbodno mesto razkužimo, ko iglico potegnemo iz kože. Drugih nevarnosti ni.«

Ali je izvajanje akupunkture v zahodnem svetu blizu kitajskim metodam ali ste med obiskom Daljnega vzhoda zaznali bistvene odklone?

»Navdušen sem nad našo šolo, da smo tako dobro podkovani. Terapija, ki smo se je učili pri nas, je zelo podobna kitajski. Zelo sem zadovoljen z obiskom Kitajske, ker sem dobil potrditev, da tisto, kar delamo tukaj, delamo na enak ali zelo podoben način.«

Barbara Pance

Siva eminence Cheng Xinnog s slovenskimi zdravniki.

AVTO ŠOV V GROSUPLJEM PONOVO OKRONAL AVTOAKUSTIČNEGA FRIKA JAKA SELESA

Šesta vseslovenska in mednarodna avtomobilistična prireditve v Boštjanju pri Grosupljem je ponovno povezala mirujočo pristašev jeklenih atrakcij in predelano pločevino samozavestno postavila ob bok svetovni srejni. Še pred nekaj leti bi jih označili za nastopače, snobovce ali bezskrbne avtomobilске kurjače, danes pa se mnogim zdijo pravi carji. Izjemen ugled uživajo zlasti med tistimi, ki so živi, energični del motoriziranega sveta. Cestno petelinjenje je zamenjala zdrava tekmovalnost, ki bo s svojim zgledom morebiti celo prispevala k večji vozni kulturi na cestišču. Koplasti oblaki so se ravno namenili k slovesu, izza obronkov v jesenskih barvah rahlo barvajočega se gozda je ravno glasno zazehalo sonce in zeleno dolino poškopilo z nežno božajočimi žarki, ko se je proti boštjanjski pristavi začela viti brezkončna kača živopisane pločevine. Ko je nebesni svod prepredla dimna zaveša iz kašljajočih izpuhov, ki so z vseh vetrov Slovenije hrumeli k doslej največjemu tekmovalnemu prizorišču najbolj spektakularnih in vročih jeklenih škatic, je padel prvi kader tradicionalnega avto šova v Grosupljem. Dolenjsko je za ves dan ommil duh olja, hlapov goriva in leska pločevine, ki je na slovenskih cestah povzročil občutno praznino. **Stanko Janežič**, eden od organizatorjev avtomobilskega tuninga, je z navdušenjem izpljunil oblček dima in povzel: »Ko smo prvokrat zavihali rokave in se v Grosuplje trudili priklicati avtomobilistične zanesenjake, smo se organizacije največje prireditve lotili s kančkom negotovosti. Nismo bili povsem prepričani, da nam bo uspelo zbrati toliko avtomobilističnih navdušencev, kot se jih je pod Boštanjem zbralo v šestih letih. Še pomislili si nismo upali, da bomo privabili nad deset tisoč obiskovalcev in tekmovalcev, ki se avtomobilistične predstave udeležujejo zadnja leta. Lahko vidimo, da tudi slovenski avtomobili v tuningu dosegajo svetovni nivo, gledalci pa lahko spremljajo še vrsto dodatnih aktivnosti, kot so kurjenje gum, merjenje glasnosti izpuha, finale v avtoakustiki ... Če naredimo prerez čez dosedanje prireditve, lahko ugotovimo, da prireditve odmeva tudi v tujini. Že nekaj let nastopajoči avtomobili prihajajo iz tujine, se pravi iz Avstrije, Italije, Nemčije, Hrvaške ... Avto tuning šov Grosuplje je mednarodno priznana prireditve, saj iz naših logov izvira tudi prvak v avtoakustiki Jaka Seles.«

Čeprav je tovrstna scena v tujini običaj, Slovenci še nismo ujeli evropskega nivoja, toda stvari se premikajo in fenomenalni odziv domačega občinstva je pokazatelj, da tudi med našimi ljudmi vlada neskončno zanimanje za tovrstne prireditve. Kdo bi si mislil, da po pregovorno slabih slovenskih cestah dnevno sopiha toliko zloščene pločevine z raznoterimi bolj ali manj uporabnimi prdatki in dekorjem na školjčiču? Presenetljivo je, da med več tisoč obiskovalci ni bilo čutiti nastopaške objestnosti in vratolomnega šopirjenja. Družabna tekmovalnost je presenetlj-

vo razblinila generacijske razlike, saj v glavnini obiskovalcev izstopajo tako otroci kot dedki in babice. Tisti, ki so jim bencinski hlapi najbolj dražili nosnice, so lahko odvečno energijo pokurili v veličastnem kurjenju gum. Z njimi so lizali po razbeljenem asfaltu tako dolgo, dokler ni od črnega plašča ostalo le nekaj razmetanih krpic. Med slednjimi se je z unikatno in domiselno predelano motorno kočijo častitljive starosti pomeril tudi stari znanec šova **Matjaž Ivanc**, ki je pri kurjenju večkrat triumfiral z bavarsko zverino, za tekmovalni teater v tuningu pa vsako leto prispeva več lepotcev lastne izdelave in zanje žanje pokale za najlepšo zunanost: »Na avto šovih vedno poskrbim za atrakcijo, izmaknem pa tudi kakšen pokal za predelave. S tem se ukvarjam že kakšno desetletje in lahko rečem, da sem s svojimi izdelki razvil samostojno in prepoznavno linijo predelanih avtomobilov, ki vedno posežejo po najvišjih mestih.« Tudi letos se je na razstavnem prostoru nastavilo nekaj njegovih in seveda drugih ekstremnih predelav. »Pleh v Boštjanju je letos bolj izdelan, vozila so domiselneje predelana, pozna se zahodno mediteranski vpliv nemško-francosko-španskih predelovalcev, vendar ne zanemarjamo tudi domačih lokalnih tunerjev. S svojo požrtvovalnostjo puščamo na vozilih prepoznaven slog. Vse pa je odvisno od finančnih zmognosti posameznika, ker vemo, da lahko pustimo na avtomobilih veliko denarja. Če strnem, iz leta v leto narašča trend predelovanja, oblikovanja in barvnih spektrov.«

Matjaž Ivanc z modrim starostnikom.

Avtomobilski manekeni, do ekstremnih dihov preoblikovani in pločevinasto izpopolnjeni, v senčnem ozadju pa tudi njihovi predani lastniki so paša za oči in nekaterim balzam, drugim pa strup za ušesa. Z gotovostjo lahko zatrdimo, da je Evropa Slovenijo pogoltnila tudi v luči avtomobilskega šova, ki jo počasi preplavlja z jeklenimi idejami in nov(r)ostmi. Da motorizirane pločevine vedno bolj preraščajo meje stroge uporabnosti, ve tudi soorganizator prireditve, ki je del vajeti prevzel v svoje roke, večkratni evropski prvak v avtoakustiki **Jaka Seles**. Resda je pri nas zvočno predelava vozil širši javnosti manj znan športni konjiček, pa vendar je mnogo Slovencev klubsko povezanih v razvoju avtoakustične ljubiteljske dinamike. Med njimi prednjači ravno domačin Seles, ki je zadnji čas na noge postavil tim 26 avtomobilov, povezanih v DLS. Letos je razstavnih prostor ozajšal z ekstravagantrnim lepotcem, rumenim hroščem. »Avto je bil delan posebej za avto šov Grosuplje. Jeseni bo romal na evropsko prvenstvo v Grčijo, zatem pa bo razstavljen na največjem sejmu avtoakustike v Las Vegasu. Jaka Seles tekmuje v najhujši konkurenci v kategoriji ekspertov, kar pomeni, da nad njihovimi predelavami ne bdi nobena roka omejitve. »Moj avto nastopa v najbolj zahtevni kategoriji, kjer lahko predelaš praktično vse, zato je tudi na mojem hrošču le nekaj stvari ostalo originalnih, avto pa je namenjen striktno za tekmovalnost.« V svoj tim je Jaka pritegnil tudi dva tekmovalca iz Šmarja-Sapa, državna prvaka **Jerneja Tančka** in **Aleša Koželja**.

Barbara Pance

LETOVANJE ŽELVAKOV

V Grosupljem se nahaja varstveno delovni center, ki spada pod okrilje podjetja Želva. V centru bivajo osebe z zmerno, težjo ali kombinirano motnjo v duševnem razvoju. Letos poleti sem dobila informacijo o letovanju teh oseb. Oglasila sem se na upravi, ki se nahaja v Ljubljani. Ga. Suzana Bohorč, skupinski habilitator v Želvi, me je prijazno sprejela in mi razložila njihove dejavnosti ter potek poletnega letovanja Želvakov.

Želva.

Kaj sploh Želva je? Želva je invalidsko podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov. Nastala je na pobudo Republiškega zavoda za zaposlovanje, ustanovila jo je Zveza društev za pomoč duševno prizadetim osebam Slovenije. V Grosupljem se nahaja želvina enota. Želva je uspešno podjetje, ki se hitro razvija. Danes imajo enote oziroma oddelke že po celi Sloveniji. Želva izvaja različne programe, groba delitev so profitni in neprofitni. Med neprofitnimi so pomembni program zaposlitvene in poklicne rehabilitacije, program delovne vključenosti javnih del, program dnevnega (varstveno delovni center) in institucionalnega varstva (bivalne enote). Torej varstveno delovni center je samo ena izmed številnih dejavnosti Želve, ki je nastala iz potrebe, ki se je pokazala v praksi. S tem se je v celoti zaokrožila skrb za osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Program zaposlitvene in poklicne rehabilitacije je namenjen vsem brezposelnim težje zaposljivim osebam. Če se program zaposlitvene in poklicne rehabilitacije konča uspešno, oseba pride do poklica in do dela, kar je glavni cilj programa. Ker pa se vsi programi ne končajo uspešno, so se oblikovale še druge storitve zaposlitvene dejavnosti, med drugim program ocene dela zmožnosti, pri katerem strokovni tim poda mnenje o zmožnosti dela. Eden od možnih predlogov tega strokovnega tima je ponovna predstavitev osebe komisiji za usmerjanje. Tako se posameznike prekategorizirali iz lažje motnje v zmerno motnjo v duševnem razvoju in s tem so pridobili status invalida, invalidnino in pravico do vključitve v varstveno delovni center. To je tudi glavni razlog za nastanek teh centrov.

Osebe, ki so vključene v varstveno delovni center imajo status invalida po Zakonu o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih. V enoti Grosuplje je vključenih petindvajset oseb. Ga. Barbara Škerlj je habilitator za grosupejski oddelek.

V varstveno delovnih centrih so osebe od osemnajstega leta dalje. Zgornja meja ni določena. Glede na to, da Želva obstaja petnajsto leto, so osebe v centrih relativno mlade. Najmlajša oseba je stara devetnajst let. Povprečna starost je petindvajset do trideset let.

Družabni večer s plesom.

Letovanje v Selcah.

Poleti so za vse želvake organizirali letovanje. Organizacijski, programski in strokovni vodja letovanja je bila ga. Vladimira Zavašnik. Poleg vodje je želvake spremljalo petnajst spremljevalcev, med njimi tudi moja prijetna sogovornica. Na letovanje gredo tisti, ki to želijo. Ko sem bila pri go. Suzani, je ravnokar pripravljala pred-prijavo že za naslednje poletje.

Letovanje je potekalo od četrtega do štirinajstega julija, in sicer v Selcah, pri Crikvenici v sosednji Hrvaški. Letovanja se je udeležilo dvainšestdeset oseb, od tega osem iz grosupejske enote. Vseh oseb v vseh oddelkih po Slovenije pa je sto trinideset. Nastanjeni so bili v "Karlovškem otroškem domu". Moja sogovornica je dom zelo pohvalila: "Dom je primeren in udoben. Z domom smo zelo zadovoljni, sami imamo celo nadstropje. Sem hodimo že nekaj let. Spoprijateljili smo se s Karlovškim rokometnim društvom. Z njimi skupaj organiziramo igre brez meja. Skratka popolnoma se integriramo v okolje. Omogočeno imamo izvajanje različnih športnih dejavnosti. Na voljo imamo del plaže." Program letovanja okvirno pripravijo pred odhodom. Seveda imajo vse aktivnosti, ki so vezane na vodo, prioriteto. Kako preživljajo večere? Običejejo disco, udeležijo se plesa na terasah, odpravijo se na večerne sprehode, običejejo slaščičarne. Eden izmed večerov je namenjen plesu na domači terasi in izboru najboljših plesalcev. Zadnji večer se odvija poslovilna zabava z izborom miss in mistra Selc. Podelijo odlikovanja najboljšim plavalcem. Seveda se spomnijo tudi rojstnih dni oseb, ki praznujejo v času letovanja. "Veliko poudarka je na druženju, na vseh družabnih dejavnostih," je program predstavila ga. Suzana.

Program sproti prilagajajo glede na vreme in počutje udeležencev. V primeru slabega vremena imajo možnost koriščenja klubske sobe s televizijskim sprejemnikom. Organizirajo likovne delavnice, ples, folkloro, branje, čajanke, družabne igre. Seveda pa kolikor je le možno izkoristijo lepo vreme. Za konec je ga. Suzana povedala: "Največji poudarek dajemo integraciji. Udeležence skušamo vključiti v okolje. Zvečer gremo ven na teraso, kjer je živa glasba. Vedno poiščemo, kaj kraj nudi." Dodala je: "Seveda se moramo prilagajati našim udeležencem, posamezniki zmorejo več, drugi manj. Tisti, ki gredo prej spat, jim to omogočimo, poskrbimo pa tudi za tiste, ki se želijo zabavati. Vsako leto tudi koga na novo spoznamo in z njimi sodelujemo. Moram povedati, da imamo v glavnem pozitivne izkušnje." Zelo pester in zanimiv program z veliko različnimi dejavnostmi.

Uživanje na terasi ob živi glasbi.

Slika na naslovnici: Učenje plavanja.

Fotografije: Gregor Grmek

Za konec.

Želvini varstveno delovni centri se nahajajo po celi Sloveniji, na sedmih lokacijah. V Ljubljani so trije centri. Grosupejski imajo svoj kombi, tako da se veliko družijo z ljubljanci. Letovanje je ena izmed možnosti, ko se vse osebe iz vseh centrov srečajo in preživijo skupaj deset dni. Udeleženci se spoprijateljijo, stkejo se nove vezi in prijateljstva.

mag. Branka Škufca

Letovanje upokojenk in upokojenecv na Malem Lošinju

Že vrsto let organizira Društvo upokojenecv Grosuplje skupinska letovanja starejših. Začeli smo z letovanji v upokojenem hotelu Delfin v Izoli, kjer se naši člani dobro počutijo. Želeli smo popestriti ponudbo in razširiti interes članov za letovanja tudi v druge kraje, in se odločili za Mali Lošinj. Ni nam žal. Po oceni naših članov je letovanje izredno uspelo. Udeležilo se ga je 53 članov. Tam smo bili teden dni v juniju. Odpotovali smo z avtobusom iz Grosupljega ob 7. uri zjutraj in ob 13. uri smo že prispeli v hotel Avra, kjer smo se namestili.

Kompasova animatorka, gospa Andreja, nas je na prijeten način - ob sprejemni pljači - seznanila s programom (izleti, ogledi, obiski) in bivanjem na Lošinju.

Vreme nam je bilo naklonjeno, da smo se lahko kopali že v morju, ki je imelo od 21 do 25°C, večina pa je koristila notranji bazen v hotelu.

Ogledali smo si stari del mesta Mali Lošinj, ki s svojo prijetno klimo, mediteranskim ozračjem in zanimivo preteklostjo - ki še živi na vsakem koraku - očara obiskovalca in je ugodno vplivalo na naše počutje. Pestrost mediteranskih gozdov, kristalno čisto morje in opojni morski zrak so blagodejno vplivali na naše telo in dušo.

Lošinj so že leta 1892 zaradi klimatskih pogojev ter pozitivnih vplivov preteklosti razglasili za naravno zdravilišče. Domačini so razvili in primerno vzdržujejo celo mrežo pešpoti, ki so speljane ob obali in med atraktivnimi in opojnimi borovimi gozdički. Sprehodi in rahli tek pomenijo za našo generacijo veliko več kot pasivno jemanje zdravil in poležavanje, saj aktivirajo speče sile v nas.

Večina članov skupine se je udeležila izleta v EKO - vrt. Njegova značilnost so mnoga zdravilna zelišča, ki v različnih kombinacijah lajšajo težave pri različnih boleznih. Poleg zdravilnih zelišč pa vrt premore vse rastlinske vrste tega otoka, kar je enkratna priložnost za vsakega obiskovalca.

Zanimivi so bili tudi izleti na otok Susak, kjer otočani še danes nosijo atraktivne narodne noše.

Hrana je bila raznovrstna ter vitaminsko in hranilno izjemno pestra in bogata. Obilica sadja in zelenjave je posebnost tamkajšnje vsakodnevne ponudbe.

Počutje in zadovoljstvo velike večine udeležencev in mediteranska hrana so za našo generacijo izjemno koristna in zdrava.

Letovanje je hitro minilo. Vsi smo bili zadovoljni. Ob vrnitvi domov smo si zaželeli, da bi se imeli tako lepo tudi drugo leto.

Vodja skupine Malči Šturm

Kopanje v morju. - Foto Marjan Trobec

Na trajektu.

V zdravilnem vrtu.

Zvečer ob gledanju in poslušanju folklornih običajev.

Pripovedi iz Grosupljega in okolice - 16. del

Franc Kanduč - legendarni vodnik po Županovi jami, osemdesetletnik in letošnji prejemnik priznanja občine Grosuplje z zlatim znakom za leto 2005, je znan tudi kot velik šaljivec. V veseli družbi ga imajo povsod radi, saj družbo "gor drži", kot temu radi rečemo. Ob čestitkah k res zaslužnemu občinskemu priznanju še šaljiva zgodba iz njegovega "koša".

ŠENTJURSKI ŽUPNIK JE REŠIL ZAKON

Bila sta mož in žena, ki sta bila v večnem prepiru. Ni se zgodilo, da se ne bi prepirala vsak dan v tednu. Prepri do amena! Žena je začela tožiti svoji sosed: "Kaj je to pri nas? Nobene stvari mu ne naredim prav, kar naprej se krega name. Jaz ne morem več prebiti!"

Pa so bili ljudje počasi siti in naveličani stalnih prepir. Je eden od sosedov rekel: "Jaz pa vem za zdravilo." Je rekel: "Veš, kaj? Pojdi ti k župniku, pa vse to župniku povej. Župnik bo to zadevo sigurno rešil ali pa vaju bo prežegal (še enkrat žegnal zakon). Saj ni mogoče, da sta vidva v stalnem prepiru."

In odločila sta se, da gresta k župniku. Žena je imela glavno besedo in je župniku razložila, da ni za nikamor, tako se kregata. "Minute ni miru v naši hiši. Samo kregava se." Župnik to tožbo posluša, kako je hudo pri tej hiši. "Ja, no, pa jutri pridita. Najprej imam mašo, pol imam tisti brevir za prebrat, ob desetih pridita!"

Drugi dan ob določeni uri prideta, župnik ju povabi v svojo pisarno, posadi vsakega na svoj stol, on pa se usede na sredo. Pa vzame v roke eno debelo knjigo. In začne gledat v tisto knjigo, nekaj mrmra po latinsko, da nista imela pojma, kaj govori. Prebere en ali dva odstavka in vstane in primaže možu krepko klofuto. Potem se spet usede, še drugo stran v knjigi odpre, pobrska, prebere nekaj latinskega iz tiste knjige, vstane in primaže ženi krepko zausnico. "Tole je za danes dovolj," je rekel. "Jutri pa spet pridita ob isti uri."

Šla sta domov.

Bolje ni bilo nič.

Drug dan sta pa spet prišla, kot sta se zmenila, ob tisti določeni uri. Župnik je drugi dan naredil isto. Malo ju je poslušal, vprašal, če je situacija kaj boljša. "Nič!" "Nič!"

"Moja baba je taka, da..."

"Moj dedec je tak..."

Ponovilo se je tisto od včeraj. Danes jih je najprej žena dobila, nato pa še mož. Spet je malo po latinsko prebral. Pa sta šla spet domov. Dogovorili so se spet za naslednji dan. Isti čas, isti postopek.

"Ali je kaj bolje?" vpraša župnik. "Nič!"

Mož po ženi udriha, žena po možu. Tretji dan se isto ponovi. Zmenijo se za četrti dan, ob isti uri. Župnik je ponovil isto tudi četrti dan. Pobrska po debeli knjigi in spet sta jih dobila oba. In je rekel: "Jutri pa spet."

Nakar vstane žena, ko je bilo konec, ko sta jih že fasala in vpraša župnika: "Gospod župnik, kolk časa bo pa to še trajalo? Vsak dan enako, vsak dan jih faševa?" Župnik pokaže knjigo in pravi: "Ko bo tele knjige konec, ko bo mo vse tole skoz dali."

Nakar žena vstane, poda možu roko in pravi: "Možek, jaz ti vse odpustim. Bodiva spet prijatelja. Ti pa meni odpusti."

Podala sta si roke vpricho župnika in vse je bilo v redu.

Tako je župnik šentjurski rešil zakon.

Pripravila Marija Samec

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo ...

Odšla si tiho, mirno, draga teta,
brez glasu, obljub, zahtev.

Tvoje življenje in trpljenje
nam bo ostalo vsem v spomin, poduk.

ZAHVALA
ob smrti drage tete
ANE TEKAVEC

Verjakove Ane
iz Zagradca pri Grosupljem 18

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, do-
brim sosedom in vaščanom za darovano cvetje, sveče, darove za cerkev,
svete maše in ostalo pomoč.

Zahvala gospodu župniku Andreju Šinku za molitve, pogrebni obred in
poslovilne besede. Zahvala pogrebem in vsem, ki ste jo pospremili na
njeno zadnjo pot.

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene,
mame, tašče in stare mame

MARIJE ZUPANČIČ

iz Zagradca pri Grosupljem 44

se iskreno zahvaljujemo vsem so-
rodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem za izrečena sožalja, sveče,
cvetje, darove za cerkev in svete
maše.

Hvala patronažni sestri Romani za njeno pomoč na domu.

Hvala tudi gospodu župniku Andreju Šinku in Moškemu pe-
vskemu zboru Samorastnik za lepo opravljen obred in zapete
žalostinke ter pogrebem za nemoten potek pogreba.

Iskrena hvala vsem, ki ste se ji poklonili in jo pospremili na nje-
ni zadnji poti.

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Žalujoci vsi njeni

Mar prav zares odšla je tja, v neznano?
Kako je mogla, ko smo mi še tu?
Nositi moramo vsak svojo rano
molče, da ji ne zmotimo miru.
(S. Makarovič)

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage žene,
mami, mame, tašče in sestre

MARIJE VRBANEK

roj. Koščak (1937-2005)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenu-
kih stali ob strani in nam nudili nesebično pomoč. Iskrena hvala
vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam
ustno in pisno izrekli besede tolažbe in sožalja, darovali cvetje,
sveče, darove za sv. maše in cerkev, ter vsem vam, ki ste ji v ta-
ko velikem številu izkazali spoštovanje in jo pospremili k prez-
godnjemu počitku.

Zahvaljujemo se kaplanu g. Mraku in župniku g. Šuštarju za
tople besede in lepo opravljen pogrebni obred, Moškemu pe-
vskemu zboru Samorastnik iz Žalne in trobentaču. Prav ta-
ko se zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Grosuplje, še
posebno dr. Fani Grabljevec Miklavčič, dr. Janku Dolinarju ter
patronažnim sestram in ge. Fani Kralj.

Hvala vsem in vsakemu posebej.

Žalujoci: mož Ivan, hči Sonja, zet Vinko, vnuka Borut
in Simon z Andrejo ter bratje in sestre.

**HUMANITARNA AKCIJA
RADIA ZELEN VAL**

Rok z mamom, stricem in direktorjem radia Borisom Peterko.

Včasih nasmeš pomeni več kot marsikatera dobrina. Kdaj pa tudi na-
smeh ne zadostuje, da bi se na človekovem obrazu izrisala sreča. Ker so-
delavci radia Zeleni val menijo, da znajo deliti nasmehe vseh vrst, so se ob
10. obletnici odločili izpeljati akcijo pomoči Roku Kraljeviču s Škofljice, ki je
od rojstva prikovan na invalidski voziček.

25-letni fant boleha za cerebralno paralizo. Družino pestijo gmotne in
zdravstvene težave, zato jim je pomoč radia Zeleni val in drugih posamez-
nikov, organizacij in društev olajšala življenje. Roku so s pomočjo zbranih
sredstev, na račun Društva distrofikov se je nateklo nekaj več kot 3,6 milijon-
ov tolarjev, kupili prilagojeno vozilo.

Barbara Pance

**Info telefoni LAS Grosuplje in
Polijske postaje Grosuplje**

Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje uporabe in
zlorabe dovoljenih in prepovedanih drog v občini Grosuplje in Po-
licijska postaja Grosuplje obveščata prebivalce iz svojega lokal-
nega območja, da lahko odslej sporočajo informacije in sumljive
zaznave, ki se nanašajo na področje prepovedanih drog, kot tu-
di druge varnostno pomembne informacije, neposredno na mobil-
no številko

(051) 423-500

Če klicatelj želi ostati anonimen, se mu ob klicu ni potrebno
predstaviti. Telefonske klice bodo sprejemali 24 ur dnevno in vse
dni v tednu. Namen sprejemanja teh informacij je zagotavljanje
hitrega in neposrednega obveščanja brez posrednikov na tele-
fonski številki

113.

Projekt je že prinesel prve uspehe! Najlepša hvala!
Tudi vnaprej hvala vsem za vse koristne informacije!
Le skupaj lahko uspemo zmanjšati prisotnost prepovedanih
drog v našem lokalnem okolju!

Donator info telefona je družba Debitel d.d.

Za vse ostale informacije glede dovoljenih in prepovedanih
drog, programov informiranja, svetovanja in pomoči za starše,
mladostnike, uporabnike drog, odvisnike idr. pa je na voljo sploš-
na kontaktna številka LAS Grosuplje, na katero se lahko obrnete
predvsem v popoldanskih in zgodnjih večernih urah

(031) 880-520

Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje uporabe in zlorabe
dovoljenih in prepovedanih drog v občini Grosuplje

Življenje se meri po delih,
ne po dnevih.

(Metastasio)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega

ALOJZIJA BOHA

iz Grosupljega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem
za izrečena sožalja, sveče, darove za cerkev in svete maše.
Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, posebno še kapla-
nu g. Kokalju, za lepo opravljen obred ter dr. Šuštarju, g. Šketu in
g. Novaku za somaševanje.

Vsi njegovi

Noben človek nima oblasti nad dihom
in nihče nima oblasti nad dnevom smrti.
V življenju ni ničesar,
kar bi lahko imeli za vedno.
Vse nam je dano le za določen čas.
Tudi ljubezen najdražjih.

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je nena-
doma in nepričakovano zapustil
najin dragi ati, dedi in tast

VLADO TRONTELJ,

po domače Košemajev Lado.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na zad-
nji poti in izrekli izraze sožalja, darovali cvetje in sveče ter prispe-
vali za sv. mašo. Neizmerna hvala Jelki in Igorju Kastelic za
nesebično pomoč ter sosedom in znancem, ki ste priskočili na
pomoč ob tragičnem dogodku. Zahvala tudi cerkvenim pev-
cem in g. župniku iz Grosupljega ter trobentaču za zaigrano
žalostinko.

Hčerki Darja in Vladka z družinama.

ZAHVALA

Odšel je naš

PETER DOBNIK

1943-2005
z Malega Vrha pri Smarju-Sapu

Na njegovo željo smo se poslovili
od njega v ožjem krogu 9. 8. 2005
na šmarnem pokopališču.

Iskreno se zahvaljujemo sorod-
nikom, osebnim in družinskim prijateljem, sosedom, planinskim
tovarišem iz PD SCT, sodelavcem iz SCT Strojgradnje in sinovim
sodelavcem iz RTV za izrečene besede sožalja, cvetje in sveče; pe-
vskemu zboru iz Smarja-Sapa, trobentaču in obema govornikoma
za tople besede slovesa.

Hvala tudi vsem, ki ste v težki bolezni sočustvovali z njim in z na-
mi, ga spoštovali in dobro mislili o njem, z razumevanjem sprejeli
njegovo željo in se ga boste z naklonjenostjo spominjali.

V imenu žalujoče družine Dobnik - žena Nada

Vse življenje si garala,
vse za dom si in družino dala.

Če bi solza te obudila,
ne bi tebe, draga mama,
črna zemlja krila.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage
mame, sestre, tašče, babice
in prababice

JOŽEFE PODRŽAJ

iz Velike Stare vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem
in znancem, ki ste darovali cvetje, sveče, darove cerkvi in za
svete maše.

Zahvala župnikoma g. Jožetu Mrvarju in g. Antonu Pahuljetu
za lepo opravljen pogrebni obred, Poliškemu oktetu za zapete
pesmi, gospodu Emilu Kovačcu za zaigrano Tišino in Društvu
upokojevcev Grosuplje.

Posebna zahvala g. Rudolfu Rometu za ganjive besede
slovesa.

Hvala vsem, ki ste z nami delili trenutke, ko smo se od naše
drage mame poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

11. ATLETSKI MEDNARODNI MITING MLADIH V KRANJU 2005

V soboto, 11. junija, je v Kranju potekal mednarodni miting mladih, kjer so bili prijavljeni tudi atleti iz drugih držav. Tekmovanja se je udeležilo preko 150 nastopajočih atletov in med njimi so bili tudi člani AK Špela (Špela Zorko, Maruša Mišmaš, Tamara Dizdarevič, Gregor Mišmaš, Timotej Mrzelj, Ines Tekavec, Timotej Bregar, Matevž Fakin in David Šavli). Bili so zelo uspešni, kajti osvojili so kar tri medalje, in sicer eno zlato in dve srebrni.

Pri mlajših pionirjih je konkurenco prepričljivo ugnal nepremagljivi v letošnji sezoni v letniku 1996 in mlajši Gregor Mišmaš. Prav posebno pa se je izkazala v suvanju krogle tudi Tamara Dizdarevič, ki je dosegla drugo mesto in je svojo moč pokazala tudi na državnem prvenstvu z osvojenimi medaljami. Med mlajšimi dečki je svojo moč na 300 m pokazal tudi Matevž Fakin in osvojil 2. mesto. Tudi tretji z državnega prvenstva v krosu Šmartno pri Liti Timotej Mrzelj se je izkazal z odličnim 5. mestom na 300m, vendar je tekmoval z leto starejšimi tekmovalci.

REZULTATI:

KROGLA pionirke letnik 1994-95

- 2. mesto - Tamara Dizdarevič

DALJINA pionirke letnik 1994-95

- 8. mesto - Tamara Dizdarevič

300 m pionirji 1994-95

- 2. mesto - Matevž Fakin

300 m pionirje 1993-92

- 5. mesto - Timotej Mrzelj
- 14. mesto - Bregar Timotej

500 m pionirji 1996-97

- 1. mesto - Gregor Mišmaš

500 m pionirji 1994-95

- 6. mesto - David Šavli

500 m pionirke 1994-95

- 4. mesto - Maruša Mišmaš

600 m pionirke 1993-92

- 4. mesto - Špela Zorko
- 8. mesto - Ines Tekavec

AK ŠPELA, Špela Dizdarevič

IZLET PO RIMSKI CESTI V ŠKOCJANU

14. avgusta je bila letos nedelja. Te nedelje je na škočjanski podružnici Železnica tudi žegnanje. Ob Marijinem vnebovzetju pa v Škočjanu v organizaciji tukajšnjega kulturnega društva Stati inu obstati zdaj že tradicionalno ob pomoči domačih gasilcev ter servisa in trgovine s kolesi Šprinter d.o.o. iz Grosuplje organizirajo izlet po rimski cesti. Pot, ki so jo prevozili od Škočjana čez Ponikve do gasilskega doma v Velikih Laščah in nazaj še skozi vas Male Lipljene, je bila dolga približno 15 km in ni preveč razgibana. Kolesarjenja se je letos udeležilo nekaj več kot trideset kolesarjev.

In zakaj po rimski cesti? Tu je potekala res rimska cesta in tudi ta del poti, ki so ga prevozili te nedelje kolesarji, je zares obstajal že v času rimskega imperija. Pot se je povezovala na glavno cesto, ki je vodila od Emona do Siscie. Leta se je odcepila pri Šmarju, šla mimo Sel, čez Ponovo vas, Pece in nato mimo Št. Jurija naprej čez Škočjan. Nato je nadaljevala svojo pot čez Ponikve do Velikih Lašč in nato na Lužarje, čez Bloško planoto proti morju. Tudi ta cesta se je na več mestih razcepila in povezovala še več drugih krajev kot na primer kraje in posamezne kmetije iz stiške, krške in dobrepoljske smeri.

Pri tem bi bilo zanimivo reči nekaj več o sami poti. Pot poteka pretežno po gozdni poti, več inoma tudi v senci gozdov, tako da je pot tudi v vročini dokaj prijetna. Morda so nekateri le preslišali, da poteka po makadamu in so prišli z neustreznimi ozkimi gumami.

Po zaključenem kolesarjenju so škočjanski gasilci organizirali veselico, na kateri je za zabavo skrbel mladi ansambel Simona Ceglarja iz Velikega Gabra, pri katerem (kot posebnost) igra bariton z močnimi pljuči dekle - v živo! Ob veselničnem dogajanju pa se je predstavil še perspektivni Lokostrelski klub Turjak, ki ima v svoji sredini kar nekaj tekmovalcev iz naše občine, med njimi tudi državnega prvaka Goršiča iz Št. Jurija.

Pa še nekaj je treba povedati: Med organizatorji kolesarskega izleta in gasilske veselice smo opazili večinoma mlade ljudi - in to je za Škočjan dobro.

Jože Miklič

EHO CAJTNGI RAZPISUJEJO DELAVNO MESTO POREDNKA ZA(=)BAVNEGA PROGRAMA

Pri EHO CAJTNGIH v tajnem URADNEM LISTU VELIKOUPEJSKE GOSTILNIŠKE AGENCIJE objavljamo razpis ZA urednika ZA(=)BAVNEGA PROGRAMA razvpitega EHO medija.

Pogoji za delo so skoraj

idealni, denarja pa toliko, da ostane sem ter tja za kakšen špricer, če vas ne zaloti DACARIJA - sicer vam pa še tisto spiše.

Sodelavce bomo predhodno preverili z vsemi možnimi tajnimi službami (VOsom, KOsom, OZNO in UDBO), še posebej bodo imeli prednost nekdanji PARTUSKI in drugi MORALNO NEOPOPREČNI ŽURNALISTI. Če ne bodo priznali, da bodo sodelovali, nimajo nobenih šans...

V ŠKOCJANU JE ZADEL - TARČO

Ne boste verjeli, ampak je res! Novico pa je potrdil tudi državni pravak lokostrelstvu GORŠIČ (predvod - strelja gor) Namreč: V Škočjanu je JOEZEK najprej držal v rokah tri pire, nato pa je prijel v roke prvič v življenju lok in zadel tarčo. Mrtvih na veselici ni bilo. Bil je le nekaj močno prestrašenih - menda še naslednjega dne.

NIMAJO KAM DATI KNJIG

Baje se VELIKOUPEJSKA KNJIŽNICA še ne gradi samo zato, ker nimajo kam spraviti knjig, čeprav so že pred več kot enim letom rekli, da jih bodo dali v zgradbo UPRAVLJAVSKE ENOTE.

Če jih bodo dali tja, potem sploh ne bo treba več knjižnice, saj se bo škripajoča bajta nekdanjega kolhoznega doma podrla tudi sama od sebe in bo - če bo sreča mila - pokopala knjige pod seboj, pa morda še kakšnega politika.

VELIKOUPEJSKI ZA(=)BAVNI FESTIVAL

V poplavi slovenskih festivalov so se v VELIKOUPEJSKI KOMUNI odločili, da postrežejo svojim občanom in drugim mimoletnim gostom poseben ZA(=)BAVNI FESTIVAL. Na njem so na vidnem mestu sodelovali predstavniki javnega življenja v kraju in EUROPI. Naloga nastopajočih je bila sodelovanje na nekakšnih KARAOKAH. Tako so nastopili špan, vsi komunski svetniki in ostali priskledniki, predsedniki vseh parlamentarnih in neparlamentarnih strank, nekaj direktorjev družbenih zavodov in vsi ostali gostje izza šanka. Nastopajoči so imeli na razpolago le eno že precej zguljeno pesem z naslovom: NE ZAVAJAJ ME ZDAJ, AJ, AJ, AJ...! (V = JEB, V postavi namesto 1. J!)

Komisija v enaki sestavi kot poredniški odbor EHO CAJTNGOV bo ocenjevala nastopajoče. Ker pa festival še traja, v tem cajtngu ne moremo poročati o zmagovalcu. Baje bo komisija rezultate objavila šele naslednje leto po lokalnih volitvah.

Porednik EHO CAJTNGOV JE DAL IZJAVO ZA JAVNOST V ZVEZI Z ZADNJIMI POTRESI NA RAČENSKEM POLJU.

Pravi, da nima nič s tem, ker ga takrat ni bilo doma. Je streljal kozle po SOLČAVSKEM in ostalem hribovju v ZGORNJI SAVINJSKI DOLINI.

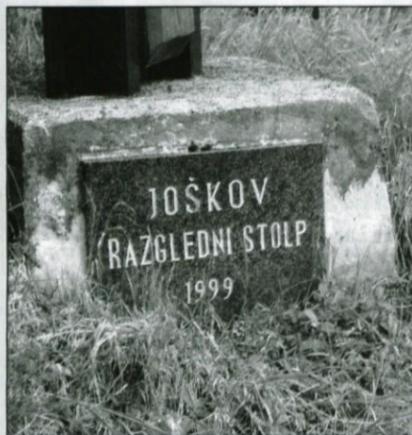
ZAKAJ LOKALNE VOLITVE?

Vprašala je t'ršica v šoli Janezka (njegov ati Janez je bil v občini pPPPP - PRAV posebej pomembna politična persona):

»Zakaj se imenujejo lokalne volitve?»

Janezek: »Zato, ker se ga naš ati takrat vedno naloka.«

RAZGLEDNI STOLP ZA JOEŽKA (JOŠKA) ZAGRAŠKEGA

Joežek Zagraški je šele pred kratkim ugotovil, da so mu na Planini Travnik (blizu Raduhe) postavili RAZGLEDNI STOLP že leta 1999. (Glej dokazno gradivo levo!) Zdej JOEZEK tuhta, zakaj - ali so mu ga postavili v spomin na podvig na Raduhu pred leti, ali so k temu krive kakšne druge zasluge za narodov blagor v VELIKIH UPLJAH.

POSTAVIL SI JE PARTIZANSKO PISARNO

Ko je to ugotovil, si je JOEZEK kar pod stolpom postavil partizansko pisarno (Glej dokazno gradivo desno!) in streljal kozle prek GPS sistema. Iz nekdanje Mačkove kanclije pa zdaj še čaka, da ga bodo priključili kar prek satelitske GPS direktno na udbo.net

MISIJA - NEMOGOČE

Baje pa bo v kratkem JOEZEK Zagraški obstreljeval z GPS signali na VELIKOUPEJSKEM KUCLJU, kjer bo menda z ostalimi šestimi ekipami sodeloval v misiji NEMOGOČE: Namreč Slovenija se je že vključila v evropski koordinatni sistem EUERF, zdaj pa naj bi se še naša JUŽNA SOSEDA. Bomo že videli, kje je meja v Piranskem zalivu!

KOZLE STRELJAL TUDI PO DUBROVNIKU

Menda so nekateri VELIKOUPELJČANI videli letos JOEŽKA Zagraškega celo v Dubrovniku, kako je tam dol kozle streljal. (Na poredništvo so poslali celo dokazno gradivo!) Naši nekdanji JUŽNI BRATJE pa so se pri tem močno zbal, da ni morda začel iskati GOTOVINO. JOEŽKU je po trinajstih srečnih dnevih le zmanjkalo GOTOVINE in je zato odšel kozle streljat domov.

PREGANJAL TUDI NOTRANJEGA SOVRAŽNIKA

Ko je JOEZEK prišel domov, je menda začel preganjati celo NOTRANJEGA SOVRAŽNIKA, in to kar pod STARIM GRADOM NAD ČUŠPERKOM. Sovražnika je kot iglic na tleh. Tamal' bataljon sovražnikov jih je JOEZEK menda zakuril kar na grmadi, druge pa pregal v sosednje občine. Če je sovražnik že tle, naj bo za vse! Sovražnik se menda skriva celo pod smrekovim lubjem. Če ne verjamete, si pojdite ogledat vse posekane, pa tudi posušene stoječe - smreke!

NI MU MAR ZA MAČKOVO IN DRUGO KLJUČAVNIČARSKO DEDIŠČINO

Nekateri prijatelji televizije so se že dalj časa zaskrbljeno spraševali: Le kaj je pred kratkim iskal JOEZEK Zagraški tudi na območju Gotenice in Kočevske Reke, ko so ga videli, kako s torno vrta v skalnato hribovje? Najbrž je iskal Mačkovo in Ribičičevo dediščino v bunkerjih? Drugi pa trdijo, da mu za kovaško-ključavničarske simbole že pred več 30 leti ni bilo prav veliko mar, saj je že po petih dnevih spokal iz eSGePejevih kovinarskih obratov šila in kopita (pardon: pilo in kladivo) in šel »tupit« med zemljemerce.

JOEZEK ZAGRAŠKI

Shotokan karate klub Grosuplje NA AKTIVNIH POČITNICI-

Kot je že v navadi, smo karateisti Shotokan karate kluba Grosuplje preživeli skupne aktivne počitnice na morju. Naša tradicionalna točka (tokrat že petič) za poletni oddih je Pineta pri Novigradu. Poleg sončenja, kopanja, igranja odbojke na mivki in še mnogih drugih aktivnosti, smo pridno trenirali.

Naš dan se je pričel z jutranjim treningom, ki je bil po mnenju nekaterih najtežji, saj je bilo treba vstati že ob pol sedmih. Po zajtrku smo se razkropili po bungalovih in plaži. Najbolj zagreti so bili tekmovalci in tisti, ki so polagali izpit za višji pas. Ti so imeli še dva dodatna treninga. Ostali smo imeli prosto do šeste ure, ko je bil na sporedu še drugi redni trening. Vsak dan smo zaključili z družabnim večerom, nato pa smo se odpravili na zaslužni počitek. Tako kot se vsi prijetni dogodki enkrat končajo, tako se je tudi naše druženje bližalo koncu. Predzadnji dan je bil na vrsti preizkus znanja za vse tiste, ki so se prijavili na izpit za višji pas. Izpit so uspešno opravili vsi prijavljenci in tako pridobili za eno stopnjo višji pas (od rumenega do modrega). Naše druženje smo sklenili z večerno podelitvijo diplom.

Uroš Perme

PRIČELA SE JE NOGOMETNA SEZONA 2005/06

V NK Brinje smo s 1. avgustom pričeli z intenzivnimi treningi na nogometnem igrišču. Prešli smo svoje vrste in po zelo kratkem premoru pričeli spet trenirati. Prišlo je nekaj novih igralcev, predvsem v mlajših selekcijah, tako da se naše vrste počasi širijo. Seveda pa pričakujemo v mesecu septembru in oktobru še več malčkov, saj v vseh osnovnih šolah v Grosupljem in okolici potekajo predstavitve naše dejavnosti. Obenem pozivamo vse šest in več letnike, ki bi radi igrali nogomet, da se nam javijo na e-mail nk-brinje@si-ol.net, pokličejo na tel. 051 318 031 (Borut Antončič - vodja trenerjev) ali 041 632 122 (Grega Rozina - predsednik). Postregla vam bosta z vsemi informacijami glede delovanja kluba in poteki treningov. Lahko pa si ogledate tudi našo spletno stran www.nogometniklub-brinje.si.

tjivost. Tudi zaradi tega se obisk na stadionu Grosuplje iz kola v kolo večja. Tega se veselimo tudi sami, saj je to najboljši pokazatelj, da se nogomet vrača med ljudi v našem kraju. Za razliko iz pred dveh let smo opazili, da na prvenstvene tekme prihajajo ljudje ne samo iz Grosupljega, ampak tudi iz bližnjih krajev. Tudi »ogledniki« iz ljubljanskih klubov niso redki, kar pomeni, da počasi postajamo renomirana ekipa, ki ima lahko lepo prihodnost.

Tudi vse ostale selekcije so dokaj uspešno pričele s tekmovalni v ligah, le pri U-8 je novost turnirski sistem tekmovalja. Ta sistem se nam zdi bolj prijazen do igralcev, predvsem pa do staršev, ki niso več tako obremenjeni s prevozi na tekme.

Naši cilji v letošnji sezoni ostajajo isti kot v prejšnji. Z lastnim delom in lastnim kadrom doseči čim boljše uvrstitve. Za to se trudimo v klubu vsi: trenerji, uprava ter ostali, ki prostovoljno pomagajo po lastnih močeh. Letos se bomo potrudili, da pridobimo še nekaj dolgoročnejših sponzorjev iz domačega kraja in okolice, saj bi želeli, da se matično okolje bolj dejavno vključi v delo NK Brinje, saj smo klub, ki predstavlja našo občino po celi Sloveniji.

Za NK Brinje Sašo Šehovič

ZGORAJ: Borbenost krasi igralce NK Grosuplje

DESNO: Neutrudni trener Škero v garderobi pripravlja svoje igralce.

SPODAJ: Stane Kralj postaja kralj strelcev v NK Grosuplje.

Za nami so trije krogi rednih kol v ligah, v katerih nastopamo. Prišlo so prve zmage, zato upamo, da bo tudi letošnja sezona na ravni prejšnje, v kateri smo dosegli zavidljive rezultate. Starejši dečki (U-14) se v 1.MNZ ligi enakovredno kosajo s svojimi nasprotniki in rezultat tega sta tudi dve visoki zmagi, kljub preskoku v višji nivo tekmovalja.

Tudi članska vrsta pod preizkušeno taktiko trenerja Škerjanca beleži uspehe. Njen zasluga so postali borbenost in nepopu-

Starejši dečki U-14 s pokalom za doseženo 1. mesto v ligi.

GROSUPELJČANI OSVOJILI 7 MEDALJ IN POKAL NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V STRELJANJU Z MALOKALIBRSKIM OROŽJEM

17. in 18. julija je bilo na strelišču v Ljubljani **Državno prvenstvo v streljanju z malokalibrskim orožjem**, na katerem je zelo uspešno nastopilo tudi 9 strelcev **Streliškega društva Grosuplje**. Z nekaj športne sreče bi lahko bil iztržek še boljši, saj so Barič, Moičević in Glušac z enakim rezultatom oz. minimalnim zaostankom osvojili slabša mesta.

Najboljša med Grosupeljčani sta bila **Renata Oražem VRŠIČ** in **Matic BARIČ** s po dvema medaljama. Če je bilo to od Oražmove pričakovati, pa je Barič prijetno presenetil in dokazal, da sodi med najbolj perspektivne slovenske strelce z malokalibrsko puško, saj je v kraljevski disciplini 30 x 40 strelcev pred zadnjim položajem vodil že za 14 krogov, žal pa ga je na koncu »pobralo« in je končal na 3. mestu.

GROSUPELJSKI STRELCE SO DOSEGLI NASLEDNJE REZULTATE:

- 1. mesto članice - puška - 3 x 20 strelcev: Renata ORAŽEM VRŠIČ s 573 krogi,
- 2. mesto članice - puška - 60 strelcev leže: Renata ORAŽEM VRŠIČ s 582 krogi,
- 2. mesto mladinci - puška - 60 - strelcev leže: Matic BARIČ s 584 krogi - nov osebni rekord,
- 2. mesto pionirji - ekipa - puška 3x10 strelcev: David GLUŠAC, Igor PITKA, Anže HORVAT,
- 3. mesto mladinci - puška - 3 x 40 strelcev: Matic BARIČ s 1113 krogi (1 krog manj kot prvak in enako kot drugi) - nov osebni rekord,
- 3. mesto mlajši mladinci - pištola - Mario HOLOŠ s 313 krogi - nov osebni rekord,
- 3. mesto mladinci - pištola: Rok IVANC s 496 krogi,
- 4. mesto člani - puška - 60 leže: Željko MOIČEVIČ s 590 krogi (enako kot tretji),
- 4. mesto pionirji - puška - 3x10 strelcev: David GLUŠAC s 223 krogi (2 kroga za tretjim)
- 7. mesto člani - pištola: Franci IVANC s 513 krogi - nov osebni rekord.

Ob dejstvu, da v Grosupljem sploh nimamo strelišča za malokalibrsko orožje, pač pa so strelci hodili na treninge v Ljubljano, so ti dosežki še toliko več vredni. Predvsem mladi strelci so dokazali, da sodijo v sam slovenski strelski vrh ne samo z zračnim, pač pa tudi z malokalibrskim orožjem.

Jože Kolenc

JADRALNI KLUB SCORPION

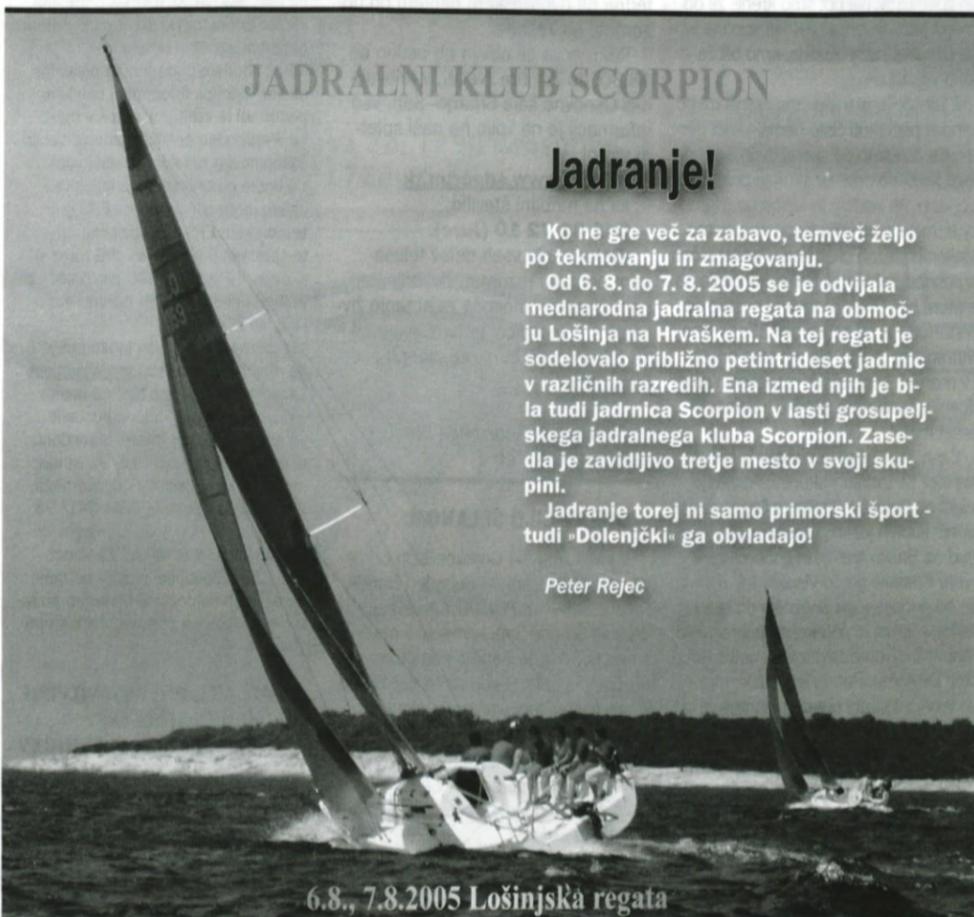
Jadranje!

Ko ne gre več za zabavo, temveč željo po tekmovalni in zmagovanju.

Od 6. 8. do 7. 8. 2005 se je odvijala mednarodna jadralska regata na območju Lošinja na Hrvaškem. Na tej regati je sodelovalo približno petintrideset jadrnic v različnih razredih. Ena izmed njih je bila tudi jadrnica Scorpion v lasti grosupeljskega jadralskega kluba Scorpion. Zasedla je zavidljivo tretje mesto v svoji skupini.

Jadranje torej ni samo primorski šport - tudi »Dolenjčki« ga obvladajo!

Peter Rejec

6.8., 7.8.2005 Lošinjska regata

ATLETIKA IN TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE - Grosuplje in Št. Jurij

V šolskem letu 2005/2006 je Atletski klub ŠPELA že pričel z organizirano redno vadbo tako za najmlajše od drugega leta starosti dalje, ki je že dodobra utečena, kot tudi ATLETIKO za šoloobvezne otroke.

TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE

Namenjena je otrokom od drugega leta dalje. Skozi igrive telovadne urice bomo otroke popeljali skozi atletsko abecedo, jih seznanili z osnovami gimnastike, igre z žogo. Zato, dragi starši, pripeljte svoje naidebudneže in mi jih bomo popeljali v svet igrivih športnih uric.

ATLETIKA ZA ŠOLOOBVEZNE OTROKE:

Atletski klub ŠPELA že dvanajsto leto poučuje atletiko za šoloobvezne otroke. Namenjena je vsem otrokom od prvega razreda dalje. Vabimo pa tudi srednješolce, ki bi se radi seznanili z atletiko. AK Špela bo poskrbel za dobro vodene treninge atletike - kraljice športov. Seznanili se boste z vsemi atletskimi disciplinami. Skupaj bomo obiskali razna tekmovalja, obiskali stadione s tartansko maso v Ljubljani in se imeli lepo.

Vse dodatne informacije dobite na telefon: **041-604-185 Špela.**

VPISI V OŠ Louis Adamič na Adamičevi cesti POTEKAJO VSAK DAN (telovadnica, igrišče za šolo)

- Torek, od 16.00 do 17.00
ATLETIKA za šoloobvezne otroke
- Torek, od 17.00 do 18.00
TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE
- Sreda, od 19.00 do 20.30
ATLETIKA za šoloobvezne otroke - tekmovalna atletika
- Četrtek, od 17.00 do 18.00
TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE
- Četrtek, od 18.00 do 19.00
ATLETIKA za šoloobvezne otroke

V O.Š. Št. Jurij BOMO VPISOVALI 20. 9. 2005 in nato vsak torek na treningih:

- Torek, od 18.00 do 19.00
ATLETIKA za šoloobvezne otroke
- Torek, od 18.00 do 19.00
TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE
- Torek, od 17.30 do 18.30
ODBOJKA za šoloobvezne otroke

ROKOMETAŠI PRED ZAČETKOM NOVE SEZONE

Po začasnih težavah v jesenskem delu je članska ekipa Rokometnega kluba Pekarna Grosuplje v pretekli sezoni zasedla 6. mesto v 1. B ligi in z odličnimi predstavami v spomladanskem delu navdušila ljubitelje rokometu. Pred trenerjem in igralci ter vodstvom kluba pa so že novi izzivi. Ekipo bo še naprej vodil priznani trener Nikola Radič, pri delu mu bo pomagal Andrej Topolovec. Ekipo bo v primerjavi s preteklo sezono precej spremenjena, saj je kar nekaj igralcev prenehalo z igranjem, nekateri pa so odšli tudi v druge klube ali pa so se vrnili v svoje matične klube. Od aktivnega igranja sta se poslovila Dražen Ljubanovič in Žare Pogačnik, odšli pa so Jakob Vukovič (RK Cimos Koper), Gregor Ilc (RD Inles Ribnica), in Dejan Čančar (RK Rudar Trbovlje). Novi člani ekipe so postali Tomi Gangl, Rok Rotar, Ivo Ilc, Jože Zelko, Gašper Gabrijevič in Simon Stopar. Ti igralci bodo skupaj z ostalimi igralci (Andrej Topolovec, Dragan Marič, Janez Knež, Jure Jeraj, Simon Oblak, Zlatko Marič, Mitja Smolko, Dalibor Gavrič, Gregor Šumiga, Dejan Strojman, Boris Andrič) v prihajajoči sezoni poskušali ohraniti mesto v sredini lestvice 1. B lige.

V Dvorani Brinje (ob sobotah ob 20. uri) in na gostovanjih lahko spet pričakujemo zanimive tekme, zato vse, ki vam je rokomet pri srcu, vabimo na tekme, ki bodo odigrane po naslednjem razporedu:

Krog	Datum	Domači	Gosti
1. KROG	1. 10. 2005	RK DOL TKI HRASTNIK	RK PEKARNA GROSUPLJE
2. KROG	8. 10. 2005	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK GORIŠNICA
3. KROG	15. 10. 2005	RK SVIŠ	RK PEKARNA GROSUPLJE
4. KROG	22. 10. 2005	ŠD VELIKA NEDELJA	RK PEKARNA GROSUPLJE
5. KROG	5. 11. 2005	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK ATOM KRŠKO
6. KROG	12. 11. 2005	RK MITOL SEŽANA	RK PEKARNA GROSUPLJE
7. KROG	19. 11. 2005	RK PEKARNA GROSUPLJE	MRD DOBOVA
8. KROG	26. 11. 2005	RK SEVNICA	RK PEKARNA GROSUPLJE
9. KROG	3. 12. 2005	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK CERKLJE
10. KROG	10. 12. 2005	RD ISTRABENZ PLINI IZOLA	RK PEKARNA GROSUPLJE
11. KROG	17. 12. 2005	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK MIP - GORICA LEASING
12. KROG	11. 2. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK DOL TKI HRASTNIK
13. KROG	18. 2. 2006	RK GORIŠNICA	RK PEKARNA GROSUPLJE
14. KROG	25. 2. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK SVIŠ
15. KROG	4. 3. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	ŠD VELIKA NEDELJA
16. KROG	11. 3. 2006	RK ATOM KRŠKO	RK PEKARNA GROSUPLJE
17. KROG	18. 3. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK MITOL SEŽANA
18. KROG	25. 3. 2006	MRD DOBOVA	RK PEKARNA GROSUPLJE
19. KROG	1. 4. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	RK SEVNICA
20. KROG	8. 4. 2006	RK CERKLJE	RK PEKARNA GROSUPLJE
21. KROG	22. 4. 2006	RK PEKARNA GROSUPLJE	RD ISTRABENZ PLINI IZOLA
22. KROG	6. 5. 2006	RK MIP - GORICA LEASING	RK PEKARNA GROSUPLJE

Rokometni klub Pekarna Grosuplje

VABILO K VPISU V ROKOMETNI KLUB PEKARNA GROSUPLJE

Rokometni klub Pekarna Grosuplje vabi k vpisu fante od 7. leta starosti dalje. Če te veseli druženje s prijatelji in igre z žogo, te vabimo, da se pridružiš na treningih svojim vrstnikom v Rokometnem klubu Pekarna Grosuplje.

Rokometni klub Pekarna Grosuplje pri delu z mladimi rokometiški zadnja leta dosega lepe uspehe v tekmovanjih za državno prvenstvo. Kvalitetno delo z mladimi se odraža tudi v članski ekipi, ki nastopa v 1.B državni ligi, saj so posamezni igralci, ki so pred leti kot osnovnošolci začeli trenirati v klubu, že tudi njeni člani. Nekateri pa igrajo celo v klubih 1. državne lige.

V klubu se posebej posvečamo delu z najmlajšimi - fanti od 7. do 11. leta starosti, s katerimi klub sodeluje v akciji Rokometne zveze Slovenije »Rokomet v osnovne šole«. V okviru te akcije Osnovna šola Louisa Adamiča Grosuplje in Osnovna šola Brinje Grosuplje nastopata na področnem tekmovanju vsaka s svojo ekipo. To bi želeli tudi v naslednji sezoni, zato vabimo vse zainteresirane učence od 2. do 4. razreda devetletke oziroma osemletke, da se vpišejo v Rokometni klub Pekarna Grosuplje. Prav tako so vabljeni tudi učenci višjih razredov. Vpis novih članov je možen na treningih od 19. septembra 2005 dalje.

Treninži bodo v sezoni 2005/2006 potekali v Dvorani Brinje, Ljubljanska cesta 40A Grosuplje po naslednjem razporedu:

mini rokomet (letnik 1995 in mlajši):
v ponedeljek in četrtek od 14.30 do 16. ure;

mlajši dečki (letnik 1993 in 1994):
v torek in petek od 14.30 do 16. ure ter v sredo od 16. do 17.30

starejši dečki (letnik 1992 in 1991):
v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 16. do 17.30 .

V okviru možnosti bodo organizirani treningi mini rokometu tudi na podružničnih šolah v Št. Juriju in Šmarju-Sapu v času interesnih dejavnosti šole, o čemer vas bomo obvestili naknadno.

Za dodatne informacije v zvezi z vpisom se lahko obrnete na g. Staneta Reparja (GSM 031 344 822).

Z veseljem te pričakujemo!
Rokometni klub Pekarna Grosuplje

SLOVENSKI GORNIŠKI KLUB SKALA IZOBRAŽUJE

Predsednik SGK Skala dr. Franc Sevšek govori pred podelitvijo.

Poleg klasičnega gorništvja razvijajo klubi Skale tudi gorsko kolesarstvo, ledno plezanje, turno smučanje, alpinizem, gorniška popotovanja in svetovna gorstva in še kaj.

Pri tako razvejani dejavnosti skrbi Skala že nekaj let tudi za izobraževanje gorniških vodnikov. Šolo za usposabljanje gorniških vodnikov vodi gorski vodnik in alpinist Bojan Pograjc. V obdobju zadnjih dveh let (2004/2005) je izobraževanje opravila že druga generacija prostovoljnih gorniških vodnikov.

Med petnajstimi tečajniki druge generacije so tečaj uspešno opravili tudi štirje člani Gorniškega kluba Limberk, in sicer: Rok Perme (Kranj), Janez Mežan (Dob), Franc Perme (Veliko Mlačvo) in Marjan Perme (Grosuplje). Šolanje je potekalo vsebinsko po standardih modela izobraževanja UIAA.

Tečaj ponuja s preizkušni znanja učenje tehnike gibanja in vodenja v gorah poleti, tehnike gibanja in vodenja v gorah pozimi in izdelavo seminarske naloge.

Tečajniki so dobili naziv »Prostovoljni gorniški vodnik Skale« (Voluntary Mountain-Valking Leader). Podelitev vodniških značk in vpisana vodniška registracija je bila v navzočnosti predsednika vlade Janeza Janše na svečani seji Slovenskega gorniškega kluba Skala na taboru v kampu Klin v dolini Lepene v avgustu letos. Čestitamo vsem novim vodnikom.

Vabimo vas, da se nam pridružite!

Za Gorniški klub
Limberk
Marjan Perme

Bojan Pograjc, inštruktor in gorski vodnik ob začetku slavnostne seje.

KEPA (MITTAGSKOGEL) - OBISK PRI MIKLOVI ZALI

Čeprav goreče zagovarjamo trditev, da so naše slovenske gore najlepše, pa vendar »skočimo« kdaj pa kdaj še na kakšen tritisočak v sosednji Avstriji ali v Italiji, samo toliko za občutek, kakšen zrak se diha na taki višini.

Zadnji izbrani cilj pa ni bila gora kje globoko v tujini, ampak naša 2.143 metrov visoka gora, po kateri sicer teče meja na črta med dvema državama, ne pa tudi narodnostna meja, ta je pomaknjena precej višje proti severu - vsaj nekoč je bila.

Sedaj je novo upanje, ko je novi red, ko meja ni več tako ostra ločnica, ostala je le še tista v naših glavah, ki jo bo treba še premagati. Seveda samo tamenje ne bo dovolj. Treba bo obnoviti in povečati medsebojne gospodarske in kulturne stike z našimi zamejci na krivično razdeljenem slovenskem, nekoč narodnostno enotnem ozemlju.

Naša skupina gornikov je to dejanje simbolno storila ob priliki obiska na Koroškem, ko smo izpeljali pohodno turo iz doline Rož na mejno goro Kepo po avstrijskem ozemlju.

Z Jesenic smo se odpeljali v soboto ob petih popoldne z vlakom do mejne postaje Področca v Avstriji. Tu so nas pričakali domačini Slovenci, s katerimi je vodja naše ture v prijateljskih odnosih že izpred dvajset let, ko so skupaj z našimi planinci gradili Slovensko kočjo na Bleščeči planini.

Najprej so nas odpeljali v vas Svatne (Schlatten) v Rožni dolini na Miklovo kmetijo, nam poznano iz Miklove Zale, slovenske povesti iz turških časov pisatelja Jakoba Sketa.

Tukaj slovenski duh še živi, čeprav so pritiski asimilacije skozi desetletja vse-skozi zelo močni. Še do pred nekaj leti je domače dramsko društvo v vasi Svatne uprizarjalo Miklovo Zalo in druge slovenske ljudske igre.

Gospodar Mikel, ki nas je kasneje spremljal do Slovenske kočje, je daljnji potomec Miklove Zale, je kmet in podjetnik. Z veseljem nam je razkazal svojo domačijo. Ima svojo mesarjico. Njihova specialiteta so suhomesnati izdelki. To dejstvo smo kasneje preverili. Za potopni-

ko smo prejeli veliko suho salamo in steklenico domačega žganja. Pridružil se je še zelo zgovorni in družabni sosed Mario, tudi daljni sorodnik Miklovih. S terenskimi vozili sta nam skrajšala pot do Bleščeče planine, kjer smo potem v Slovenski koči prespali. Pred večerjo smo kljub pomarnikanju kruha in nahrbtnikih pojedli vso salamo in popili vse žganje, brez usodnih posledic (vsaj za mene), če ne štejemo najinega pobratenja z Mariom. Jaz sem postal Mario, on pa Marjan. Torej Marjan nam je kasneje v pečici pripravil za večerjo zelo okusno pečenko z mnogimi dodatki, ki jim pa ne vem imena. Ker smo bili edini gostje v koči, smo se pogovarjali še dolgo v noč. Jutranjo kavo je moj Mario kar prespal. Zelo zgodaj jutraj smo se poslovili od naših gostiteljev. Na pot smo krenili že ob prvem jutranjem svitu. Ko je sončna kroglja pokukala izza obzorja, smo bili že visoko v gozdu.

Z Bleščeče planine smo krenili mimo Arihove peči proti čisto nemški koči Bertahutte. Ko smo po skoraj dveh urah dosegli kočjo, so pravkar skuhalo prvo jutranjo kavo. Po odhodu in kavi smo zagrizli v strmine proti vrhu Kepe po prijetno speljanih stezah okoli gore. Pot tehnično ni posebej zahtevna. Nekaj kondicije pa le mora biti. Direktni severni pristop od Bertahutte je pa zahtevnejši. Teža smo prihranili za drugič. Na vrh smo prispeli v manjših kondicijsko razdeljenih grupah v časovnem zamiku kakšnih trideset minut.

Časa za razgled in počitek je bilo dovolj tudi za zadnje v skupini. Pogled je segel na Celovško kotlino z Dravo, po njenih ljubkih jezerih (posebno lep je pogled na Baško jezero) in gričevnatem svetu Koroške tja do Visokih Tur, na jugu pa od oddaljenega Sneznika do bližnjih Julijcev. Spust je potekal po pokrajinsko zanimivi, deloma zavarovani poti s Kepe proti Dovjemu. Pot na slovensko stran je po tehnični strani nekoliko zahtevnejša in precej daljša. Končno izhodišče je bilo v Dovjem nad Mojstrano. Za prevoz nazaj do naših avtomobilov na Jesenicah so poskrbeli kolegi z Jesenic in Dovjega.

Marjan Perme

ŠPORTNO DRUŠTVO PERUN

vabi

Smo novo ustanovljeno športno društvo Perun. Ime smo prevzeli po najvišjem slovanskem bogu Perunu, bogu strele in groma. V svoje okrilje vabimo vse ljubitelje rekreativnega športa, ki se želijo sprostiti ob koncu tedna na dvoranskem parketu ob nogometu ali košarki.

Rekreacija se odvija ob petkih od 18.30. do 20. ure zvečer, v telovadnici Osnovne šole Šmarje-Sap. Več informacij je na voljo na naši spletni strani

<http://www.sdperun.tk>

ali na mobilni številki
041 31 72 10 (Jure).

»Rekreiranje vseh delov telesa nam pomaga razumeti življenje, kar nam članom omogoča zajemanje življenja s polno žilico, in če si oseba, ki se želi sprostiti in hkrati okrepiti, se nam pridruži.«

Predsednik Športnega društva
Perun, Jure Petrič

OPRAVIČILO SELANOM:

V julijski številki Grosupelskih odmevov je bil na strani 34 objavljen članek DRUGI ŠMARSKIPOHOD Turističnega društva Šmarje-Sap, kjer sem v navedbi smeri pohoda za Sapom pomotoma izpustila vas Sela. Glede na to dejstvo pa je uredništvo tudi v samem tekstu odstranilo odeljeni tisk vasi Sela, kar je še povečalo mojo napako.

Opravičujem se prebivalcem vasi Sela za našlubo napako!

Lojzka Zajec

Glasilo prebivalcev občine Grosuplje

OGLASNO TRŽENJE: CENIK IN POGOJI OGLAŠEVANJA

V zvezi z možnostmi za oglaševanje v Grosupelskih odmevih objavljamo cenik oglaševanja, ki je narejen na podlagi cenika št. 006-1/95, sprejetem na občinskem svetu 29. 9. 1999.

Iz 1. člena

TABELA ZA OKVIRNI IZRAČUN ŠTEVILA TOČK

okvirne dimenzije oglasa v cm	površina v cm ²	korrekcijski faktor	točke (točka je 0,511292 EURA)
5,0 x 10,0	50	1549	77
6,0 x 10,0	60	1468	88
8,0 x 10,0	80	1306	104
10,0 x 10,0	100	1152	115
15,0 x 10,0	150	1066	160
10,0 x 20,0	200	1017	203
15,0 x 20,0	300	961	288
20,0 x 20,0	400	930	372
25,0 x 20,0	500	919	460
POL STRANI	554	912	505
30,0 x 20,0	600	907	544
40,0 x 20,0	800	878	702
CELA	1108	864	957

Točka znaša protivrednost 0,511292 EUR v SIT po srednjem tečaju BS na dan obračuna.

TABELA OKVIRNEGA IZRAČUNA

okvirne dimenzije oglasa v cm	tečaj EURA 17.1.2004	neto vrednost oglasa	končni znesek z DDV
5,0 x 10,0	237,03	9387	11264
6,0 x 10,0	237,03	10675	12810
8,0 x 10,0	237,03	12662	15195
10,0 x 10,0	237,03	13962	16754
15,0 x 10,0	237,03	19379	23255
10,0 x 20,0	237,03	24651	29581
15,0 x 20,0	237,03	34941	41929
20,0 x 20,0	237,03	45085	54102
25,0 x 20,0	237,03	55689	66827
20,0 x 27,7	237,03	61234	73481
30,0 x 20,0	237,03	65955	79145
40,0 x 20,0	237,03	85128	102153
40,0 x 27,7	237,03	116022	139226

Izračun je pripravljen na podlagi tečaja EVRA 17. januarja 2004 za oglaševanje na črno-belih straneh. Za oglaševanje na notranjih barvnih straneh je treba znesek pomnožiti z 1,25, na zadnji strani z 1,5 in na naslovnici s faktorjem 2,00.

V CENO NI VRAČUNANO OBLIKOVANJE OGLASA.

Račun se izstavi po izidu časopisa. K neto vrednosti oglasa je treba dodati še 20 % DDV.

2. člen

Za vmesne velikosti se število točk izračuna z interpolacijo.

Za prvo objavo enakega oglasa ni popusta. Vsaka naslednja serijska objava je cenejša za 5 % do največ 30 %. Če se stranka odloči za celoletno redno oglaševanje, se ji lahko obračuna razlika popustov do 30 % pri sedmem nespremenjenem oglasu.

Rok za oddajo podatkov za oglas (besedila, logotipi, fotografije, ceniki in podobno) je vsak prvi petek v mesecu. Predhodno pokličite za rezervacijo časopisnega prostora za vaš oglas. Če boste oddali digitalno oblikovan oglas, mora biti zapisan v EPS (pri vektorskem EPS-u je potrebno fonte spremeniti v krivulje), JPG (brez stiskanja), TIF zapisu (300 pik/palec - za barvne oglaševanje v CMYK barvni razložitvi), ali PDF zapisu.

Digitalno izdelan oglas lahko pošljete na elektronski naslov jozem@siol.net. Lahko pa ga pošljete tudi na naslov izvajalca končne grafične postavitev amset@siol.net (Matej Macedoni, Grosuplje, Pod gozdom 3/9), vendar morate o tem obvestiti odgovornega urednika po telefonu (GSM 041/ 98 22 33) ter mu po pošti na njegov domači naslov (Jože Miklič, Zagradec 53, 1290 Grosuplje) poslati potrjeno naročilnico najpozneje en teden po roku, ki je določen za oddajo ostalih prispevkov.

ZA OGLASE, PREDSTAVITVENE PR (PIAR) ČLANKE IN ZAHVALE OB SMRTI SVOJCEV JE TREBA NAVESTI POLN NASLOV NAROČNIKA OZIROMA PLAČNIKA RAČUNA.

DRUGAČEN POGLED

V Grosupljem se je končno spet nekaj premaknilo. Andrej Brezec je našel nekaj somišljenikov, ki so vsak na svojem področju prispevali svoje znanje, izkušnje, delo in delček srca, da bo v kratkem zagledal luč sveta koledar za leto 2006.

Osnovni namen koledarja je, da bi pri občanih Grosupljega vzpodbudili drugačen pogled na lastno okolje, v katerem živimo, delamo in ustvarjamo. Pogled bo zanimal stereotipe, da je Grosuplje spalno naselje, da nimamo prave dediščine, da nimamo identitete ipd.

"Ozrmo se okoli sebe in začutimo lepote, zanimivosti in posebnosti, ki nas obdajajo," so zapisali ustvarjalci, ko so ga začeli pripravljati. Koncept koledarja so postavili na izrazni moči fotografije, ki jo spremlja in dopolnjuje poezija. Koledarski del bo v podrejeni funkciji.

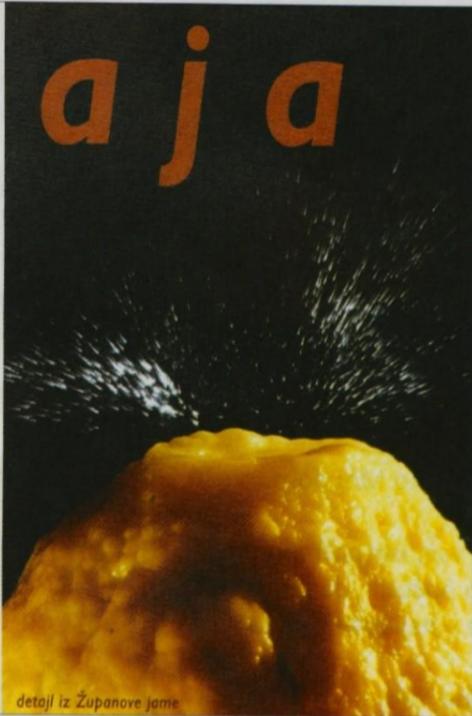

nastaja

koledar drugačen pogled z motivi Grosuplja in okolice

Predstavite lepote, zanimivosti in posebnosti naših krajev poslovnim partnerjem, sorodnikom, prijateljem... Koledar odlikujejo izjemne fotografije, pospremljene z verzami. Koledar za leto 2006 izide konec oktobra, pripravlja ga podjetje AB design s sodelavci.

Informacije 041 323 356

detajl iz Županove jame

Motive so izbrali po vsej občini, zato boste z drugačnim pogledom prepoznali tabor Cerovo, Županovo jamo, grad Boštanj, Radensko polje, naselje Grosuplje, kozolce v Velikih Lipljenih in druge zanimivosti v občini Grosuplje. Koledarju bo priložen še poseben list, na katerem bo krajša razlaga okolja izbrane motive in pregleden zemljevid z označenimi lokacijami. List se bo dalo vzeti iz koledarja in bo prevzel vlogo prospekta s povabilom na izlet. Nekaj motivov bodo uporabili tudi za izdelavo novejnih čestitk. Vsa besedila bodo prevedena v angleški jezik.

Andrej s svojim podjetjem AB design, ki je še posebej Grosupelčanom znan po izdelavi darilne kolekcije grosupeljskega konjička iz žgane glinice in drugih materialov, je koordinator projekta in bo skrbel tudi za marketing. V projektu pa sodelujejo še Irena Gantar in Zoran Kovačević, mlada grosupeljska arhitektka, ki sta poskrbela za grafično oblikovanje in fotografijo, Sandi Zalar je fotografije pospremlil z besedili in verzami, dr. Boris Kuhar pa pripravil uvodno besedo.

Jože Miklič

OGLASI

ELTEHNIKA

ELEKTROMEHANIKA IN TEHNIČNA TRGOVINA
JOŽE AHLIN s.p., Kolodvorska cesta 1, 1290 Grosuplje
01/787 14 51, GSM: 031/640 100

MOBILNA TELEFONIJA

POOBlašČENI ZASTOPNIK

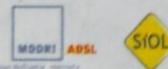
VELIKA IZBIRA AKCIJSKIH APARATOV

NAROČNIKI NMT, POSKRIBITE ZA PREHOD NA GSM!

ADSL

EN INTERNET, PROSIM.

Modri ADSL zagotavlja hiter, zanesljiv in varen 24 urni dostop do interneta. In to preko navadne telefonske linije ali celo brezžičen, če želite! Širokopasovna povezava omogoča nemoteno nalaganje MP3-jev, gledanje filmov, zanesljivo pošiljanje elektronske pošte, igranje igrice preko mreže, dostop do videoinformacij in še in še.

V času promocije* pa velja za naročnike navadne telefonske linije posebna "naredi sam komplet" ponudba:
- MODEM 29.499-SIT 1 SIT
- PRIKLJUČNINA 14.360-SIT 1 SIT

MAXIMA

trgovina s spodnjim perilom in nogavicami

do E košarice

do F košarice

do D košarice

MAXIMA

žensko spodnje perilo, nogavice in spalni program

Lektos d.o.o., Adamičeva 3b, 1290 Grosuplje
Tel./fax: (01) 786-46-49

KOZMETIČNI SALON THALGO CENTER - SPA

NE ZAMUDITE...

PROMOCIJSKA CENA
TELESNE MASAŽE

Namesto 10.000 SIT
v mesecu oktobru
le 4.900 SIT + DARILO!

Masaža z aromatičnimi olji
je popolna terapija za dušo in telo. V kombinaciji masažnih tehnik in eteričnih olj, telo spravimo v stanje popolnega miru in harmonije.

Eterična olja delujejo na vseh področjih: fizičnem, psihičnem, duhovnem in čustvenem. Telo čistijo preko limfnega sistema, sproščajo fizično in psihično napetost in uravnavajo misli.

Brinje c. 1/47, 1290 Grosuplje, tel.: 01/7865-866

PEKARNA BLATNIK

Smo družba z petnajst letno tradicijo, ki se ukvarja s proizvodnjo kruha, svežega peciva, slaščic in trgovino. V svoje vrste želimo sprejeti nove sodelavce in sicer:

- 3 KV PEKE - mešalec
- 6 KV PEK - predpečnik
- 2 KV PEK - upravljalec stroja za linijo FRITSCH, KÖNIG.

Za vsa omenjena delovna mesta je zaželeno, da so kandidati moškega spola z zaželenimi delovnimi izkušnjami.

Ponudbe pošljite na naslov:
Pekarna Blatnik d.o.o.,
Podgorica 25,
1312 Videm Dobrepolje
z pripisom »ZA KADROVSKO SLUŽBO«.

EPGO

1956
instalacije
d.o.o., CESTA NA KRKO 9, 1290 GROSUPLJE
Tel.: 01/786 26 22; 786 36 20
Fax: 01/786 46 21

INSTALACIJE • TRGOVINA • INŽENIRING • SERVIS

STORITVE

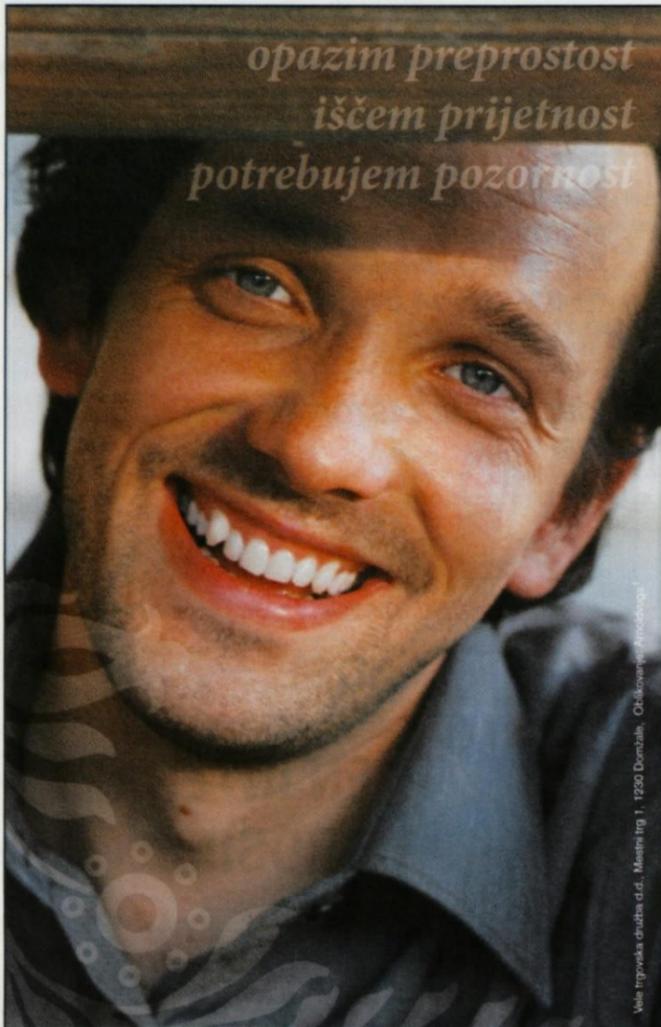
- Elektroinstalacije od projekta do izvedbe za vse vrste objektov, po konkurenčnih cenah, zahtevajte naše ponudbe;
- meritve instalacij in izdaja atestov za obratovalnice in proizvodne obrate;
- vzdrževanje instalacij in naprav na objektih, opravljamo redne in pogodbenne servise;
- izvajamo računalniške mreže z dobavo in montažo opreme v sodelovanju z vodilnimi podjetji;
- naša ključavničarska delavnica vam izdelava vse vrste kovinskih delov, potrebnih pri montažah, razno kovinsko opremo, elektro omare in pulte po naročilu.

TRGOVINA

- Naša nova ponudba je urejena specializirana discontna trgovina za elektroinstalacije namenjena elektroinstalatorem, vzdrževalcem, samograditeljem, gospodinjstvom;
- v trgovini izvajamo strokovno brezplačno svetovanje;
- izvajamo kataloško prodajo znanih proizvajalcev gospodinjstvenih strojev in aparatov;
- na željo stranke izvršimo dostavo na dom, izvedemo priključ, brezplačno odpeljemo zamenjani izdelek.

opazim preprostost
iščem prijetnost
potrebujem pozornost

Vele trgovska družba d.d., Mestni trg 1, 1230 Domžale, Oblikovanje: www.stilus.si

Vabimo Vas, da vstopite v svet odlične kakovosti po dostopnih cenah. Stilus Vam prinaša moderna oblačila za vse priložnosti in vse okuse. Oblačila za otroke in odrasle, za prosti čas in lepe trenutke, elegantna, udobna in trendovska. Odkrijte svoj stil v sebi. Odkrijte preprostost, prijetnost in pozornost blagovne znamke Stilus. In dovolite nam, da tudi mi odkrijemo Vas.

Obiščite nas v prvem nadstropju Tuš Centra v Grosupljem, v prvi trgovini Stilus v Sloveniji.

stil si ti **stilus**

Vabimo vas v prodajalno Moj dom.

Moj dom vam prinaša vse, kar potrebujete, da se boste doma dobro počutili, da bo vse na svojem mestu in vse v najlepšem redu.

Prva slovenska prodajalna Moj dom je odprla svoja vrata v prvem nadstropju Tuš Centra v Grosupljem.

MOJ DOM

Vele, trgovska družba d.d., Mestni trg 1, 1230 Domžale

Obiščite nas

v Tuš Centru v Grosupljem in storite nekaj za svojo lepoto.

Prinašamo vam celovito ponudbo izdelkov za osebno nego, parfumerije, dekorative in zdrave prehrane.

lepota+
zdravje
drogerija tuš

**Gramat
Gril** d.o.o.

Del. čas: pon.-pet. 7-18^h, sob. 7-12^h

PRODAJNI PROGRAM

- keramične ploščice
  - granitogres
  - masažne kadi
  - tuš kabine
- sanitarna keramika
- kopalniško pohištvo
  - laminati
  - talne obloge
- gradbeni material in orodja
- barve, laki, lepila

SVETOVANJE

NOVO V PONUDBI

- MAVČNE PLOŠČE

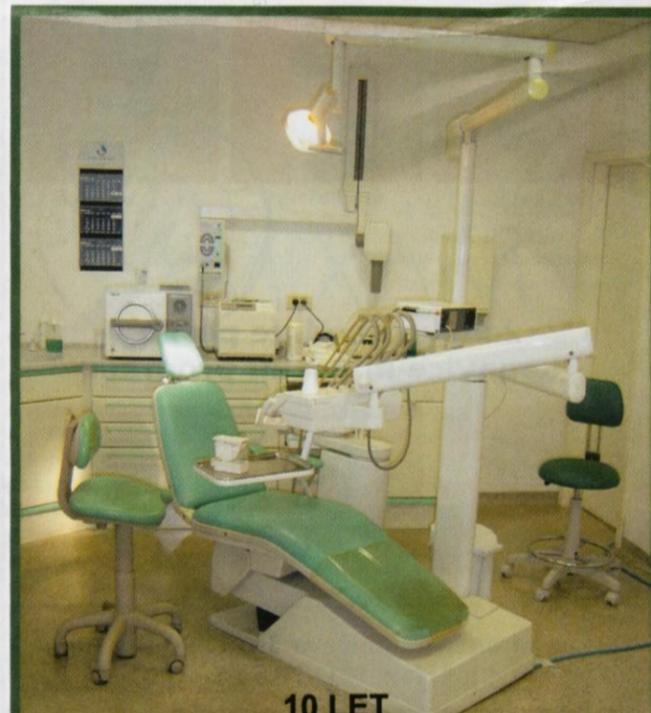
- POHIŠTVENO ŽELEZO Z MOŽNOSTJO RAZREZA

BLAGOVNI CENTER

Grosuplje, Rožna dolina 9

☎ 01 786-33-66, 786-33-63

10 LET
ZASEBNA ZOBNA ORDINACIJA
GROSUPLJE, Adamičeva 30
01 787 34 13, 041 723 731

Petrovič Goran dr.dent.med

HRANILNICA

LON
d.d., Kranj

NOVOST - LON KREDIT - STANOVANJSKI KREDITI DO 25 LET

BANKOMAT HRANILNICE NA KOLODVORSKI CESTI VAM JE NA VOLJO 24 UR

PREJEMANJE PLAČE NA OSEBNI RAČUN
(plačilne kartice, limiti, trajniki)

POTROŠNIŠKI KREDITI v enem dnevu- tudi do 6 let

VARČEVANJA Z ODLIČNO OBRETNOSTNO MERO

ELEKTRONSKO BANČNIŠTVO, PLAČILNI PROMET, KREDITI, LIMITI ZA PRAVNE OSEBE

MENJALNICA IN PLAČILO POLOŽNIC PO NAJUGODNEJŠI TARIFI!

Obiščite nas in z veseljem Vam bomo svetovali!

PE Grosuplje, Kolodvorska 3, telefon: 01/7862-925, e-mail: info@lon.si, http://www.lon.si

POSLOVNA

ENOTA

Grosuplje

Kolodvorska 3

Telefon:

01/78 62.925

Faks:

01/78 61 719

